

फेलत कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

नांदेड जिल्हा

१९९७-९८

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगसाठी

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा : नांदेड

1997 - 98

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय

नांदेड

अनुक्रमणिका

तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3

भाग - I

IA) दृष्टिक्षेपात जिल्हा	1 ते 6
IB) जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	1 ते 18

भाग - II

जिल्हा सांख्यिकी गोषवारा
(विविध माहितीचे सांख्यिकीय तक्ते .....)

[1] क्षेत्रफळ व लोकसंख्या		
1.1	1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या.	1
1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक	3
1.3	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	7
1.4	1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	9
1.5	1991 च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे घांची संख्या.	11
1.5-B	1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणा-या व्यक्तींची उद्योग गटनिहाय क्षेत्रनिहाय विभागणी.	14
1.6-A	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991	15
1.6-B	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991	16
1.7	1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरीता आकडेवारी.	17
1.8	भिंती/छपरे घासाठी वापरलेल्या साधन सामग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण [1991 च्या जनगणनेप्रमाणे]	19
1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण [1991 च्या जनगणनेप्रमाणे]	20
1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर 1991 ची जनगणना	21
[2] हवामान		
2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य	22
2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान 1995.	26
[3] शेती		
3.1	तहसीलनिहाय जमीनीचा वापर 1994-95 व 1996-97	27
3.2	तहसीलनिहाय निरनीराळ्या पिकाखालील क्षेत्र 1994-95 व 1996-97	29
3.3	जिल्ह्यातील मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन 1996-97.	35
3.4	विविध साधनांने ओलीताखालील क्षेत्र 1994-95 व 1996-97	36

1	2	3
3.5	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलितांचे क्षेत्र 1994-95 व 1996-97	37
3.6-A	तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरीची संख्या 1994-95 व 1996-97	41
3.6-B	तालुकावार कुपनलिका, चालू असलेले वातपंप व विद्युत पंपांची संख्या 1997-98	42
3.7	विहिरी खेरीज लघु पाटबंधा-यांची क्रम 1997-98	43
3.8	जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे जुलै 1993 अखेर	45
3.9	विहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलिताखालील असलेली वहित धारण जमीन आणि ओलिताखालील निष्कळ क्षेत्र व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या	48
3.10	कृषिविषयक अवजारे : कृषिगणना 1992	51
3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती 1997-98	52
3.12	टंचाईच्या पूर्वतिहासुसार कठिण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती वर्ष 1996-97.	53
[4] पशुसंवर्धन, वन व मत्स्य व्यवसाय		
4.1	तहसीलवार पशुधन 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे	55
4.2	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 1997-98	62
4.3	शेगांच्या प्रकारानुसार पशुच्या मृत्यूंची संख्या 1997-98	64
4.3-4	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष 1997-98	65
4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या 196-97	66
4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र 197-98	67
4.6	जिल्ह्यातील सुख्य व गौण वन उत्पादने 1997-98	68
4.7	जिल्ह्यातील भुजल मत्स्य व्यवसाय वर्ष 1997-98	69
[5] उद्योग व खानिजे.		
5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	70
5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण	76
5.3	कामांच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण	78
5.4	उद्योगांच्या महत्त्वाच्या बाबींची आकडेवारी	80
5.5	उद्योग विनोमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1998	81
5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1997-98	83
5.7	कर्मचारी गणना कर्मचा-यांची संख्या वर्ष 1997	84
5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 1998 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	85
5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च 1998 अखेर	86
5.10	त्रिजेचा वापर 1997-98 चा वर्षाकरिता	88

1	2	3
	आर्थिक गणना 1990 प्रमाणे	
5.11	कृषि व बिगर कृषि उद्योग	89
5.12	प्रमुख उद्योगगटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या	91
5.13	महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषि व बिगरकृषि अस्थापनांची संख्या	92
5.14	महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषि व बिगरकृषि अस्थापनातील कामगारांची संख्या	93
5.15	बिगर कृषि सहकारी अस्थापना (सर्व उद्योगगट एकत्र)	94
5.16	उद्योगगटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार घांची संख्या	95
5.17 A	वस्तु निर्माण व दुरुस्ती सेवा घा गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	96
5.17 B	वस्तु निर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योगगटातील अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	97
5.18 A	घाऊक व किरकोळ व्यापारांमधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	98
5.18 B	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योगगटांतील अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	99
5.19 A	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	100
5.19 B	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील अस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	101
5.20 A	सर्व उद्योगगट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	102
5.20 B	सर्व उद्योगगट मिळून एकत्र उद्योगगटातील अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या	103
[6]	सहकार	
6.1	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था	104
6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती	105
6.3	जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखापरिक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी	106
6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेचे कार्य	107
6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य	108
6.6	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य	111
6.7	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य	114
6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	117
6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	118
6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पिक कर्जे	119
6.11	जिल्ह्यातील बिगर कृषि सहकारी पतसंस्थांचे कार्य	120

1	2	3
6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	121
6.13	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य	124
6.14	उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशिल	125
6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजार पेठांची माहिती 31/3/98 अखेर	126
6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	131
[7]	वैधकीय व आरोग्य सेवा	
7.1	सार्वजनिक व अर्धसहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैधकीय सुविधांची माहिती (1997-98)	132
7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या 1996 व 1997	134
7.3	विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या 1996 व 1997	136
7.4	माता बाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी	138
7.5	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या 1997-98	139
[8]	शिक्षण	
8.1	1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता	140
8.2	शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची संख्या	141
8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी	142
8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती	144
8.5	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत	145
8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च	146
8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालय) तांत्रिक शाळा (8 वी ते 12 वी)	147
8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे	147
8.9	जिल्ह्यातील शिक्षकाकरीता प्रशिक्षण संस्था	148
[9]	परिवहन, दळणवळण व वाहतूक	
9.1-A	रेल्वे मार्गाची लांबी	149
9.1-B	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार घादी	150
9.2	प्रकार व पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी	151
9.3	वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या	152
9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासी वाहतूक आकडेवारी	153
9.5	महत्वाच्या स्थावरिल वाहतूक गणना- 1996	154
9.6	पोस्ट, तारखाते, दुरध्वनी सेवा व दूरदर्शन संच यांची आकडेवारी	158
[10]	स्थानिक संस्था	
10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च	159
10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	160
10.3	जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च	163
10.4	महानगरपालिका, कटकमंडळे व नगरपालिकांचे उपन्न व खर्च	165

1	2	3
	[11] वाषिक योजना	
11.1	विविध विकास शीर्षकाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च	167
11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने	169
11.3	रोजगार हमी योजनेबाबतची माहिती	177
11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे व त्यावरील रोजगार खर्च	178
11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या साधने व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना	179
11.6	अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र	181
11.7	तालुकावार रासायनिक खतांचे वाटप	183
11.8	साखर कारखान्यांची अरकडेवारी	184
11.9	दुग्ध संस्थांची संख्या	185
11.10	अवर्षणप्रवण कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता	186
11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतुद व खर्च	187
11.12	वीस कलमी कार्यक्रम	189
11.13	विशेष घटक योजना	190
11.14 A	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (लोकसभा मतदारसंघ)	191
11.14 B	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानसभा मतदारसंघ)	192
11.14 C	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (विधानपरिषद मतदारसंघ)	193
	[12] किंमती व निर्देशांक	
12.1	जिल्ह्यातील निवडक शेतीमालाच्या सरासरी घाऊक किंमती	194
12.2	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तुच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती	196
12.3	कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	202
	[13] पोलीस, गुन्हे आणि कारागृहे	
13.1	जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी, कर्मचा-यांचे एकुण संख्या	203
13.2	गुन्हेघासंबंधी अकडेवारी	204
13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार	206
13.4	तुरुंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गिकरण	207
13.5	दिवानी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे	208
	[14] बँका, संयुक्त भांडवली संस्था व विमापत्रे	
14.1	जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकाची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्जे	209
14.2	जिल्ह्यातील 31 मार्च 1998 रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था	210
14.3	उत्तरविलेल्या विमापत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम	210

1	2	3
15	संकीर्ण	
15.1	जिल्ह्यातील चित्रपटगृहाविषयी अकडेवारी	211
15.2	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणुक व खातेदारांची संख्या	212
15.3	तहसील निहाय गोळा केलेला जमीन महसूल	213
15.4	सुदृणालय आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमान पत्रे आणि निघतकालिके	214
15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहू व साखर	216
15.6	मगणी व वसूल केलेले धान्य	216
15.7	जिल्ह्यातील 1998 मधील लोकसभा व 1995 मधील विधान सभा निवडणूक घा संबंधी अकडेवारी	217
15.8	जिल्ह्यातील 31 मार्च 1998 ची अधिकारी व प्रवासी घांच्यासाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुकानिहा घादी	219
15.9	जिल्ह्यातील निवडक निर्देशांकाचे कल	222

भाग - I

आर्थिक समालोचन

दृष्टिक्षेपात जिल्हा

आणि

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

1997-98

दृष्टिक्षेपात जिल्हा

जिल्हा :- नांदेड.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
एका	प्राकृतिक रचना			
	अ) भौगोलिक रचना			
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	18.15 ते 19.55	16.4 ते 22.1
	2) पूर्व अक्षांश	अंश	77.7 ते 78.15	72.6 ते 80.9
	ब) हवामान 1996			
	तापमान			1994
	1) किमान	डिग्री सेल्सीअस	12.1 [1995]	4.8
	2) कमाल	डिग्री सेल्सीअस	40.2 [1995]	47.1
	3) पर्जन्य	मि.मि.	992 [1997]	1035.16
	क) प्रशासकीय विभाग		1997-98	1996-97
	1) तहसिल	संख्या	9	325
	2) पंचायत समित्या	संख्या	9	317
	3) टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	4	उ.ना.
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	8	उ.ना.
	5) शहरे	संख्या	13	336
	6) गावे (एकूण)	संख्या	1580	43864
	1) निर्जन	संख्या	65	2613
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1515	41231
	7) क्षेत्रफळ	चौ.कि.मी.	10528	307713
दोना	प्रशासकीय संस्था		1997-98	1996-97
	1) पंचायत समित्या	संख्या	9	320
	2) महानगरपालिका	संख्या	1	14
	3) नगरपरिषदा	संख्या	11	230
	4) कटक मंडळे	संख्या	0	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	1306	27594
			1997-98	31/12/94
	6) पोलीस ठाणे	संख्या	34	1751
	7) पोलीस औट पोस्ट	संख्या	22	731
तीना	लोकसंख्या 1991			
	1) ग्रामीण लोकसंख्या	हजारात	1824	48396
	2) नागरी लोकसंख्या	हजारात	506	30541
	3) एकूण लोकसंख्या	हजारात	2330	78937
	4) अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	हजारात	423	8758

पुढे चालू....

1	2	3	4	5
5)	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	18.15	11.09
6)	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	हजारात	276	7318
7)	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	11.84	9.27
8)	पुरुष	हजारात	1198	40826
9)	स्त्रिया	हजारात	1132	38112
10)	स्त्रि पुरुष प्रमाण	1 हजार पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण	946	934
11)	घनता	दर चौ.कि.मी.क्षेत्रातील लोकसंख्या	222	257
12) साक्षरतेचे प्रमाण 1991				
1	एकूण	टक्केवारी	48.17	64.87
2	पुरुष	टक्केवारी	68.37	76.6
3	स्त्रिया	टक्केवारी	30.95	52.3
4	राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक	संख्या	19	0
चार	कृषी [अस्थाई]		1996-97	1997-98
1)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	1039	307.58
2)	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवार	हजार हेक्टर टक्केवारी	86 8.30	5366 17.42
3) शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन				
अ)	बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	21	1238
ब)	पडीक आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	26	1703
क)	एकूण अ व ब)		48	2941
4) पडीक जमीनीव्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन				
1)	कायम गुरेचरण आणि इतर	हजार हेक्टर	35	1347
2)	झाडे झड्डाखालील जमीन	हजार हेक्टर	8	223
3)	लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	37	885

1	2	3	4	5
	51 पडीक जमीन			
	11 चालू पड	हजार हेक्टर	51	1106
	21 इतर पड	हजार हेक्टर	26	1131
	61 पिकाखालील क्षेत्र			
	11 पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	748	17761
	21 दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	48	3979
	31 एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	788	21740
	71 ओलीत क्षेत्र			
	11 निव्वळ ओलीत क्षेत्र	हजार हेक्टर	20	2559
	21 एकूण ओलीत क्षेत्र	हजार हेक्टर	47	3350
	81 महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्य)	हजार हेक्टर	449	13174
	91 वहीत धारण जमीन अंतीम (1990-91)			
	11 2 हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या हजारात	173	6003
	21 2 ते 10 हेक्टर	संख्या हजारात	644	3297
	31 10 हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या हजारात	7	178
	101 जमीन महसूल वसूली	लाख रुपये	6	10996
	111 जिल्हा परिषद उपकर	हजार रुपये)		
	121 पंचायत समिती उपकर	हजार रुपये)	7822	उ.ना.
पाच	प्रभुसंवर्धना प्रगणना 19921		स्थायी	अंतिम
	11 एकूण पशुधन	संख्या हजारात	1452	36393
	21 गाई व बैल	संख्या हजारात	711	17441
	31 म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	237	5447
	41 मेंढ्या	संख्या हजारात)	47	
	51 शेळ्या	संख्या हजारात)	369	13015
	61 कोबड्या व बदके	संख्या हजारात	428	32187
सहा	सहकार 1997-981			
	11 सहकारी संस्था	संख्या	3486	140858
	21 प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	855	20251
	31 प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्थांची सभासद संख्या	संख्या हजारात	374	9123
	41 सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	787	21535
	51 प्राथमिक कृषि पत-संस्थानी दिलेली कर्जे	रु.कोटी	53	1694
सात	जलसिंचन 1997-98 च्या अखेरपर्यंत पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र		जून 98	1997-98
	11 मोठे प्रकल्प	संख्या	4	33

1	2	3	4	5
	21 मध्यम प्रकल्प	संख्या	10	177
	1 व 2 चे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	9	उ.ना.
	31 लघुप्रकल्प (राज्यक्षेत्र)	संख्या	50	1700
	लाभक्षेत्र	हजार "000"	25	उ.ना.
	41 सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	15	1392
आठ	उद्योग		[1997]	[1996 अखेरा
	11 नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	369	32152
	21 नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या (उत्पादन चालू कारखाने)	संख्या	310	27668
	31 सहकारी साखर कारखान्यांची संख्या	संख्या	4	175
	41 सहकारी साखर कारखान्या-तील उत्पादन 1997-98	हजार मे.टन	44	3747
	51 सुत गिरण्यांची संख्या 1997-98	संख्या	5	226
नऊ	विज दि.31.3.98 अखेर			
	11 विज पुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	1593	39413
	21 विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1580	उ.ना
	31 विद्युत पुरवठा केलेले पंपसंच (मार्च 98 अखेरा)	संख्या हजारात	61	2151
	41 बसविण्यांत आलेली गोबर गॅस सधंत्रे	संख्या	3066	उ.ना
दहा	सार्वजनिक आरोग्य 1997			
	11 रुग्णालये	संख्या	14	741
	21 दवाखाने	संख्या	60	1423 *
	31 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	61	1695
	41 प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	11	161 (अस्थाई)
अकरा	शिक्षण		<u>1996-97</u>	<u>1997-98</u>
	11 एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	2228	63417
	21 प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	434	12136
	31 प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	10	315
	41 प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	44	39
बारा	माध्यमिक शिक्षण उच्च माध्यमिक सह			
	11 दुय्यम शाळा	संख्या	377	14108
	21 शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	203	7947
	31 शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	5	241 पुढे चालू...

1	2	3	4	5
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्य- मिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	37	33
तेरा	<u>उच्च शिक्षण</u>			
	1) संख्या	संख्या	37	1461
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	31	851
चौदा	<u>अ) प्रौढ शिक्षण 97-98</u>			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्र	संख्या	निरंक	उ.ना.
	2) प्रौढांची उपस्थिती (साक्षर)	संख्या हजारात	उ.ना.	उ.ना.
	<u>ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण</u>		(1997-98)	1996-97
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	12	538
	2) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	8	392
	3) अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	4	236
	4) शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	1768	88168
	5) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	2	183
	6) पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	1644	25725
	6) पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या	2	179
	7) व्यवसाय शिक्षणसंस्था(माध्य-मिक व उच्च माध्यमिक गट व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारात	35	उ.ना.
पंधरा	<u>परिवहन आणि दळणवळण(मार्च 97 अखेरा)</u>			
	1) एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	288	5465
	2) स्थांनी जोडलेली गावे			1997-98
	अ) बारमाही	संख्या	851	30653
	ब) हंगामी	संख्या	उ.ना.	6268
	3) एकूण स्थांची लांबी (पृष्ठांकीत) [न.पा.स्ते वगळून]	कि.मी.	7678	191853
	4) राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि.मी.	8	2972
	5) राज्य महामार्गांची लांबी	कि.मी.	1279	32380
	6) महत्वाच्या जिल्हा स्थांची लांबी	कि.मी.	1647	41166
	7) इतर जिल्हा स्थांची लांबी	कि.मी.	853	41781
	8) ग्रामीण स्थांची लांबी	कि.मी.	3891	72834पुढे चाल...

1	2	3	4	5
सोळा	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	सर्वेक्षण 1982-83	1992-93	अस्थायी
	1) दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	संख्या लाखात	०.77	77.65
	2) लाभार्थी			1996-97 वर्षातील
	जुने लाभार्थी	संख्या	०	6987
	नवीन लाभार्थी	संख्या	5132	154831
	एकूण	संख्या	5132	161818
सतरा	रोजगार निर्माती (1997-98)			
	अ) रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस लाखात	78.07	900.00
	ब) जवाहर रोजगार कार्यक्रम	मनुष्य दिवस लाखात	21.28	524.00
अठरा	आदिवासी कल्याणकारी योजना		1997-98	
	आदिवासीकरिता आश्रम शाळा	संख्या	16	731
	विद्यार्थी	संख्या	5075	248298
एकोणिस	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना		1996-97	1994-95
	1) मागासवर्गीयांसाठी	संख्या	6	192
	वसतीगृहे			
	2) वसतीगृहात राहणारे	संख्या	510	12797
	विद्यार्थी			
वीस	जिल्हा नियोजन (1997-98)			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर	रु.कोटी	43	3142.66
	तरतूद			
	2) अनुशेष भरून काढणेसाठी	रु.कोटी	2	379.55
	तरतूद			
एकवीस	नागरी पुरवठा (1997-98)			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	1892	42746
	2) पुरविलेला एकूण साठा			
	अ) गहू	हजार टन	196	1161
	ब) तांदूळ	हजार टन	189	618
	3) शासकीय गोदामे	संख्या	48	922
	4) साठविण्याची क्षमता	हजार टनात	उ.ना.	579

टिप :- 1) उ.ना.= उपलब्ध नाही.

आधार अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा नांदेड.

11 नांदेड जिल्हा हा औरंगाबाद विभागातील एक ऐतिहासिक जिल्हा म्हणून मानला जातो. गोदावरी ही नदी या शहरापासून वाहत जात असल्याने व तसेच शिख धर्माचे देशातील खालसा पंथाचे शेवटचे धर्मगुरू श्री गुरू गोविंदसिंहजी यांचे स्मरणार्थ बांधण्यात आलेल्या गुरूद्वारा हा नांदेड येथे असल्याने या जिल्ह्याने देशाच्या नकाशात महत्वाचे स्थान धारण केले आहे.

21 नांदेड जिल्हा दक्षिण भारताच्या पठाराच्या भागात वसलेला असल्यामुळे महाराष्ट्रातील समान सपाट जिल्ह्यांपैकी हा एक जिल्हा आहे. त्यामुळे या जिल्ह्यात विशेष स्थळवर्गनाचे वेगळे नैसर्गिक कटीबंध नाहीत. जिल्ह्याच्या दक्षिणेकडील भाग हलकी व माळगून जमीन असल्यामुळे थोडाफार वेगळा आहे. किनवट तहसिल मधील उत्तर-पुर्व भाग डोंगराळ बंजर व जेतीसाठी अयोग्य जमीनीचा असल्यामुळे थोडा वेगळा आहे. जिल्ह्याच्या उर्वरित मध्य भाग सपाट, सुपीक व काळीची जमीन असलेला आहे.

जिल्ह्यात 'भाग' अथवा 'थानावतील', 'रेज' या नावाने ओळखल्या जाणा-या प्रसुप्त पर्वत राशी आहेत. व त्या जिल्ह्याच्या उत्तर-पश्चिम ते दक्षिण-पुर्व भागातून गेल्या आहेत. याशिवाय भोकर व हदगांव तहसिलमध्ये 'वासेड' पर्वत रांगा व कंधार-सुसेड तहसिल मध्ये 'बालाघाट' नावाने ओळखल्या जाणा-या लहान पर्वत रांगा आहेत. जिल्ह्यात एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या सुमारे 8.19% वनक्षेत्र आहे. या वनक्षेत्राचा बराच मोठाभाग (सुमारे 65%) एकट्या किनवट तहसिल मध्ये आहे.

11 स्थान व भौगोलिक वैशिष्ट्ये

31 नांदेड जिल्हा मराठवाड्यातील एकूण सात जिल्ह्यांपैकी एक असून महाराष्ट्राच्या दक्षिण-पूर्व सीमेला दक्षिणोत्तर पसरलेला आहे. व 18.15 ते 19.55 उत्तर अक्षांश व 77.7 ते 78.15 पुर्व रेखांश मध्ये स्थित आहे. नांदेड शहर गोदावरी नदीच्या डाव्या काठावर वसलेले आहे. नांदेड जिल्ह्याच्या उत्तरेस महाराष्ट्राचा घवतमाळ जिल्हा, उत्तर दक्षिणेस परभणी जिल्हा व नैऋत्येस लातूर जिल्हा आहे. जिल्ह्याच्या पुर्वला व दक्षिण पुर्व दिशेला आंध्रप्रदेशातील अदिलाबाद, निझामाबाद जिल्हे आहेत. जिल्ह्याच्या दक्षिणेला कर्नाटक राज्यातील बिदर जिल्हाचे संतपूर तहसिल आहे.

31 जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ 10528 चौ.कि.मी. असून ते महाराष्ट्र राज्याच्या 3.41% आहे. या क्षेत्रापैकी 211.1 (2.01%) चौ.कि.मी.क्षेत्र नागरी भागात असून 10290.9 (97.99%) ग्रामीण भागात घेते. प्रशासकीय सीईच्या दृष्टिने जिल्ह्याचे 3 महसूल विभाग आहेत. त्यापैकी एक उपविभाग नांदेड येथे असून त्यात (1) नांदेड (2) भोकर (3) कंधार (4) लोहा हे तहसिल घेतात. दुसरा उपविभाग देगलूर येथे असून त्यात (1) देगलूर (2) बिलोली (3) सुसेड हे तहसिल घेतात. तिसरा उपविभाग किनवट येथे असून त्यात किनवट व हदगांव हे तहसिल घेतात. प्रत्येक उपविभागाकरिता स्वतंत्र असे एक उपजिल्हाधिकारी कार्यालय आहे. तहसिल मधील ग्रामीण क्षेत्र संबंधित पंचायत समिती अंतर्गत असून अशा पंचायत समित्या नांदेड जिल्हा परिषदेच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आहेत.

31 जिल्ह्यात एकूण 1530 गांवे असून त्यापैकी 65 गांवे ओसाड आहेत. एकूण 1307 ग्रामपंचायती पैकी 1125 स्वतंत्र व 182 गटकमपंचायती आहेत. जिल्ह्याच्या 12 नागरी क्षेत्रांपैकी नांदेड व वाघळा शहरासाठी महानगरपालिका असून बाकीच्या 11 म्हणजे हुदसेड, हदगांव, किनवट, उमरी, बिलोली, धर्माबाद, कुंडलवाडी, देगलूर, सुसेड, कंधार व लोहा या 'क' वर्गी नगरपालिका आहेत. जिल्ह्यात एकूण 14 कृषि उत्पन्न डायार

समित्या असून त्यापैकी नांदेड, भोकर, देगलूर या तहसिलमध्ये प्रत्येकी 2 तर बिलोली तहसिलमध्ये 3 आणि हद्दगांव, किनवट, मुतंड, कंधार व लोहा या तहसिलमध्ये प्रत्येकी 1 प्रमाणे एकूण 14 आहेत.

6) नांदेड हे जिल्हा मुख्यालय असून येथे केंद्र व राज्य शासनाची तसेच अनेक निमशासकीय महामंडळाची कार्यालये असून सन 1994 चावर्षी नव्याने स्वामी रामानंदतीर्थ मराठवाडा विद्यापिठ सुरु झालेले आहे.

भूविज्ञान

7) या जिल्ह्याच्या सुगर्भात महत्वाचे व उल्लेखनीय असे खनिज पदार्थ आढळत नाहीत. किनवट तहसिलच्या काही भागात हलक्या प्रतीच्या चुनखडीचे साठे आढळतात. ही चुनखडी एकसारख्या प्रतीची नसते. ती वाळू मिश्रित असते. बांधकामासाठी लागणारी वाळू वाळूचे मोठे मोठे व विटांसाठी लागणारी विशिष्ट प्रकारची माती मात्र जिल्ह्यात आढळते. नदीनाले

8) जिल्ह्यातून वाहणाऱ्या महत्वाच्या नद्या गोदावरी, मांजरा, मन्दाड, सास्वती, पैनगंगा असून, सिता व लेडी या आहेत. गोदावरी नदी जिल्ह्यातील प्रमुख नदी असून ती जिल्ह्यात पश्चिमेकडून प्रवेश करते व जिल्ह्याच्या मध्यभागातून पुर्वेकडे वाहते. व अंधप्रदेशातील निझामाबाद जिल्ह्यात प्रवेश करते. गोदावरी नदीची सर्वात मोठी उपनदी असलेली मांजरा नदी दक्षिणेकडून उत्तरेकडे वाहते. व जिल्ह्याची व अंधप्रदेशाची हद्द पार करते. मन्दाड नदी कंधार तहसिलमधून पश्चिमेकडून पुर्वेकडे वाहते व एकीकडे तुखेड व देगलूर तहसिलांची नैसर्गिक हद्द कायम करते. तर दुसरीकडे बिलोली तहसिलची हद्द बनते. सास्वती नदी वाखेड पर्वतराशीतून उत्तरेकडून दक्षिणेकडे जिल्ह्याच्या पुर्वेकडील भागातून वाहते व माळकाठा गावाजवळ गोदावरी नदीस मिळते. पुर्वेकडे वाहणारी असून नदी नांदेड पासून एक कि.मी.अंतरावर गोदावरी नदीच्या डाव्या किनाऱ्यावर गोदावरी नदीस मिळते. लेडी नदी देगलूर तहसिलमध्ये पश्चिमेकडून पुर्वेकडे वाहते. व ती अंशतः दक्षिणेकडील सीमिबरोबर वाहते. व नंतर थोडी उत्तरेकडे मार्ग बदलून देगलूर तहसिलमधून वाहत जात मांजरा नदीस मिळते. पैनगंगा नदी जिल्हाची उत्तरेकडील हद्द कायम करते व पुर्वेकडून वाहत जाऊन घवतमाळ जिल्ह्यातील वर्धा नदीस मिळते. कमी महत्वाची सीता नदी उत्तरेकडून निघून गोदावरी नदीस मिळते. जिल्ह्यातील बाराही वाहणाऱ्या नद्या गोदावरी, मांजरा, मन्दाड व पैनगंगा आहेत. या जिल्ह्यात उल्लेखनीय असे तळे नाहीत.

हवामान व पर्जन्य

9) हवामानाच्या दृष्टिने वर्षाचे 3 भाग पडतात. जून ते सप्टेंबर या महिन्यात जिल्ह्यात पाऊस पडतो. या काळात हवा साधारण उष्ण असली तरीही पावसाली वातावरणासुळे त्यात गारवा असतो. ऑक्टोबर ते फेब्रुवारी या महिन्यात हवा लोडो व थंड असते. ऑक्टोबर महिन्यात दिवसा ऊन तापते. परंतु सायंकाळ पासून सकाळ पर्यंत हवा थोडी थंड असते. नोव्हेंबर ते जानेवारी या महिन्यात अधुनमधुन काही दिवस थंडीची लाट येते आणि तुळकर पाऊस पडतो. मार्च ते मे या महिन्यात हवामान उष्ण व कोरडे असते. एप्रिल या महिन्याच्या दुसऱ्या-या पंधरवाड्यापासून तापमानात वाढ होते. परंतु बाराही महिन्यात रात्री ल्यामानाने सुसह्य असतात. एकंदरीत जिल्ह्याचे हवामान सुसह्य व उत्साहवर्धक असते.

101 नांदेड घेथील केंद्रात तापमान व पर्जन्यमापन यंत्र बसविले असून 1995 वर्षात तेथे किमान 12.1 सेल्सीयस तापमानाची व कमाल 40.2 सेल्सीयस तापमानाची नोंद करण्यांत आली. (तापमानविषयी 1997 ची माहिती उपलब्ध नाही)

111 जिल्ह्यात लोकांचा शेती हा प्रमुख धंदा असून बहुतांश शेती ही पावसावर अवलंबून असते. जिल्ह्यात एकंदरीत पावसाचे प्रमाण कमी असून ते अनिश्चित असल्याने अधून मधून दुष्काळी परिस्थिती निर्माण होते. जिल्ह्याचे पावसाचे सरासरी प्रमाण 1152.78 मिली मीटर आहे. 1997 यावर्षात जिल्ह्यात 992 मि.मी. पावसाची नोंद झाली. दोन तहसिलमध्ये जिल्ह्याच्या सामान्य पर्जन्यापेक्षा जास्त पावसाची नोंद झाली तर उर्वरीत 7 तहसिलमध्ये जिल्ह्याच्या सामान्य पर्जन्यापेक्षा कमी पावसाची नोंद झाली आहे. जिल्ह्यात सर्वात जास्त म्हणजे 1398 मि.मी. पावसाची नोंद किनवट तहसिलमध्ये तर सर्वात कमी म्हणजे 797 मि. मि सुखेड तहसिलमध्ये झाली.

12) जमीनीचा प्रकार

जिल्ह्यातील जमीन सर्वसाधारण काळी सुपीक व कसदार अशा स्वरूपाची आहे. जिल्ह्यातील सर्व तहसिलमध्ये काळी जमीन आहे. या जमीनीत कॅल्शियम मॅग्नेशियम व कार्बोनेट्स चे प्रमाण अधिक आहे. परंतु नायट्रोजन पोटॅश फॉस्फेट व ह्युमसचे प्रमाण कमी आहे. या जमीनीत ओलावा व अर्दता टिकवून ठेवण्याची फार मोठी क्षमता असल्यामुळे जिल्ह्यातील कमी पावसाचे क्षेत्रात अशी जमीन उपयुक्त ठरते. उत्तम प्रतीची काळीची जमीन गोदावरी व तिच्या उपनद्यांच्या काठाकाठाने अरुंद पट्ट्यात आढळते. चांगल्या प्रतीची काळीची जमीन मांजरा व मन्दाड नदीच्या काठाकाठाने बिलोली तहसिलमध्ये आढळते. तर बिलोली तहसिलमध्ये इतरत्र ती हलक्या प्रतीची व मोकळ्या दगडांनी झाकलेली अशा प्रकारची आहे. टेकड्यांच्या पायथ्याशी लागून असलेल्या भागात मात्र काळीची जमीन दुर्मिळ असून फारच हलक्या प्रतीची आढळते. देगलूर तहसिल जिल्ह्यातील सर्वात लहान तहसिल असले तरी उत्तम प्रतीची काळीची जमीन त्या तहसिलला लाभलेली आहे. तहसिलच्या पश्चिमेकडील थोड्याशा भागाव्यतिरिक्त तहसिलमधील सर्व जमीन उच्च प्रतीची व रब्बी पिकांसाठी योग्य अशी आहे. कंधार व लोहा चे अर्धे तहसिल काळीची व भारीची जमीन असलेला आहे व त्या भागात रब्बीची पिके घेतली जातात. हदगांव तहसिलमधील जवळपास 3/4 जमीन, विशेषतः पैनगंगेच्या काठाजवळची जमीन सुपीक आहे. तहसिलच्या दक्षिणेकडील टेकडीजवळच्या जमिनीत थोडा क्षारयुक्त पदार्थ मिसळला असल्याचे आढळून घेते. बाकीच्या भोकर व किनवट या दोन तहसिलमध्ये टेकड्या व माळरानाचा भाग वगळून इतर सर्व जमीन काळीची व भारीची आहे. मागील काहीवर्षात पर्जन्यमान कमी झाल्याने भुगर्भातील पाण्याची पातळी खाली जात आहे. जिल्ह्यात जमीनीखालील पाण्याचा थर वेगवेगळ्या ठिकाणी वेगवेगळ्या अंतरावर म्हणजेच जमीनीपासून सर्वसाधारणपणे 18 फुटा पासून 200 फुटापर्यंत असा आहे.

[2] लोकसंख्या

13) जनगणना व वार्षिक अंदाज

1991 च्या जनगणनेनुसार नांदेड जिल्हाची लोकसंख्या 23,30,374 होती. तहसिलनिहाय लोकसंख्येची टक्केवारी खालीलप्रमाणे आहे. 1) नांदेड 24.87 % 2) हदगांव 11.30 % 3) किनवट 10.43 % 4) भोकर 7.54 % 5) बिलोली 14.65 % 6) देगलूर 7.30 % 7) सुखेड 8.78 % 8) कंधार 15.13 %. 1981 ते 1991 या कालावधीमध्ये लोकसंख्या वाढीचा दशवार्षिक दर 33.21 % होता.

पूढे चाख.....

14) घनता

नांदेड जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ महाराष्ट्राच्या क्षेत्रफळाच्या 3.42% आहे. तर लोकसंख्येची टक्केवारी 2.95 घेते. 1991 च्या जनगणनेत जिल्ह्यात दर चौ.कि.मी.मागे 222 लोकसंख्या घेते तर महाराष्ट्रात हेच प्रमाण 256 आहे. जिल्ह्यांतर्गत तहसिलनिहाय घनता पाहिली असता नांदेड तहसिलची घनता अधिक म्हणजे 567 व्यक्तींची आहे. व सर्वात कमी 117 किनवट तहसिलची आहे. इतर तहसिलची घनता घेणेप्रमाणे. देगलूर-251, सुखेड-234, बिलोली-234, कंधार-216, भोकर-170, हदगांव-169.

15) ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या

जनगणना 1991 प्रमाणे जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येपैकी 18.24 लक्ष लोकसंख्या म्हणजे 78.28 % ग्रामीण भागात तर 5.06 लक्ष लोकसंख्या म्हणजे 21.72% नागरी भागात आहे. एकूण नागरी लोकसंख्येपैकी 2.75 लक्ष म्हणजेच 54.35% एकट्या नांदेड नगरपालिका हद्दीत घेते. तर उर्वरित 2.31 लक्ष म्हणजेच 45.65% लोकसंख्या उर्वरित नागरी क्षेत्रात घेते. नांदेड नंतर वाघाळा, सुदखेड, हदगांव, किनवट, उमरी, धर्माबाद, कुंडलवाडी, बिलोली, देगलूर, सुखेड, कंधार व लोहा या नागरी क्षेत्रात अनुक्रमे 0.34, 0.14, 0.16, 0.22, 0.48, 0.24, 0.13, 0.08, 0.37, 0.20, 0.17, 0.15 लक्ष लोकसंख्या घेते.

16) स्त्री, पुरुष प्रमाण

महाराष्ट्रात दरहजार पुरुषांमागे 934 स्त्रीयांचे प्रमाण 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे आहे. तर नांदेड जिल्ह्यात हेच प्रमाण दरहजार पुरुषांमागे 946 इतके आहे. नागरी व ग्रामीण भागाचा विचार करतानागरी भागात 913 स्त्रीया आहे. तर ग्रामीण भागात 955 स्त्रीया असे आहे. ग्रामीण व नागरी भागातील दर हजार पुरुषांमधील स्त्रीयांचे प्रमाणात उल्लेखनीय फरक आहे.

17) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती

जनगणना 1991 प्रमाणे जिल्ह्यात अनुसूचित जातीची लोकसंख्या 4823000 इतकी आहे. एकूण लोकसंख्येशी अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी 18.15 घेते. महाराष्ट्रात अनुसूचित जातीची टक्केवारी 11.09 आहे. महाराष्ट्रशी तुलना करता जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीचे प्रमाण जास्त आहे.

अनुसूचित जमातीची 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात 2076000 लोकसंख्या आहे. तिची टक्केवारी एकूण लोकसंख्येशी 11.84 घेते. महाराष्ट्रची टक्केवारी 9.27 आहे. जिल्ह्यात सर्वात जास्त म्हणजे किनवट तहसिलमध्ये अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या 72000 इतकी आहे. एकूण किनवट तहसिलच्या लोकसंख्येशी त्याचे प्रमाण 29.68% घेते.

18) कामकऱ्यांची संख्या

कामकऱ्यांच्या संज्ञेत 1991 च्या जनगणनेत काहीही बदल केला नसून सिमांत कामकरी ही जुनी संज्ञा कायम ठेवण्यांत आली आहे. पेशाचे पोटी ज्यांना वर्षभर किंवा वर्षातील अधिक काळ काम मिळाले, त्याला कामकरी ही संज्ञा वापरण्यांत आली. अर्थात स्वयंरोजगार करणारे शेतकरी, कुटीरोद्योगात काम करणारे व्यापारी इ.ची गणना कामगारात झाली. या उलट वर्षातील 1 दिवस अथवा काही दिवस किंवा रोज काही वेळेत पेशाचे बदल्यात ज्याने काम केले त्याला सिमांत कामकरी धरण्यांत आले.

जनगणना 1991 प्रमाणे जिल्ह्यात एकूण 9.27 लक्ष कामकरी आहेत. म्हणजेच एकूण लोकसंख्येशी कामकऱ्यांची टक्केवारी 39.76 % घेते. सिमांत कामकरी ह्या गणनेप्रमाणे 1.16 लक्ष म्हणजेच 4.97% आहेत. महाराष्ट्रात काम करणाऱ्यांची व सिमांत काम करणाऱ्यांची टक्केवारी 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे अनुक्रमे 38.71 व 3.85 आहे.

जनगणना 1991 मध्ये काम करणारांचे 10 वर्गांत वर्गीकरण करण्यांत आले असून त्यांची एकूण संख्यातः काम करणा-यांची टक्केवारी खालीलप्रमाणे आहे.

1 शेतकरी	36.77
2 शेतमजूर	41.36
3 पशुसंवर्धन, जंगलकाम, मच्छिमारी, शिकारी, फळबागा, मळे वगैरे क्षेत्रात काम करणारे	1.25
4 खाणकाम आणि दगडकामात काम करणारे	0.06
5 वस्तुनिर्माण, प्रक्रीया, सेवा व दुरुस्ता इ. उद्योगात काम करणारे	1.34
6 घरगुती उद्योगाव्यतिरिक्त इतर उद्योगात काम करणारे	3.90
7 बांधकाम करणारे	1.99
8 वापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	5.15
9 वाहतूक साठवण आणि दळणवळण क्षेत्रात काम करणारे	1.52
10 इतर काम करणारे	6.66

असे 10 वर्गांत वर्गीकरण करण्यांत आलेले आहे. जिल्ह्यात शेतकरी व शेतमजूर यांचे प्रमाण जास्त आहे. नांदेड शहरात थोड्या फार प्रमाणांमध्ये लघु व कुटीरोद्योग आहेत. जिल्ह्यातील एकूण सुस्थ ग्रामीण काम करणा-यांची टक्केवारी 43.32 तसेच नागरी विभागातील सुस्थ कामगारांची ही टक्केवारी 26.95 इतकी येते. सिमांत कामकरी 1.16 लक्ष म्हणजेच 4.77% आहे. एकूण काम न करणारे 12.88 लक्ष म्हणजेच 55.27% आहेत. महाराष्ट्रात सुस्थतः कामक-यांची व सिमांत कामक-यांची टक्केवारी 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे अनुक्रमे 39.3 व 3.7 अशी आहे. राज्याच्या तुलनेत जिल्ह्यातील सुस्थतः कामकरी व सिमांत कामकरी यांची टक्केवारी जास्त आहे.

191. वयोगटानुसार लोकसंख्या

लोकसंख्येची वयोगटानुसार 1981 च्या जनगणनेप्रमाणे 8 गटांत विभागणी करण्यात आली असून त्या नुसार (1) 0 ते 14 वयोगटात 42.73% (2) 15 ते 19 वयोगटात 7.86% (3) 20 ते 24 वयोगटात 7.81% (4) 25 ते 29 वयोगटात 12.39% (5) 30 ते 39 वयोगटात 6.55% (6) 40 ते 49 वयोगटात 9.16% (7) 50 ते 59 वयोगटात 6.09% (8) 60 चे वर वयोगटात 6.71% व राहिलेले 0.72% लोकसंख्या अनिर्देशित वयोगटात मोडते. वरील विवरणावरून असे दिसून येते की, 15 ते 59 या वयोगटातील 49.86% लोकसंख्या हे काम करण्यालायक असून 50.14% लोकसंख्या काम करण्यालायक नाही.

201. साक्षरता प्रमाण

जिल्ह्यात 1991 च्या जनगणनेनुसार साक्षरता 48.17% असून तीच महाराष्ट्राची 64.87% आहे. नांदेडच्या प्रमाणात ग्रामीण व नागरी भागांमध्ये फारच तफावत असून नागरी भागाची टक्केवारी 68.02 % असून ग्रामीण भागाची 42.49 % आहे. नागरी भागात साक्षरतेची सर्वात जास्त टक्केवारी नांदेड शहराची तर सर्वात कमी बिलोली येथील असून अनुक्रमे 71.95 व 20.14% अशी आहे. ग्रामीण भागात सर्वात जास्त टक्केवारी हदगांव या तहसिलची तर सर्वात कमी भांकर तहसिलमध्ये असून ती अनुक्रमे 46.69 % व 38.17 % अशी आहे. ग्रामीण भागात हदगांवची साक्षरतेची सर्वात जास्त टक्केवारी हदगांव या तहसिलमध्ये व सर्वात कमी भांकर तहसिलमध्ये असून ती अनुक्रमे 63.74 व 55.65 % आहे. तर स्त्रीयांच्या बाबतीत ग्रामीण भागातील साक्षरतेची टक्केवारी सर्वात जास्त हदगांव तहसिलमध्ये तर सर्वात कमी भांकर तहसिलमध्ये असून ती अनुक्रमे 29.04 व 20.09 % आहे.

21) वापरात असलेली निवासोपयोगी घरे व कुटूंबे जनगणना 1991 प्रमाणे जिल्ह्यात निवासोपयोगी एकूण 4.04 लक्ष घरे असून घरातून 4 लक्ष कुटूंबे राहात होती. 1991 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यात निवासोपयोगी 3.05 लक्ष घरे व घरात एकूण 3.08 लक्ष कुटूंबे राहत होती. 1981 च्या तुलनेत घरांची व कुटूंबांची संख्या सुप वाढलेली दिसते. महाराष्ट्रात 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे 153.44 लक्ष कुटूंबे असून जिल्ह्यातील कुटूंबांची संख्या राज्याशी तुलना करता 2.61 % म्हणजेच अतीशय कमी आहे.

22) वने

वर्ष 1996-97 या वर्षाची ऋतू व पिके अहवालानुसार जिल्ह्यात एकूण 86300 हेक्टर क्षेत्र जंगलव्याप्त होते. तरी घासधील थोड्याफार क्षेत्रातील जंगले हलक्या प्रतीची आहेत. एकूण भौगोलिक क्षेत्राचा विचार केल्यास जंगलव्याप्त क्षेत्र फक्त 8.30 % एवढे असून महाराष्ट्रातील जंगलव्याप्त 17.56 % क्षेत्रापेक्षा सुपच कमी आहे. पर्यावरणाचा समतोल राखण्याच्या दृष्टिने जंगलव्याप्त क्षेत्र जवळजवळ 33 % एवढे असून जंगलातील क्षेत्र वाढविणे आवश्यक आहे. हे जंगलव्याप्त क्षेत्र वाढविण्याच्या दृष्टिने वने व सामाजिक वनिकरण खाते हे प्रयत्न करित असते तरी अधाप म्हणावी तशी वाढ झालेली नाही. किनवट तहसिलमध्ये जंगलव्याप्त क्षेत्राची टक्केवारी सर्वात जास्त म्हणजे 66.40 % त्या खालोखाल भोकर 15.30 % ह.दगाव 7.53 % नांदेड 2.20 % कंधार 1.85 % बिलोली 1.62 % सुखेड 3.82 % देगलूर 0.93 % व सर्वात कमी लोहा तहसिलमध्ये 0.35 % एवढे आहे. वरील आकडेवारी मधून असे दिसून येते की, नांदेड बिलोली देगलूर, सुखेड, कंधार व लोहा या तहसिलमधील जंगलवाढीचे विशेष प्रयत्न हाणे आवश्यक आहे.

23) नांदेड जिल्ह्यातील जंगलापासून 1997-98 या वर्षात वन उत्पादनाच्या विक्री पासून 1,91,65,000 रु.चे उत्पादन झाले. त्यापैकी मुख्य उत्पादन म्हणजे जळावू लाकडाच्या व इतर लाकडांच्या विक्रीपासून 90,08,000 रु.चे व गौण वनउत्पादनाचे बांबू, गवत, विडीचे पाने आणि इतर विक्रीपासून 1,01,57,000 रु.चे उत्पादन मिळाले.

[33] शेती

जमीनीचा वापर जमीनीच्या वापराबद्दलची व पिकाखालील असलेले प्रत्यक्ष क्षेत्राची आकडेवारी प्रकाशनाच्या संदर्भिय वर्षाकरिता लवकर उपलब्ध होत नसल्याने अस्थाई स्वरूपाची 1996-97 वर्षाची आकडेवारी चर्चेसाठी विचारात घेण्यात आली आहे. जिल्ह्याच्या एकूण 10.39 लक्ष हेक्टर भौगोलिक क्षेत्रापैकी 0.86 लक्ष हेक्टर वनक्षेत्र असून त्याची एकूण क्षेत्रफळाची टक्केवारी 8.30 आहे. शेतीयोग्य नसलेले एकूण क्षेत्र 0.48 लक्ष हेक्टर असून पडीक जमीनीव्यतिरिक्त लागवडीलायक परंतु पडीक जमीन 0.80 लक्ष हेक्टर चालू पड व इतर पड 0.77 लक्ष हेक्टर आणि निव्वळ कसलेले क्षेत्र 7.48 लक्ष हेक्टर एवढे आहे. लागवडीलायक वहीत जमीनीपैकी जवळजवळ 0.35 लक्ष हेक्टर हे कायम सुरेचरण क्षेत्र असून जिल्ह्यात असलेल्या एकूण गोजातीय पशुधन घांचेशी त्याचे प्रमाण 0.04 हेक्टर असून ते फारच कमी आहे, असे असले तरीही जनावरांच्या चा-घाच प्रश्न इतर पडीक जमीनीसुळे थोड्याप्रमाणात सुटण्यास मदत मिळते. एकूण 7.48 लक्ष हेक्टर निव्वळ लागवडीखालील क्षेत्र असून प्रत्येक माणासांमार्गे 0.41 हेक्टर असे पडते. आणि सर्वसाधारणपणे पिक परिस्थितीप्रमाण व अवलंबिण्यांल घेणा-या सुधारित शेती पध्दतीसुळे पुरेसे आहे असे वाटते. जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण जरी ठिक असले तरी ब-घाच वर्षी पाऊस वेळेवर व पुरेसा नसल्यासुळे औलीत क्षेत्राचे प्रमाण कमी असल्यासुळे दुबार पिकाखालील क्षेत्र कमी आहे. पाऊस वेळेवर व समप्रमाणात पडल्यास जिरायत जमीनवरही दुबार पिके घेतलीजातात पूढे चालू....

251 वहीत धारण केलेली जमीन व खातेदार

वर्ष 1996-97 च्या कृषि गणनेनुसार जिल्ह्यात 379505 खातेदार असून त्यांनी धारण केलेली जमीन 883607 हेक्टर एवढी आहे. या खातेदारांपैकी 1 हेक्टरचे आत जमीन धारण करणारे एकूण 100489 खातेदार असून त्यांनी धारण केलेली जमीन फक्त 41275 हेक्टर आहे. त्याचप्रमाणे 1 ते 2 हेक्टर पर्यंत जमीन धारण करणारे एकूण 132988 खातेदार असून त्यांचेकडे 195186 हेक्टर एवढी जमीन आहे. यांचाच अर्धे असा की, जिल्ह्यात एकूण 233477 अल्प व अल्प भुधारक असून त्यांनी 256461 हेक्टर जमीन धारण केलेली आहे. अल्प व मध्यम भुधारकांचे खातेदारांशी प्रमाण 61.52 % व त्यांचेकडे असलेले जमीनीचे प्रमाण फक्त 31.91 % आहे.

तक्ता क्र. 1

वहीत जमीन धारण दाखविणारा तक्ता व त्यांचे प्रमाण

अ.क्र.	जमीनधारण हेक्टर	एकूण खातेदार	एकूण धारण केलेली जमीन	एकूण खातेदारां- शी प्रमाण	एकूण जमी- नीशी प्रमाण
1	2	3	4	5	6
1	0.00 ते 1.00	100489	41275	26.48	7.62
2	1.00 ते 2.00	132988	195186	35.04	24.29
3	2.00 ते 5.00	119740	358063	31.55	44.56
4	5.00 ते 10.00	23672	154799	6.24	19.76
5	10.00 ते 20.00	2488	30619	0.66	3.84
6	20.00 पे जास्त	128	3465	0.03	0.43
	एकूण	379505	883607	100.00	100.00

वरील तक्त्यावरून असे दिसून येईल की, 5 ते 10 हेक्टर जमीनधारकांचे प्रमाण 6.24% असून त्यांनी धारण केलेल्या जमीनीचे एकूण जमीनीशी प्रमाण जवळपास 19.26 % आहे. तर 10 ते 20 हेक्टर जमीनधारकांचे प्रमाण 0.66 % व त्यांनी धारण केलेल्या जमीनीचे प्रमाण 3.84 % आहे. जिल्ह्यात 20 हेक्टर पेक्षा जास्त जमीन धारण करणारे 128 खातेदार असून त्यांचे एकूण खातेदारांशी व धारण केलेल्या जमीनीचे प्रमाण अनुक्रमे 0.03 व 0.43 % असे आहे.

261 पीक व पीक पध्दती

या जिल्ह्यात खरीप आणि रब्बी ही दोन्हीही पिके घेतली जात असून खरीप हंगामामध्ये संकरित ज्वारी, बाजरी, तर, सुग, उडीद आणि कापूस तसेच भुईसुग ही पिके प्रामुख्याने घेतली जातात. रब्बी हंगामामध्ये गहू, हरभरा, कडई ही पिके प्रामुख्याने घेतली जातात. बारमाही पिकांमध्ये ऊस आणि केळी ही पिके मुख्य असून जेथे ओलिताची सांध आहे अशा क्षेत्रात उन्हाळी भुईसुग, गहू, सुर्यफुल ही पिके घेतली जातात. भाजीपाला आणि फळे ही पिके पाण्याची सांध आहे अशा ठिकाणी सर्वसाधारणपणे वर्षभर घेतली जातात.

271 जिल्ह्यात 1996-97 यावर्षी लागवडीखाली असलेल्या क्षेत्राचे अभ्यासावरून असे दिसून येते की, एकूण लागवडीखालील क्षेत्रापैकी ज्वारी 32.36 %, गहू 2.11%, तांदूळ 4.74 %, आणि बाजरी 0.03 % क्षेत्र होते. तर एकूण तुणधान्याखालील 39.29 % क्षेत्र होते. एकूण कडधान्याचे क्षेत्र 17.58% तर सांधपिकांचे क्षेत्र 60.55 % असून कापूस पिकाचे क्षेत्र 35.93 % होते.

281 व्यापारी पिकांमध्ये प्रामुख्याने कापूस आणि ऊस ही पिके घेतली जात असून गेल्या काही वर्षांत साखर कारखान्यांची संख्या वाढत आहे.

29) पीक उत्पादन व मुख्य पीकांचे उत्पादनाचे प्रमाण

जिल्ह्यातील जमीन सर्वसाधारणपणे काळी, सुपिक व कसदार अशा स्वरूपाची आहे. जिल्ह्याच्या सर्व तहसिलमध्ये काळीची जमीन आहे. पावसाच्या अनियमितपणासुळे गेल्यावर्षाच्या तुलनेत या वर्षातील उत्पादनात वाढ व घट दिसून येते. वर्ष 1997-98 या वर्षी तुणधान्याचे उत्पादन 2.65 लक्ष मे.टन एवढे तर कडधान्याचे उत्पादन 0.31 लक्ष टन एवढे झाले. कपाशीचे उत्पादन 85000 गांसड्या (1गाठ=170 कि.गॅ.) तर उसाचे उत्पादन ड्रेस्ड केनच्या स्वरूपात 776700 टन झाले आहे. उत्पादनाची मुख्य पीकांचे दरहेक्टरी प्रमाण पुढीलप्रमाणे आहे. गहू 617 कि., ज्वारी 1020 कि., तूर 132 कि., कापूस 53 (लीट) कि., उडीद 211 कि., सुग 165 कि., भुईसुग (रब्बी) 627 कि., उस 80072 (ड्रेस्ड केनच्या स्वरूपात) कि. असे असून हे महाराष्ट्राच्या सरासरी उत्पादनाच्या प्रमाणात कमी आहे.

30) सेंद्रीय व रासायनिक खतांचा वापर आणि पिक संरक्षण

जिल्ह्यात सन 1997-98 या वर्षी जिल्हा परिषद व स्थानिक संस्था मार्फत एकूण खत वाटप 158755 मे.टन करण्यांत आले आहे. संकरीत व सुधारित बिघाण्यांच्या वापरा बरोबरच सेंद्रीय व रासायनिक खतांच्या वापरांच्या प्रमाणात कमी होताना दिसते. परंतु मागील वर्षाच्या तुलनेत 1997-98 वर्षात खत वाटपांच्या प्रमाणात कमी झाल्याचे दिसून येते.

31) पिक संरक्षणासाठी कृषि खात्यामार्फत योजना राबविण्यांत येत असून शेतकरी स्वतःचा कामी पुढाकार घेऊन आपल्या पिकांचे संरक्षण किटकनाशके औषधे वापरून करतात. या किटकनाशक फवारणीमध्ये कपाशीवरील फवारणीचे प्रमाण जवळपास 85 % एवढे असते. अल्प व अत्यल्प सुधारकांना किटकरोग प्रतीबंधक उपघांसाठी पिक संरक्षण औषधी 50 % अनुदानावर देण्यात येते.

32) वसारी व पणन

जिल्ह्यात एकूण 14 कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्या नांदेड, सुदखेड, हदगाव किनवट, भोकरुउमरी, धर्माबाद, कुंडलवाडी, नायगांव, देगलूर, हानेगांव, सुखेड, कंधार, लोहा येथे आहेत. या कृषि उत्पन्न बाजारसमित्या मार्फत वर्ष 1997-98 यावर्षी 115955 टन मालाची उलाढाल करण्यांत आली. व त्याची एकूण किंमत 1163609 हजार रुपये एवढी होती. शासना तर्फे आधारभूत किंमतीनुसार ज्वारीची खरेदी करण्यांत येत असून त्या मालाच्या किंमतीचा वरील उलाढालीमध्ये समावेश केला आहे. कापूस खरेदीसाठी एकाधिकार खरेदी तत्वावर कापसाची खरेदी कापूस महामंडळातर्फे करण्यांत येत असून 1997-98 यावर्षी 4053.60 लक्ष क्विंटल कापसाची खरेदी करण्यांत आली. त्याची एकूण किंमत 5227.65 लक्ष रुपये होती.

33) धान्याची साठवण करण्यासाठी वखार महामंडळाची नांदेड येथे 12 गूदामे असून त्यांची क्षमता 22000 मे.टन एवढी आहे. याशिवाय जिल्ह्यात शासकीय गूदामे, सहकार क्षेत्राची गूदामे, मार्केट फेडरेशनची गूदामे, महाराष्ट्र वखार महामंडळाची गूदामे व खाजगी अशी मिळून एकूण 183 गूदामे असून त्यांची साठविण्यांची एकूण क्षमता जवळपास 68000 टना पर्यंत आहे. सर्वांत जास्त म्हणजे 101 गूदामे ही सहकार क्षेत्रातील असून त्या खालील 48 शासकीय तर वखार महामंडळाची 12 गूदामे आहेत.

जिल्ह्यात एकूण 14 स्वतंत्र नियंत्रीत बाजारपेठा असून त्यांचेकडे स्वतःची 14 गूदामे व मार्केट आहेत. बाजारसमित्याकडून शेतमीमालाची साठवण व शेतक-यांची धांबण्याची सोय पिण्याच्या पाण्याची सोय इ. सुविधा केली जाते.

पुढे चालू.....

341 भुसुधार कार्यक्रम

जिल्ह्यात मृद संधारण विभागातर्फे सर्वकष पाणलोट क्षेत्र विकास योजनेअंतर्गत जमीनीच्या बांधबंदीस्तीची, नालाबंडिंग, नाला सरळ करणे इ. कामे करण्यात येत असून मोठ्या व मध्यम प्रकल्पांतर्गत पाटबंधारे विभागातर्फे जमीन दुरुस्तीची कामे केली जातात.

351 दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम

ग्राम विकास खात्याने केलेल्या पाहणीनुसार जिल्ह्यात 76561 कुटुंबे दारिद्र्य रेषेखाली असून त्यांचेसाठी विविध योजना राबविल्या जातात. यामध्ये कृषिविभागाकडून जिल्हा परिषदेमार्फत अल्प भु-धारकांना वर्षाचे कालावधीमध्ये प्रत्येक तहसिलमधून 70 लाभधारका-साठी जमीन सुधारणा, शेतीची अवजारे, बैलगाडी, दुभती जनावरे, विहीरी खोदणे, विद्युत पंप बसविणे इ.साठी 9650 रु.पर्यंत अनुदान दिले जाते. त्याचप्रमाणे 20 कलमी कार्यक्रमांतर्गत जिल्हा विकास यंत्रणेकडून अल्प भुधारक आणि भुमीहिन मजुर आणि दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबाना उद्योगव्यवसायासाठी शेती सुधारणा सिंचनाच्या सोई उपलब्ध करण्यासाठी तसेच दुभती जनावरे ई. खरेदी करण्यासाठी अर्थ सहाय्य दिले जाते. या योजनेंतर्गत 1997-98 यावर्षात 5132 कुटुंबाना असे अर्थसहाय्य व अनुदान देण्यांत आले. या शिवाय अनुसूचित जाती, जमातीसाठी 20 कलमी कार्यक्रमांतर्गत 5132 कुटुंबाना कर्ज व अनुदानाच्या स्वरूपात अर्थसहाय्य देण्यांत आले. विशेष घटक योजनेवर 1997-98 मध्ये 1329.40 लाख रुपये खर्च करण्यांत आले.

361 सिंचन

नांदेड जिल्ह्यात मोठ्या प्रकल्पापैकी पूर्ण प्रकल्प 20 हजार हेक्टर क्षेत्र, मानार प्रकल्प 23310 हेक्टर क्षेत्र आणि लोअर गोदावरी (विष्णुपुरी प्रकल्प) 28340 हेक्टर क्षेत्र ओलीताखाली येते. याशिवाय 10 मध्यम प्रकल्प असून त्यापैकी 8 प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाले आहे. उर्वरित 2 मध्यम प्रकल्पाचे काम प्रगतीपथावर आहे. याशिवाय 394 लघुकामे पूर्ण करण्यांत आली आहेत. आणि 6620 कुपनलिकांचा सिंचनासाठी उपयोग केला जातो. परंतु वर्ष 1996-97 यावर्षात 46514 हेक्टर एवढे क्षेत्र सिंचनाखाली होते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्राशी हे प्रमाण 5.89 % पडते. महाराष्ट्राशी 1997-98 काळातील हे प्रमाण 15.41 % एवढे होते. गेल्या काही वर्षातील दुष्काळ परिस्थितीमुळे सिंचन प्रकल्पाद्वारे पुरेसे ओलीत होऊ शकले नाही. वरील 46514 हेक्टर ओलीत क्षेत्रापैकी या प्रकल्पापासून फक्त 5468 हेक्टर एवढे ओलीत झाले असून राहिलेले 20990 हेक्टर क्षेत्र विहीरी पासून ओलीत करण्यांत आले. एकूण ओलीताखालील क्षेत्रापैकी 48.43 % क्षेत्र अन्नधान्य पीकाखाली असून ऊसाखालील 27.54 % एकूण गळीताखाली 0.15 % व राहिलेले क्षेत्रफळ भाजीपाला व इतर पीकाखाली होते.

371 विशेष उपसा जलसिंचन योजना

लोअर गोदावरी (विष्णुपुरी प्रकल्प) ही एक मोठी उपसा जलसिंचन योजना असून ती नांदेड शहराच्या वरच्या बाजूस अंदाजे 8 कि.मी. अंतरावर असर्जन गावाजवळ ता. व. जि. नांदेड येथे असून या प्रकल्पाखाली एकूण सिंचन क्षेत्र 28340 हेक्टर त्यापैकी नांदेड 6090 हेक्टर, कंधार 18170 हेक्टर व बिलौली 4080 हेक्टर असे आहे. हा प्रकल्प जलसिंचनाच्या सर्व-साधारणपणे उभारण्यात येत असलेल्या प्रकल्पापासून वेगळ्या पध्दतीने घेण्यांत आलेला आहे. जलाशयातील 23.25 क्युसेक्स पाणी अगोदर 55 मीटर उंचीवर 850 अह्वशक्तीच्या इलेक्ट्रिकल पंपाद्वारे उपसा करण्यांत येऊन मग ते पोलादाच्या मोठ्या आकाराच्या उध्दरण नलीकामधून कुंभापर्यंत पोचविण्यांत येते.

पुढे चालू.....

[4] पशुसंवर्धन

381 वर्ष 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे जिल्ह्यात 3 वर्षांखालील एकूण 2.46 लक्ष गाई होत्या पैकी 1.09 लक्ष गाई दुध देण्या-या होत्या सुधारित म्हणजेच संकरीत गाई 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे 14210 होत्या. जिल्ह्यात दुग्धव्यवसाय पुरक व्यवसाय म्हणून शेतकरी व शेतमजुरांना मिळावा म्हणून ग्रामीण विकास यंत्रणेमार्फत 1991 पासून दुभत्या गाईंचे वाटप होत आहे. घासुळे सध्या उत्पादनात जिल्हा सुसतीच स्वयंपुर्ण झालेला नाही तर जास्तीचे दुध जिल्ह्याबाहेर जात आहे. घाच गणनेप्रमाणे 3 वर्षांखालील 2.52 लक्ष बैल होते. दर बैलजोडी मागे 1996-97 ला वहीताखालील एकूण क्षेत्राचे प्रमाण 5.93 हेक्टर घेते. घाच गणनेप्रमाणे एकूण म्हशी व रेड्यांची संख्या 2.37 लक्ष होती. पैकी 3 वर्षांखालील रेडे 3 हजार व म्हशी 1.38 लक्ष होत्या. पैकी दुध देणा-या 0.77 लक्ष होत्या. जिल्ह्यात रेडे शेतीकामाला वाहतूक कामाला, वापरण्याची पध्दत नसल्यामुळे रेड्यांचे प्रमाण कमी आहे. घा अधीच्या गणनेची तुलना करता जिल्ह्यात एकूण गाई व म्हशीच्या तुलनेत 5.17 % वाढ दिसून येते. घाच गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण 3.69 लक्ष शेंक्या व 0.47 लक्ष मेंढया होत्या. मेंढयांच्या व्यवसाय जिल्ह्यात मोठ्याप्रमाणात नाही. मात्र कास्तकार शेंक्या दुधाकरिता तसेच मांस मिळविण्याकरिता पाळतात. सर्वसाधारणतः बोकड 1 वर्षांचे वर झाल्यावर विक्री केला जातो. व तेथून पुढे तो कत्तलखान्याकडे खाना केला जातो. जिल्ह्यात मेंढया मध्यम प्रतीच्या असून त्यांचे पासून मिळणा-या लोकरीचे प्रमाण कमी आहे. व लोकरीचा दर्जा फारसा चांगला नसतो. घाच गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात कांबड्या व बढके 4.28 लक्ष होत्या. कुक्कूटपालनाचा पुरक व्यवसाय जिल्ह्यात असून फारसा लोकप्रिय नाही. शेतकरी घरी अंडी मिळविण्याकरिता कांबड्या पाळतात. सुधारित जातीच्या कांबड्या पाळण्याचे प्रमाण जिल्ह्यात फारच कमी दिसते. उन्हाळ्यात रोग आल्यास कांबड्यांचे मृत्यूचे प्रमाण जास्त असते. मागील गणनेची तुलना करता कांबड्या व बढके घांच्यात 27.74 % वाढ दिसून येते.

391 पशुउत्पादन

वर उल्लेखिल्याप्रमाणे दुग्ध व्यवसाय हा पुरक व्यवसाय असून जिल्ह्यात एकूण 787 दुग्ध सहकारी संस्था आहेत. नांदेड येथील शासकीय दुध डेअरीत घा संस्थामार्फत दुध जमा होते वर्ष 1997-98 मध्ये एकूण 99,79,000 लिटर खरेदी सहकारी संस्थामार्फत करण्यांत आली. घा खेरीज घरगुती वापरात शेतकरी दुध ठेवतात. तसेच बाहेरील जिल्ह्यातून दुध संकलित केले जाते. शिवाय शहरातून व खेड्यातून साजगी दुध विकणारे ही दुधाची विक्री करीत असतात. नांदेड पासून जवळ असलेल्या धनेगांव येथे शासकीय दुध घाजनेतर्गत एक मॅटर डेअरी आहे. जिल्ह्यात 24 अधिकृत कत्तलखाने असून 1997-98 वर्षांत 93639 जनावरे अणि 76862 शेंक्या मेंढयांची कत्तल केली गेली. जिल्ह्यात कुक्कूटपालन व्यवसाय मोठ्या प्रमाणावर चालत नाही. फक्त अर्धापूर येथे एक शासकीय कुक्कूटपालन केंद्र आहे. नांदेड शहराला लागणा-या अंड्याचा पुरवठा आंध्र प्रदेशातील हैद्राबाद या भागातून होतो.

401 पशुउपचार सोयी

जिल्ह्यात पशुउपचार सोयी जिल्हा परिषदे मार्फत पुरविण्यांत येतात. नांदेड येथे शासकीय पशु वैद्यकीय शाल्य चिकित्सालय आहे. जिल्हा परिषदेचे एकूण 86 पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे वर्ष 1997-98 वर्षांत होते. व त्यांनी एकूण 4.83 लक्ष जनावरांवर औषधापचार केले. घा खेरीज जनावरांमध्ये साथीच्या रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यास लस टोचणीचा कार्यक्रम घेण्यात येतो. तसेच बैलांचे खर्चीकरण केले जाते. घा खेरीज राज्य शासनातर्फे ग्रामीण उपचार केंद्रेही चालविले जातात. व केंद्रातून संकरीत गाई निर्माण करण्याकरिता कुत्रिम

गर्भधारणेचे काम केले जाते. तसेच वैधकीय सेवापण उपलब्ध केली जाते. सन 1997-98 वर्षात 157 कृत्रिम रेतन केंद्रे कार्यरत होती व या केंद्रांत 30181 जनावरांची कृत्रिमरित्या गर्भधारणा करण्यांत आली. व त्यापासून 9900 वासरांची पैदास झाली.

41) विकास कार्यक्रम

जिल्ह्यात विकास कार्यक्रमांतर्गत वैधकीय सेवा उपलब्ध करून देण्याकरिता पशु दवाखाने व उपचार केंद्रे यांची सतत वाढ केली जात आहे. तसेच जास्त दुध उपलब्ध होण्याकरिता संकरित गाई पैदासीया कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणावर घेतला जात आहे. गोठलेल्या विद्याया पुरवठा पुणे घेथून होतो. खेरीज गोकूळ ग्रामीण योजना, ग्रामीण विकास यंत्रणा यांचेमार्फत गाई व म्हशींचा पुरवठा होतो. त्याचप्रमाणे वैरण विकास कार्यक्रमही जिल्ह्यात राबविला जातो. दुध संकलनाकरिता जिल्ह्यात दुध संकलन मार्ग वाढविले जात आहेत. खेरीज शासकीय दुध डेअरी योजने मार्फत नांदेड व नरसी येथे दुध नामु नये म्हणून शितकेंद्रेपण आहेत. नांदेड येथे मेष विकास संस्थेमार्फत सुधारित मेंढ्या उत्पादनाचा कार्यक्रम घेण्यांत घेतो. लोकरील योग्य भाव मिळावा म्हणून लोकर खरेदी पण केली जाते. खरेदी केलेली लोकर वस्तु निर्मीती करिता पुरविली जाते.

[5] मत्स्य व्यवसाय

42) जिल्ह्यात वाहत्या व संचयित व गोड्या पाण्यात मत्स्यव्यवसाय केला जातो. मोठ्या व मध्यम प्रकल्पातही मत्स्य संवर्धन करून मत्स्य उत्पादन केले जाते. वाहत्या पाण्यांत मासे पकडण्याचा व्यवसाय थोडे दिवस चालतो. कारण 12 माही वाहणा-या जिल्ह्यात गोदावरी सोडल्यास इतर काही विषेश नधा नाहीत. गोदावरी नदीपण काही ठिकाणी कोरडी पडते. मोठ्या नद्यांची जिल्ह्यातील लांबी 700 कि.मी.एवढी आहे. शिवाय जिल्ह्यात एकूण 405 जलाशय व तलाव असून जलक्षेत्र 4947 हेक्टर आहे. जिल्ह्यात 78 मच्छिमार संस्था असून 4013 सभासद आहेत. जिल्ह्यात कटला, राहू, मरळ, सिंगाडा व सायप्रिनस या प्रमुख जातींच्या मासळ्याचे संवर्धन करून विक्री केली जाते. वर्ष 97-98 मध्ये 2418 मे.टन मासळी पकडली गेली. त्यांची किंमत 605 लक्ष रु. होती.

43) विकास कार्यक्रम

जिल्ह्यात कटला राहू, मरळ, सिंगाडा व सायप्रिनस या जातीचे मत्स्य बीज मत्स्य संवर्धनाकरिता वाटले जाते. या खेरीज मत्स्य पकडण्याकरिता सुधारित नायलॉन जाळी यांचे वाटप होते. बारळ, लोणी व करडखेड येथे मत्स्यबीज उत्पादन प्रकल्प कार्यरत असून त्यामध्ये मत्स्यबीजांची उत्पत्ती होत आहे.

[6] विद्युतीकरण व वीज पुरवठा

44) शहर व खेड्यांचे विद्युतीकरण

जिल्ह्यामध्ये 1997-98 अखेर पर्यंत कोणत्याही प्रकारचा विद्युत प्रकल्प स्थापन झालेला नाही. मात्र महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत विज पुरविली जाते. मार्च 1996 अखेर जिल्ह्यातील सर्व नागरी केंद्रे व सर्व गावांचे विद्युतीकरण झाले असून त्यांची टक्केवारी 100 आहे.

45) शेतीकरिता पंपाचे विद्युतीकरण

जिल्ह्यात शेतीकरिता विजेची मागणी वाढत्या प्रमाणावर आहे. मार्च 1998 अखेर 62481 विद्युतपंप बसविण्यांत आले आहेत. पैकी जास्तीचे पंप विहीरीवर सर्वसाधारण विस्तार कार्य-क्रमातून पैशानुसार पंपाना विद्युत पुरवठा, मागणीचे प्रमाणात क्रमवारीने करण्यांत घेता.

पूढे चालू.....

461 विधान वापर

वर्ष 1997-98 मध्ये एकूण 4/9311 हजार किलोवॅटसू/तास विज जिल्ह्यात वापरात आली. वापरानुसार टक्केवारी घेणेप्रमाणे- घरगुती वापर- 15.32%, शेती- 61.36 %, उद्योग व सार्वजनिक दिवाबत्ती 17.69%, व्यापार-3.49%, व इतर -2.14 %

71 खाणी व कारखाने

71 जिल्ह्यात उल्लेखनीय असे कोणत्याही प्रकारचे खनिज उत्पादन नाही, परंतु किनवट तहसिल मधील काही भागात हलक्या प्रतीच्या चुनखडीचे साठे आढळतात. ही चुनखडी एकसारख्या प्रतीची नसते व बाळू मिश्रीत असते. विटभट्ट्याकरिता माती बांधकामाकरिता वाळू व दगड मात्र उपलब्ध आहे. महसूल खात्यामार्फत दाखला देवून विटाकरिता माती व बांधकामासाठी दगड इ. घेतले जातात.

481 कारखाने

नांदेड जिल्ह्यात 1997 मध्ये एकूण 369 नोंदणीकृत कारखान्यांपैकी 59 कारखाने बंद होते. उर्वरित 310 कारखान्यांमध्ये 9729 कामगार होते. महाराष्ट्रातील ह्याच कारखान्यांशी जिल्ह्यातील कामगारांशी टक्केवारी 0.76 येते. जिल्ह्यातील दरलाख लोकसंख्येशी औद्योगिक कामगारांचे प्रमाण 418 असून महाराष्ट्रात हेच प्रमाण 1552 होते. 1997 मध्ये एकूण कारखान्यांपैकी 93 कारखाने लाऊड कापण्याचे होते. पैकी 11 कारखाने बंद आहेत. उर्वरित 82 कारखान्यांमध्ये फक्त 234 कामगार होते. त्या खालोखाल सांधतेले आणि चरबी घांचे उत्पादन करणारे 73 कारखाने होते व त्यात 684 कामगार होते. तसेच सूत काढणे, विणणे व कापड बनविण्याचे 81 कारखाने असून त्यात सर्वांत जास्त म्हणजे 2422 कामगार होते. त्यानंतर लोखंडाच्या सळ्या, पत्रे, सु-घा व धातूची भांडी बनविणारे 8 कारखाने असून त्यात 314 कामगार होते. इग औषधी तत्संबंधीत उत्पादन तयार करण्याचे 4 कारखाने व त्यात 178 कामगार होते. साखर निर्माती शुद्धीकरणाचे 4 कारखाने होते व त्यात एकूण 1605 कामगार होते. या सर्व कारखान्यांमधून 5873251 लाख रुपयांचे मालाचे उत्पादन झाले.

491 विकसित कार्यक्रम

नांदेड जिल्ह्यात मराठवाडा औद्योगिक विकास मंडळाची नांदेड येथे 815 एकर जमीन असून मंडळामार्फत आतापर्यंत M.I.D.C. क्षेत्रात उद्योजकांना 238 प्लॉटचे वाटप करण्यांत आले. व त्यापैकी ब-घाचशा प्लॉटमध्ये कारखाने सुरु करण्यांत आले. शिवाय सहकारी उद्योग वसाहती नांदेड, लोहा, धर्माबाद आणि देगलूर येथे आहेत. मोठ्या उद्योगाच्या विकासाबरोबर लघु कूटीर उद्योगाची वाढ करण्याच्या दृष्टिने जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत प्रयत्न केला जात आहे. स्वयंरोजगारासाठी लघु व कूटीर उद्योग स्थापनेसाठी जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत सर्व प्रकारचे मार्गदर्शन मिळते. व राष्ट्रीयकृत बँकामार्फत उद्योजकांना कर्ज मिळण्यासाठी शिफारसही केली जाते. जिल्ह्यात सहकारी क्षेत्रातील नांदेड, धर्माबाद, लोहा व देगलूर येथे प्रत्येकी 1 अशा 4 सहकारी औद्योगिक वसाहती व मराठवाडा विकास मंडळाच्या 2 लघु औद्योगिक वसाहती किनवट व उमरी येथे आहेत.

81 रस्ते वाहतूक व दळणवळण

501 रेल्वे

जिल्ह्यात दक्षिण मध्य रेल्वेची बॉडगेज व मीटरगेज लाईन जात आहेत. काचीगुडा मनमाड रेल्वे लाईन व सुदखेड अदिलाबाद हे लोहमार्ग जिल्ह्यातून जातात. व त्याची एकूण लांबी 200 कि.मी आहे. सुदखेड ते मनमाड पर्यंत लाईनचे बॉडगेज मध्ये रूपांतर करण्यांत आले आहे. तसेच मराठवाडाच्या सर्वांगीण विकास साधण्याच्या दृष्टिकोनातून नांदेड येथे रेल्वेच्या विभागीय कार्यालयाची स्थापना करण्यांत आली आहे.

51] स्ते

जिल्ह्यात मार्च 1998 अखेर वर्गीकृत स्तथांची लांबी 7670 कि.मी आहे. त्यापैकी 1279 कि.मी. राज्य महामार्ग आहे. 1647 कि.मी प्रमुख जिल्हा स्ते असून 853 कि.मी. इतर जिल्हा स्ते आहेत. खेड्यांच्या स्तथांची लांबी 3891 कि.मी. आहे. वरील सर्व स्तथापैकी 2338 कि.मी. स्तथांचे डांबरीकरण झाले असून 4387 कि.मी. स्ते खडीचे आहेत. 945 कि.मी. स्ते इतर माल वापरून तयार केले आहेत. एकूण सर्व स्ते विचारात घेता जिल्ह्यात दर 100 चौ.कि.मी. मागे 73.03 कि.मी. स्ते घेतात. महाराष्ट्रात हीच आकडेवारी 62.08 कि.मी घेते.

52] पृष्ठांकीत स्तथांना जोडलेली खेडी (1.5. कि.मी.चे आंत)

जिल्ह्यात एकूण खेड्यापैकी मार्च 1998 अखेर 851 खेडे पृष्ठांकीत स्तथांना जोडलेली आहेत.

53] नांदणीकृत वाहने

मार्च 1998 अखेर जिल्ह्यात एकूण 52116 स्वयंचलीत वाहनांची नांदणी करण्यांत आली. वर्ष 1997 ची तुलना करता ही वाढ 15.97 % घेते. एकूण वाहनापैकी 69.01 % वाहने दुचाकी, 8.65 % मालवाहू मोटारी आणि 8.68 % जिप्स व मोटारी उर्वरित 13.66 % इतर वाहने होती.

54] मालवाहतूक

जिल्ह्यात बॉर्डगेज व मीटरगेज रेल्वेने मालाची वाहतूक होते. तसेच मालमोटारी मार्फत सुध्दा होते. नांदेड शहर उद्योगधंद्यात विकसीत होत असल्याने माल वाहतूकीचा वेग वाढत आहे. नांदेड येथे 100 हून जास्त खाजगी मालवाहतूक यंत्रणा असून जिल्ह्याच्या मुख्य ठिकाणी दररोज 60 ते 110 मालमोटारीने मालाची वाहतूक होते.

55] महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या 1997-98 वर्षात नांदेड जिल्ह्यात एकूण 474 बसेस 457 मार्गावर धावत होत्या. स्तथावर धावणा-या गाड्यांची सरासरी संख्या 438 होती. व प्रवाशांची दैनिक सरासरी 2.12 लाख होती. पावसाळ्यात काही मार्ग/स्ते बरोबर नसल्याने कमी केले जातात.

56] टपाल कार्यालय

जिल्ह्यात 1997-98 या वर्षात एकूण 457 टपाल कार्यालये व 27 तार कार्यालये होती. जिल्ह्यात सर्व खेड्यांना टपाल सेवा उपलब्ध केली आहे. घाकरिता काही फिरती टपाल कार्यालये आहेत. तर काही ठिकाणी अर्धवेळ कार्यालये आहेत.

57] दुधवनी व दुधवनी संयोजन केंद्रे

नांदेड जिल्ह्यात 1998 अखेर 22 दुधवनी संयोजन कार्यालये आहेत. एकूण 22886 दुधवनी बसविलेले असले तरीही त्यापैकी 13855 दुधवनी नांदेड तहसिलमध्ये आहेत. घामध्ये बिलौली, किनवट, देगलूर, भोकर, हदगांव, सुखेड येथे अनुक्रमे 1977, 1643, 1344, 965, 989, 788, आणि कंधार व लोहा येथे 1245 दुधवनी आहेत.

58] दुरचित्रवाणी

नांदेड येथील दुरचित्रवाणी प्रक्षेपण केंद्र हे 1984-85 पासून सुरु झाले आहे. जिल्ह्यात मार्च 98 अखेर 519 चित्रवाणी संघ सार्वजनिक संस्थेमध्ये बसविण्यांत आले आहेत.

9] कामगार व रोजगार59] कारखान्यातील वाद

जिल्ह्यात 1988 वर्षात फक्त 3 औद्योगिक संपाचे प्रकरण झाले. ज्यासुळे एकूण 2400 मनुष्य दिवस वाधा गेले. दुर्घटनेसुळे मृत्यूचा कोणताही प्रकार न झाल्याची नांद आहे.

पूढे चालू.....

601 रोजगार

सेवायोजन कार्यालयाच्या अकडेवारीनुसार 1997-98 वर्षात 60148 व्यक्ती कामावर होत्या पैकी 17170 व्यक्ती शासकीय कार्यालयात 28074 व्यक्ती स्थानिक संस्था मधून अथवा निमशासकीय कार्यालयात तर राहिलेली 14904 व्यक्ती खाजगी संस्थांमध्ये कामावर होती.

611 सेवायोजन कार्यालय

नांदेड येथे सेवायोजन कार्यालय असून पदव्युत्तर अभ्यासक्रम पूर्ण केलेल्या उमेदवारांसाठी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद येथे स्वतंत्र सेवायोजन कार्यालय आहे. मार्च 1998 अखेर सेवापटावर नोकरी मागणा-यांची नोंदविलेली संख्या 108554 होती. तसेच संदर्भ वर्षात नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या 18232 आहे. तर याच वर्षात 148 लोकांना सेवायोजन कार्यालयामार्फत नोकऱ्या मिळाल्या.

621 तांत्रिक शिक्षणाच्या सोयी

नांदेड येथे 1997 वर्षात दोन शासकीय तंत्रनिकेतने आणि 2 अभियांत्रिकी महाविद्यालये व 12 औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था होत्या. या खेरीज धर्माबाद, हदगांव, भोकर, आणि किंनवट येथे प्रत्येकी 1 शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था आहेत. तंत्रनिकेतनामधून सिव्हील, मेकॅनिकल व इलेक्ट्रीकल शाखांच्या शिक्षणार्थी सोय आहे. तसेच अभियांत्रिकी महाविद्यालयामधून अशा केमीस्ट्री, इलेक्ट्रॉनिक्स व इन्स्ट्रुमेंटेशन शाखांच्या शिक्षणाच्या सोई आहेत.

631 ग्रामीण भागातील मजुरांना रोजगार

ग्रामीण भागात लोहार, सुतार यांना सर्वसाधारणपणे 45 ते 50 रुपये रोज तर चर्मकारांना 45 रुपये रोज पडत होता. मात्र शेतमजुरांच्या दरात हंगामानुसार बदल होत जातात. सर्वसाधारणपणे 25 ते 30 रुपये पुरुषांना तर 20 ते 25 रुपये रोज स्त्रीयांना पडतो.

641 रोजगार हमी योजना

ग्रामीण भागात मागणीनुसार काम देण्याची हमी महाराष्ट्र शासनाने घेतली आहे. त्यानुसार ग्रामीण भागात तळे, लहान व मध्यम पाटबंधा-याची कामे, सुसुधारणा वृक्षरोपण अशी उत्पादक कामे तसेच ज्या भागात अशी कामे उपलब्ध नसतील तेथे रस्त्यांची कामे काढली जातात. या कामांवर मजुरांना 78.09 लक्ष मनुष्य दिवस काम वर्ष 1997-98 मध्ये पुरविले गेले. या कामांवर 30 रु. पामून 45 रु.पर्यंत मजुरी मजुरांना केलेल्या कामाच्या प्रमाणात मिळाली. वर्ष 1997-98 मध्ये जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेवर 1233 लाख रु. खर्च करण्यांत आले.

651 जवाहर रोजगार योजना

ग्रामीण भागात रोजगार निर्मिती करिता केंद्रशासन पुस्तकृत जवाहर रोजगार योजना जिल्ह्यात राबविली जात आहे. या करिता ग्रामीण भागातील छोटी-मोठी बांधकामे काढली गेली. वर्ष 1997-98 मध्ये 209.12 लाख रु. खर्चून 21.28 लाख मनुष्य दिवस रोजगार निर्मिती केली गेली.

101 सहकार**661 संस्था व सभासद**

जिल्ह्यात 1997-98 या वर्षाअखेर एकूण 3486 सहकारी संस्था होत्या. व त्यांचे सभासद 7.34 लाख होते. या संस्थापैकी 881 कृषि सहकारी पतसंस्था होत्या. 2605 संस्था इतर कार्ये करणा-या होत्या. पतसंस्थांची व इतर संस्थांची एकूण संस्थांशी अनुक्रमे टक्केवारी 25.27 व 74.73 घेते. पतसंस्थांमध्ये मुख्यत्वे शेतीपतसंस्था ग्रामीण भागात तर शहरी भागात

पगारदारांच्या पतसंस्था जास्त होत्या. चालू वर्षात ८५५ शेती पतसंस्था होत्या. तर १८३ पगारदारांच्या संस्था होत्या. शेती पतसंस्था व पगारदारांच्या संस्था अनुक्रमे ३.७४ व ०.४० लाख सभासद आहेत. त्यांनी अनुक्रमे ५३.२२ व १८.८२ लाख रु. कर्जवाटप केले आहे. बीगर पतसंस्था एकूण सभासद ११४ हजार आहेत. संस्थांच्या संख्येप्रमाणे महत्वाच्या संस्था व त्यांचे सभासद घेणेप्रमाणे घरबांधणी- ७११ संस्था व सभासद ३५०६९, दुग्ध संस्था ७८७ व सभासद ४०१३३ मच्छीमार संस्था ७८ व सभासद ४०१३, कामगार कंत्राटदार संस्था २०४ व सभासद ११९९२ शिवाय जिल्ह्यात ८ सहकारी साखर कारखाने असून त्यांचे सभासद ५६२६३ आहेत. त्याचप्रमाणे ५ सहकारी सूत गीऱ्या असून त्यांचे सभासद १५६१२ आहेत. घरबांधणी संस्थांनी ९७१२ गाळे बांधले, दुग्धव्यवसाय संस्थांनी १४६३ लाख रुपयांची दुग्ध विक्री केली तर मच्छीमार संस्थांनी ८४२ लाख रु.ची मासळी पकडली. चालू ४ साखर कारखान्यातून ६.२४ लाख मे.टन उसाचे गाळप करण्यांत आले.

जिल्ह्यात शेतकऱ्यांनी पतमागणी पुरविण्याकरिता जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक असून दि. ३१/०३/९८ रोजी तिच्या १७३ शाखा कार्यरत आहेत. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमार्फत चालू वर्षात अल्पसुदतीचे ८२.१३ लाख रु. कर्ज वाटप करण्यांत आले. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक सुस्थित्वे करून शेतकऱ्यांना सहकारी संस्थांमार्फत लघु व मध्यम काळाकरिता कर्ज पुरवठा करते. शेतकऱ्यांच्या जमीनी सुधारणेकरिता दिर्घकालीन कर्ज पुरवठा भुविकास बँकेमार्फत होतो. जिल्हा भुविकास बँकेच्या प्रत्येक तहसिल मुख्यालयास शाखा आहेत. वित्तीय वर्ष १९९७-९८ मध्ये जिल्हा भुविकास बँकेमार्फत शेतकऱ्यांना २६२ लाख रु. कर्ज वाटप करण्यांत आले.

६७) व्यापारी व इतर बँका

जिल्ह्यात एकूण २० व्यापारी बँका १९९७-९८ वर्षात कार्यरत होत्या. त्या बँकांच्या एकूण १३१ शाखा होत्या. या शाखांपैकी ४१ शाखा नांदेड व २१ शाखा इतर नागरी क्षेत्रात तर ६९ शाखा इतर ग्रामीण क्षेत्रात कार्यरत होत्या.

६८) सहकारी बँका

जिल्ह्यात एकूण ८ सहकारी बँका १९९८ या वर्षात कार्यरत असून त्याबँकांच्या एकूण शाखा १७८ होत्या त्यापैकी ३२ नागरी क्षेत्रात व १४६ शाखा ग्रामीण विभागात कार्यरत होत्या.

६९) दर बँकामागे सरासरी लोकसंख्या

जिल्ह्यात दर व्यापारी बँकामागील शहरी लोकसंख्या ८१६४ घेते. व ग्रामीण भागात २६८२३ लोकसंख्या घेते.

७०) ठेवी व कर्जाचे प्रमाण

जिल्ह्यात १९९७-९८ या वर्षात वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी ३५८.१७ कोटी रु.होत्या. तर वाटप केलेले कर्ज २४२.३० कोटी रु. होते.

७१) अग्रक्रम विभागास कर्ज पुरवठा

जिल्ह्यातील मार्गदर्शी बँकेमार्फत सर्व बँकांना कर्ज वाटपाचे लक्ष्य दिले जाते. १९९८ वर्षात या बँकांमार्फत २४२.३० कोटी रु. वाटण्यांत आले.

७२) ग्राहक निर्देशांक

नांदेड केंद्राचा १९८२ जायाभुत वर्ष धरल्यास मार्च १९९८ मध्ये कामगारांचा ग्राहक किंमतीचा सर्वसाधारण निर्देशांक ३७२ होता. तोच मार्च १९९७ करिता ३६१ होता.

111 शिक्षणाच्या सोई

73) प्राथमिक व माध्यमिक

जिल्ह्यात एकूण 2228 प्राथमिक शाळा, 296 माध्यमिक शाळा व 81 उच्च माध्यमिक शाळा 1996-97 मध्ये होत्या. प्राथमिक शाळेत व माध्यमिक शाळेत अनुक्रमे 433818 व 114771 विद्यार्थी होते. प्राथमिक शाळेत चालू वर्षी 9925 शिक्षक होते. म्हणजेच दर शिक्षकांमागे 44 विद्यार्थी होते. प्राथमिक शाळांच्या मानाने माध्यमिक शाळांची संख्या कमी आहे. तसेच माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थीपण कमी आहेत. 1996-97 या वर्षात नांदेड जिल्ह्यात 426 पूर्व प्राथमिक शाळा होत्या.

74) उच्च शिक्षण

मागील शैक्षणिक वर्षापासून नांदेड येथे स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ कार्यरत झाले आहे. या विद्यापीठांतर्गत 1) नांदेड, 2) परभणी, 3) लातूर जिल्ह्यातील महाविद्यालयांचा समावेश होतो. नांदेड येथे विज्ञान, वाणिज्य व कला शाखांचे महाविद्यालये आहेत. शिवाय वैद्यकीय, आयुर्वेद, अभियांत्रिकी व विधी महाविद्यालये आहेत. व अध्यापक महाविद्यालयपण आहे. जिल्ह्यात सर्व तहसिलच्या ठिकाणी महाविद्यालये आहेत. जिल्ह्यात 1996-97 मध्ये एकूण 81 उच्च माध्यमिक शाळेत 88477 विद्यार्थी शिक्षण घेत होते. तसेच जिल्ह्यातील एकूण 37 महाविद्यालयात 31481 विद्यार्थी शिक्षण घेत होते.

75) साक्षरता अभियान

शासकीय धोरणानुसार साक्षर नसलेल्या 15 ते 35 वयोगटातील प्रौढांना साक्षर करण्यासाठी साक्षरता अभियानाचे वर्ग जिल्ह्यात चालू असून वर्ष 1997-98 मध्ये हि साक्षरता अभियान बंद करण्यात आली आहे.

121 वैद्यकीय व आरोग्य सेवा

76) वैद्यकीय सेवा

जिल्ह्यात वैद्यकीय सेवा शासकीय संस्था, स्थानिक संस्था (जिल्हा परिषद) स्वयंसेवी संस्था व खाजगी संस्थामार्फत पुरविण्यांत येतात. नांदेड येथे श्री. गुरु गोविंदसिंगजी स्मारक शासकीय रुग्णालय व आयुर्वेद महाविद्यालयांचे रुग्णालय आहेत. या दोन्ही रुग्णालयांमध्ये 764 खाटांची सोय असून त्यांचा लाभ 5.99 लाख रुग्णांनी चालू वर्षात घेतला. त्याशिवाय शासनाचे क्षय रोग चिकित्सालय, नांदेड येथे आहे. नांदेड येथे 1 वैद्यकीय महाविद्यालय आहे. जिल्हा परिषदेचे प्राथमिक आरोग्य केंद्रे 61 असून त्यात आंतररुग्णापैकी 280 स्त्रीयांकरिता व 146 सुलांकरिता अशी एकूण 426 खाटांची सोय आहे. तसेच दर प्राथमिक आरोग्य केंद्रामागे ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण 29905 एवढे आहे. तर आदिवासी क्षेत्रासाठी आदिवासी ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण 15803 पडते. त्याचप्रमाणे जिल्ह्यात 374 प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे असून त्याचे प्रमाण लोकसंख्येची 6231 एवढे पडते. शिवाय जिल्हा परिषदे अंतर्गत चालू वर्षी अलोपॅथीक, पुनानी आयुर्वेदीक दवाखाने आहेत. शिवाय जिल्ह्यात चालू वर्षी 13 ग्रामीण रुग्णालये चालू आहेत.

77) कुटुंब कल्याण केंद्र

जिल्ह्यात कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्याकरिता मार्च 1998 अखेर 74 कुटुंब नियोजन केंद्रे होती. त्यापैकी 13 केंद्रे नागरी भागात तर 61 केंद्रे ग्रामीण भागात आहेत. कुटुंब कल्याण शस्त्रक्रिया 1997-98 मध्ये 19812 करण्यांत आल्या. त्यापैकी 19800 स्त्रीयांवर तर व 12 शस्त्रक्रिया पुरुषांवर करण्यांत आल्या.

पूढे चालू.....

78) पाणी पुरवठा

नांदेड जिल्ह्यात पावसाचे प्रमाण दिवसेंदिवस कमी होत असल्यामुळे वर्ष 1998 मध्ये कठीण गावांची संख्या 226 होती. एकूण गावांपैकी 1515 गावांना कायम स्वरूपाची पाण्याची सोय केलेली आहे. संदर्भिय 1515 गावांत कुपनलिका, नळयोजना व विहीरी या साधनाद्वारे पाण्याची टंचाई दूर करण्यांत आली राहिलेल्या 226 गावांना टँकर, बैलगाडी व इतर साधनाद्वारे पाणी पुरवठा करण्यांत आला.

इतर कार्यक्रम

79) बाल संगोपन कार्यक्रम

नांदेड जिल्ह्यात माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत 1997-98 वर्षात लस टोचणी कार्यक्रमाद्वारे त्रिशूणी लस (डी.पी.टी.) पोलीयो, बी.सी.जी., गोवर, द्विशूणी (डी.टी.) व धनुर्वात लस अनुक्रमे 63653, 64298, 61586, 62995, 55914, 164773 लस टोचण्यांत आली होती.

80) दुर्बल घटक

जिल्हा नियोजनात दुर्बल घटकांकरिता स्वतंत्ररित्या कार्यक्रम राबविण्यांत येता. अनुज्ञापित जाती व जमाती करिता जिल्हा ग्रामीण यंत्रणेमार्फत तसेच इतर योजने मार्फत स्वतंत्ररित्या कार्यक्रम राबविला जातो. दुर्बल घटकांना विहीर खोदून देणे विद्यार्थ्यांना वसतीगृहे, फी माफी, शिष्यवृत्ती, गणवेश चाटपू व पुस्तक प्रेक्ष्या पुरविणे, बांधकामा करिता कर्ज अनुदान, भुसंधारणे करिता कर्ज व अनुदान शासकीय तसेच स्थानिक व निमशासकीय कार्यालयातून नोक-या पुरविणे इ. बाबी उपलब्ध करून दिल्या जातात. विशेष घटक योजनेंतर्गत 1997-98 वर्षाकरिता 1326.73 लक्ष रुपयांची तरतूद करण्यांत आली होती. यय प्रत्यक्षात 1329.40 लक्ष रुपये खर्च पडले.

81) मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे व आश्रमशाळा

नांदेड जिल्हा आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषित करण्यांत आला आहे. जिल्ह्यातील आदिवासी विकासाकरिता खास आदिवासी उपयोजना राबविली जात आहे. वर्ष 1997-98 मध्ये रुपये 2796.65 लाखाच्या तरतूदीपैकी 3014.98 खर्च करण्यांत आले. याशिवाय म्हाडा योजनेखालीपण 354.04 हजार तरतूदीपैकी 331.43 हजार खर्च करण्यांत आले. तसेच न्युक्लीअस बजेट रु. 4115 हजार तरतूदीपैकी 4115 हजार खर्च करण्यांत आले. आदिवासी विभागातील लोकांचे जीवनमान उंचावण्याच्या दृष्टिने शासनाने शासकीय आश्रमशाळा, वसतीगृहे, सेवायोजन आदिवासी गृहनिर्माण संस्था, स्वयंस्फुर्ती अनुदान आश्रमशाळा तसेच अनुदानावर आदिवासी कास्तकारांना विज प्रंप पुरवठा इ. सोई उपलब्ध करण्यांत आल्या आहेत. आणि या सर्व सोई सवलती मिळवून देण्यासाठी प्रकल्प अधिकारी तथा अपर जिल्हाधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यालय, किनवट हे कार्यालय कार्यरत आहे. जिल्ह्यात 16 आदिवासी आश्रमशाळा असून त्यातील विद्यार्थ्यांची संख्या 5095 होती.

[13] संकीर्ण

82) ग्रामपंचायती नगरपरिषदा व जिल्हा परिषद

जिल्ह्यात मार्च 1998 अखेर एकूण 1386 ग्राम पंचायती होत्या. त्यापैकी 1124 स्वतंत्र ग्रामपंचायती तर 182 गुप ग्रामपंचायती होत्या. वर्ष 1997-98 मधील ग्रामपंचायतीची एकूण मिळकत व खर्च अनुक्रमे 390 लाख व 386 लाख आहेत.

जिल्ह्यात मार्च 1998 अखेर 1 महानगरपालिका व 11 नगर परिषदा होत्या. या महानगरपालिका व नगरपरिषदांचे 1997-98 मधील उत्पन्न व खर्च अनुक्रमे 3165 लाख व 3265 लाख रुपये आहेत. जिल्हा परिषद नांदेड अंतर्गत 9 पंचायत समित्या आहेत. जिल्हा परिषदेची 12622 लाख रु. उत्पन्न आणि त्याच काळातील खर्च 12622 लाख एवढा होता.

पुढे चालू...

831 घरबांधणी कार्यक्रम

जिल्ह्यात सिडको व हडको संस्था मार्फत लघु मिळकत कुटूंबाकरिता व मध्यम उत्पन्न गटाकरिता घराचे गाळे बांधण्याचा कार्यक्रम राबविण्यांत आलेला आहे. 1997-98 वर्षांत 20 कलमी कार्यक्रमांतर्गत इंदिरा आवास योजनेत 3523 घरे बांधण्यांत आली.

841 पोलीस व गुन्हे

मार्च 1998 अखेर जिल्ह्यात 34 पोलीस ठाणे व 22 आउट पोस्ट आहेत व एकूण पोलीस दलाची संख्या 3051 होती. त्यावर 1871.62 लाख रु. खर्च करण्यांत आला. वर्ष 1998 मध्ये न्यायालयात 5669 प्रकरणे नोंदण्यांत आली.

851 करमणुक

जिल्ह्यात मार्च 1998 अखेर कायम स्वरूपाची 20 सिनेमागृहे आहेत. पैकी एकट्या नांदेड शहरात 7 आहेत. फिरत्या सिनेमागृहांची संख्या चालू वर्षांत 16 होती. चित्रपटाद्वारे करमणुक कराची एकूण वसुली चालू वर्षांत 108.80 हजार रु. झाली. या खेरीज नांदेड येथे खुले नाट्यगृह " कलामंदीर" व प्रतिभा नाट्य मंदीर असून त्यांत नाटकाचे व गायनाचे कार्यक्रम होतात.

861 अल्पबचत

वर्ष 1997-98 चा वित्तीय वर्षांत नांदेड जिल्ह्यात अल्पबचत गुंतवणुकीसाठी 2410 लक्ष रु. चे उध्दिष्ट देण्यांत आले होते. तथापि निव्वळ गोळा केलेली रक्कम 2581.08 लाख होती. त्यात प्रामुख्याने पुनरावर्तीठेव, राष्ट्रीय बचत पत्रे दोन ते सात मालिकेत इंदिरा विकास पत्रे 456 लक्ष, किसान विकास पत्रे या मध्ये 388 लक्ष रक्कम गुंतवणुक करण्यांत आली.

14 धार्मिक स्थळे व पर्यटन

871 नांदेड हे शहर महाराष्ट्रातील प्रमुख शहरांपैकी एक आहे. नांदेड हे महाराष्ट्रातील प्रमुख नद्यांपैकी एक असणा-या गोदावरी नदीच्या डाव्या काठावर वसलेले आहे. नांदेड येथील श्री.गुरु गोविंदसिंगजी गुरुद्वारा धार्मिक महत्वाच्या दृष्टिने भारतात अमृतसरच्या गुरुद्वारानंतर दुस-या क्रमांकावर येतो. देशाच्या सर्व भागातून व परदेशातूनही शिख संप्रदायाचे लोक या गुरुद्वाराच्या दर्शनासाठी नांदेडला भेट देतात. विशेषतः होंळी व दसरा सणाच्या वेळी शिख मोठ्या प्रमाणावर नांदेड येथे जमतात. व नांदेड शहरातून त्यांच्या मोठ्या मिरवणुका निघतात. या जिल्ह्यात किनवट तहसिल मधील माहूर येथे रेणुका मातेचे मंदीर व त्यांचे जवळच माहूरगड किल्लाही आहे. पलीकडून दत्तशिखर येथे दत्तात्रयाचे मंदीर व त्याचे पलीकडून अनसुधा मातेचे मंदीर आहे. तसेच कंधार तहसिलमध्ये माळेगांव येथे खंडोबाचे मंदीर असून सर्वसाधारणपणे मार्गशीर्ष महिन्यात येथे यात्रा भरते. या दोन्ही संस्थानांना भेटी देण्यासाठी महाराष्ट्रातून व महाराष्ट्रा बाहेरून मोठ्या प्रमाणावर भाविक लोक देवदर्शनासाठी येतात.

== == == == == == == समाप्त == == == == == == ==

भाग - II

जिल्हा सांख्यिकी गोपवारा

विविध माहितीचे

सांख्यिकीय तक्ते

तक्ता क्र. 1.1

1

1991 चा जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रात, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	तहसील	बा.ब.	क्षेत्र चौ. कि.मी.	घर चौ. कि. मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या वस्ती		श.ह.रे.संख्या	वाप-राली-ल निवा-सगृहे संख्या	कुटुंबे संख्या	लोकसंख्या हजारांत		
					अ. स. ड. ले. ली	आ. सा. ड.				ए. व. ण.	पु. रु. थ.	स्त्रि. या
1	नांदेड	एकूण	1022.8	567	187	10	3	54	55	579	301	279
		ग्रामीण	995.7	257	187	10	0	42	43	256	132	125
		नागरी	27.1	11929	0	0	3	51	52	323	169	154
2	हदगाव	एकूण	1556.6	169	217	10	1	42	47	263	134	129
		ग्रामीण	1530.9	161	217	10	0	44	44	247	126	121
		नागरी	25.7	641	0	0	1	3	3	16	9	8
3	किनवट	एकूण	2074.9	117	246	12	1	46	46	243	124	119
		ग्रामीण	2063.2	107	246	12	0	42	42	221	112	109
		नागरी	13.7	1600	0	0	1	4	4	22	11	10
4	भोकर	एकूण	1234.4	170	148	3	1	32	32	176	90	86
		ग्रामीण	1026.1	163	148	3	0	30	30	167	85	82
		नागरी	8.3	1024	0	0	1	2	2	9	5	4
5	बिलोली	एकूण	1459.5	234	221	15	3	61	62	341	175	167
		ग्रामीण	1380.5	213	221	15	0	53	54	294	150	144
		नागरी	79.0	602	0	0	3	8	8	48	24	23
6	देगावूर	एकूण	676.6	251	102	9	1	31	31	170	37	33
		ग्रामीण	659.6	201	102	9	0	25	25	133	63	63
		नागरी	19.0	1959	0	0	1	6	6	37	19	18
7	सुखेड	एकूण	875.1	224	148	0	1	35	35	225	102	99
		ग्रामीण	842.0	220	148	0	0	32	32	165	95	90
		नागरी	33.1	594	0	0	1	3	3	20	10	9
8	कंधार	एकूण	1629.4	213	246	6	2	59	59	353	182	171
9	लोहा	ग्रामीण	1624.2	198	246	6	0	54	54	321	165	153
		नागरी	5.2	4097	0	0	2	5	5	32	17	15

तक्ता क्र. 1.1 पुढे सुरु ...

तक्ता क्र. 1.1 पुढे चालू

2

1991 च्या जनगणनेनुसार तालकावार क्षेत्रफळ, घरे, व लोकसंख्या

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	तहसील	बा.ब.	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घरे मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या वस्ती		श.ह.सं. ल्या	वाप-राती-ल निवा-सगृहे संख्या	कुटुंबे संख्या	लोकसंख्या हजारांत		
					अ. सा. स. ले	ओ. सा. ड. ले				ए. कृ. ण	घु. रु. ष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
जिल्हा	एकूण	10502.0	222	1515	65	13	404	407	2330	1198	1132	
	एकूण	ग्रामीण	10290.9	177	1515	65	0	321	324	1824	933	891
		नागरी	211.1	2398	0	0	13	82	83	506	265	242

आधार : 1991 ची जनगणना.

टिप : 1) क्षेत्रफळ 1981 च्या जनगणना व लोकसंख्या 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे स्तंभ 5 चे आकडे आहेत.

2) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदाचित जुळणार नाहीत.

3) जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या आकडेवारीचा आधार सर्व्हेअर जनरल ऑफ इंडिया हा असल्याने व तहसीलच्या एकूण क्षेत्रफळाचा आधार निरीक्षक भूमी अभिलेख हा असल्यामुळे तहसीलच्या ग्रामीण क्षेत्रफळांची बेरीज जिल्ह्याच्या बेरजेशी जुळणार नाही.

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नांदेड	1991	579	256	323	301	132	169	279	125	154
		1981	388	187	201	201	96	105	127	91	96
		1971	271	137	134	142	71	71	129	66	63
		1961	196	109	88	102	55	46	95	53	41
		1951	163	92	71	83	47	37	79	46	34
2	हदगाव	1991	263	247	16	134	126	9	129	121	8
		1981	208	197	11	106	100	6	103	98	5
		1971	170	163	7	86	82	4	84	81	3
		1961	137	132	6	69	66	3	68	66	3
		1951	109	100	9	55	50	5	54	50	4
3	किनवट	1991	243	221	22	124	112	11	119	109	10
		1981	199	183	16	101	92	9	98	90	8
		1971	156	145	11	79	73	6	77	72	5
		1961	117	110	7	59	55	4	59	55	4
		1951	88	83	5	44	42	3	44	41	3
4	भाकर	1991	176	167	8	90	85	5	86	82	4
		1981	134	128	7	68	64	4	66	63	3
		1971	110	105	5	56	53	3	54	52	2
		1961	88	84	4	44	42	2	44	42	2
		1951	73	68	5	36	33	3	37	34	2
5	बिलोली	1991	341	294	48	175	150	24	167	144	23
		1981	266	227	39	135	115	20	131	112	19
		1971	123	192	31	113	97	16	110	95	15
		1961	176	153	23	88	77	12	88	87	12
		1951	151	138	22	75	65	11	76	65	11

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामी- ण	नागरी	एकूण	ग्रामी- ण	नागरी	एकूण	ग्रामी- ण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6	देगढार	1991	170	133	37	87	68	19	83	65	18
		1981	130	102	28	66	52	14	64	51	13
		1971	111	89	22	57	45	11	54	44	10
		1961	90	75	15	46	38	8	44	37	7
		1951	72	61	12	37	31	6	36	30	6
7	सुखेड	1991	205	185	20	105	95	10	99	90	9
		1981	157	143	14	80	73	7	77	70	7
		1971	134	125	9	69	64	5	67	61	6
		1961	101	95	7	52	48	3	50	46	3
		1951	82	76	6	42	39	3	40	37	3
8	कंधार	1991	353	321	32	182	165	17	171	156	15
		1981	266	254	13	136	130	6	130	125	6
		1971	222	213	9	114	109	5	109	104	5
		1961	173	167	7	89	86	3	84	81	3
		1951	145	136	9	74	69	4	71	67	5
9	लोहा	1991	2330	1824	506	1198	933	265	1132	891	242
		1981	1749	1421	328	892	722	171	857	700	157
		1971	1398	1170	228	715	595	120	683	575	108
		1961	1080	924	156	548	467	81	532	457	75
		1951	884	745	138	446	375	71	438	370	68

पुढे सुरु.....

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौस	दर हजार	द र द श वा र्षि क		
			कि. मी. मधील लोकसंख्या	पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
1	नांदेड	1991	567	927	+49.34	+37.08	+60.72
		1981	379	930	+43.09	+36.38	+49.95
		1971	265	908	+38.13	+26.15	+52.97
		1961	192	931	+20.29	+17.71	+23.64
		1951	160	952	---	---	---
2	हदशाव	1991	169	963	+26.30	+25.07	+48.05
		1981	134	972	+22.42	+21.30	+46.58
		1971	109	977	+24.10	+23.54	+37.47
		1961	88	985	+26.32	+32.09	+38.12
		1951	70	982	---	---	---
3	किनवट	1991	117	962	+22.19	+21.21	+33.02
		1981	96	970	+27.52	+25.48	+55.51
		1971	75	975	+33.22	+32.33	+46.72
		1961	56	1000	+32.79	+32.15	+43.39
		1951	42	1000	---	---	---
4	भोकर	1991	170	955	+31.06	+31.33	+25.81
		1981	130	971	+22.16	+22.02	+24.90
		1971	106	964	+24.59	+24.87	+19.68
		1961	85	1000	+21.10	+23.36	-9.95
		1951	70	1028	---	---	-7.36
5	बिलोली	1991	234	952	+28.34	+29.16	+23.46
		1981	182	970	+19.52	+18.34	+27.03
		1971	152	973	+26.42	+25.69	+31.23
		1961	121	1000	+16.37	+17.98	+6.99
		1951	104	1013	---	---	---

तका क्रमांक : 1.2 समाप्त

6

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौ.कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	दर एकूण	दशवार्षिक ग्रामीण	दशवार्षिक नागरी
---------	-------	------	------------------------------	--	---------	-------------------	-----------------

1	2	3	13	14	15	16	17
---	---	---	----	----	----	----	----

6	देगलूर	1991	251	954	+30.85	+29.81	+34.70
		1981	192	970	+17.15	+14.74	+27.05
		1971	164	947	+23.42	+18.54	+48.56
		1961	132	957	+24.45	+24.10	+26.30
		1951	106	973	---	---	+37.15
7	सुसेड	1991	234	946	+30.21	+29.23	+40.27
		1981	180	963	+16.90	+14.36	+51.30
		1971	145	971	+32.46	+31.93	+40.05
		1961	116	962	+23.62	+25.35	+3.20
		1951	94	952	---	---	-6.15
8	कंधार	1991	216	934	+32.26	+26.20	+157.40
9	लोहा	1981	164	956	+19.80	+19.20	+33.50
		1971	137	947	+28.30	+27.87	+39.00
		1961	106	944	+19.58	+22.46	+25.42
		1951	89	959	---	---	+49.41
जिल्हा	1991	222	945	+33.21	+28.33	+54.38	
	1981	187	964	+25.17	+21.54	+43.69	
	1971	132	955	+29.46	+26.60	+46.40	
	1961	104	971	+22.96	+23.96	+13.70	
	1951	86	980	+12.65	+5.25	+18.49	

टिप : 1) आकडे पुर्णकात केल्याने बेरजा कदाचीत जुळणार नाहीत.

2) 1991 जनगणना क्षेत्रफळाचे आकडे घेउन स्तंभ क्रमांक 13 मध्ये 1991 ची दर चौ.कि.मी लोकसंख्या काढण्यात आली आहे. करिता ही आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार : 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 ची जनगणना.

तक्का क्रमांक : 1.3

7

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्या शंभरात)

अ. तहसील	व स्ती		अ स		ले ली		गा. वे		
	200 पेक्षा कमी	200 ते 499	500 ते 999	1000 ते 1999	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	
क.	संख्या	लो.संख्या	संख्या	लो.संख्या	संख्या	लो.संख्या	संख्या	लोकसंख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 चांदेड	13	16	30	107	62	452	47	643	
2 हदगाव	8	11	44	163	76	549	67	954	
3 किनवट	12	15	65	235	95	708	60	816	
4 भोकर	2	2	30	108	55	399	50	691	
5 बिलोली	7	9	35	128	63	480	80	1128	
6 देगलूर	4	5	14	50	37	287	27	378	
7 सुसेड	2	2	27	105	39	290	60	837	
8 कंधार)	5	5	38	149	78	569	81	1104	
9 लोहा)									
एकूण जिल्हा	53	62	283	1045	505	3734	472	6551	

तक्का क्र. : 1.3 पुढे सुल...

तक्रा क्रमांक : 1.3 पुढे सरु

8

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्या शंभरत)

अ. क्र.	तहसील	वस्ती		असलेली		गावे		ओसाड गावे संख्या		
		2000 ते 4999 संख्या	5000 ते 9999 लोकसंख्या	10000 व अधिक संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या			
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	नांदेड	27	776	7	420	1	148	187	2562	10
2	हदगाव	20	575	1	83	1	134	217	2469	10
3	किनवट	12	320	2	120	0	0	246	2212	12
4	भोकर	10	271	0	0	1	203	148	1675	3
5	बिलौली	31	849	4	237	1	109	221	2938	15
6	देगलूर	18	502	2	107	0	0	102	1329	9
7	मुसेड	19	556	1	60	0	0	148	1850	0
8	कंधार)	40	1148	4	232	0	0	246	3208	6
9	लोहा)									
जिल्हा एकूण		177	4998	21	1259	4	593	1515	18242	65

टीप : आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदाचित जुळणार नाहीत.

आधार: 1991 ची जनगणना.

तक्का क्रमांक : 1.4

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या वाढानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : नांदेड (लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या					
		5000 पेक्षा कमी		5000 ते 9999		10000 ते 19999	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	0	0	0	8	1	14
2	हदगाव	0	0	0	0	1	16
3	किनवट	0	0	0	0	0	0
4	भोकर	0	0	1	8	0	9
5	बिलोली	0	0	0	0	2	24
6	देगलूर	0	0	0	0	0	0
7	सुखेड	0	0	0	0	0	0
8	कंधार)	0	0	0	0	2	32
9	लोहा)						
जिल्हा एकूण		0	0	1	8	6	86

तक्का क्र. : 1.4 पुढे सुरु....

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नांदेड

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लो क सं ख्ये प्र मा णे		श ह रां ची सं ख्या		एकूण शहरे			
		20000 ते 49999 संख्या	50000 ते 99999 लोक-संख्या	100000 व अधिक संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या		
1	2	9	10	11	12	13	14	15	16
1	नांदेड	1	34	0	0	1	275	3	323
2	हदगाव	1	0	0	0	0	0	1	16
3	किनवट	0	22	0	0	0	0	1	22
4	भोकर	0	0	0	0	0	0	1	8
5	बिलोली	1	24	0	0	0	0	3	48
6	देगवडा	1	37	0	0	0	0	1	37
7	सुखेड	1	20	0	0	0	0	1	20
8	कंधार	0	0	0	0	0	0	2	32
9	लोहा								
जिल्हा एकूण		5	137	0	0	1	275	13	586

टिप : आकडे पूर्णांकात केल्याने बेरजा कदाचीत दुरुळणार नाहीत.

आधार : 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे.

1991 चा जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे घांची संख्या

जिल्हा : नांदेड (अकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाद	काम करणा-घांचा वर्ग						
			शेत-करी	शेत-मजूर	पशुसंवर्धन काम-मच्छीमारी, शिकारी, फलबाग, मळे, इ.	खाण-दगड खाण-काम करणारे	वस्तुनिर्माण प्रक्रिया सेवा व इ-रुस्त्या इ. धातू उ-धोगात काम करणारे	घरगुती उधोगा-व्यतिरिक्त इतर उधोग	बांध-काम करणारे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नांदेड	ग्रामीण	442	423	12	1	9	55	25
		नागरी	30	50	12	0	13	146	79
		एकूण	472	473	23	1	22	201	103
2	हदगाव	ग्रामीण	504	557	7	0	12	15	8
		नागरी	7	23	1	0	1	4	3
		एकूण	512	580	8	0	12	19	11
3	किनवट	ग्रामीण	376	539	11	0	9	13	6
		नागरी	6	17	3	0	1	5	3
		एकूण	382	556	14	0	10	17	9
4	भांकर	ग्रामीण	341	304	8	1	10	19	9
		नागरी	2	6	0	0	1	3	1
		एकूण	343	310	8	1	11	21	10
5	बिलोली	ग्रामीण	514	602	16	1	19	32	11
		नागरी	28	71	5	1	7	10	4
		एकूण	541	673	19	1	26	42	15
6	देगलूर	ग्रामीण	193	310	12	0	6	9	4
		नागरी	11	28	2	0	3	10	4
		एकूण	205	337	14	0	9	19	8
7	सुखेड	ग्रामीण	333	347	14	0	11	11	8
		नागरी	6	13	2	0	1	4	2
		एकूण	339	361	16	1	12	15	10
8	कंधार)	ग्रामीण	599	520	12	1	18	21	13
		नागरी)	14	21	2	0	4	6	4
9	लोहा)	ग्रामीण	613	542	14	1	21	27	17
		नागरी)							
जिल्हा		ग्रामीण	3305	3682	91	5	93	174	84
		नागरी	183	230	25	1	31	187	101
		एकूण	3487	3832	116	6	124	361	184

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे घांची संख्या

जिल्हा : नांदेड

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	का म क र णा -घां चा व र्ग						
			व्यापार आ- णि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	वाहतूक साठ- वण आणि दळण वळण	इतर काम क र ण ा रे	एकूण सुस्थतः काम करणारे (4 ते 13 ची बेरी- ज)	सिमां- तिक काम क र ण ा रे	एकूण काम न क र ण ा रे	एकूण लोक- संख्या (14 ते 16 ची बेरीज)
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
1	नांदेड	ग्रामीण	32	11	47	1056 (41.24)	119 (50.70)	2562	
		नागरी	184	73	211	798 (24.69)	39 (74.11)	3233	
		एकूण	216	84	259	1855 (32.01)	158 (65.27)	5794	
2	हदगाव	ग्रामीण	26	4	36	1170 (47.41)	92 (48.87)	2469	
		नागरी	7	1	9	55 (33.25)	2 (65.45)	165	
		एकूण	33	5	44	1225 (46.52)	94 (49.91)	2633	
3	किनवट	ग्रामीण	23	4	41	1021 (46.16)	86 (49.91)	2212	
		नागरी	12	4	12	62 (28.43)	1 (71.33)	219	
		एकूण	35	7	52	1083 (44.56)	87 (51.88)	2432	
4	भोकर	ग्रामीण	22	6	29	749 (44.42)	66 (51.34)	1675	
		नागरी	5	1	5	25 (29.69)	1 (68.95)	83	
		एकूण	27	8	34	774 (44.01)	67 (52.18)	1758	

1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
5	बिलौली	ग्रामीण	33	7	51	1285	178	1475	2938
						(43.74)		(50.19)	
		नागरी	22	4	23	172	9	294	476
						(36.22)		(61.88)	
		एकूण	55	11	74	1458	187	1769	3414
						(42.69)		(51.82)	
6	देगढर	ग्रामीण	13	3	21	570	136	622	1329
						(42.91)		(46.83)	
		नागरी	24	5	22	109	5	258	372
						(19.37)		(69.24)	
		एकूण	36	8	43	680	141	880	1701
						(39.95)		(51.73)	
7	सुखेड	ग्रामीण	22	4	33	784	157	909	1850
						(42.37)		(49.13)	
		नागरी	10	2	12	53	6	137	196
						(27.22)		(69.72)	
		एकूण	33	6	45	837	163	1046	2046
						(40.91)		(51.11)	
8	कंधार	ग्रामीण	26	8	48	1266	257	1686	3208
9	लोहा					(39.45)		(52.55)	
		नागरी	16	3	18	89	5	223	317
						(28.02)		(70.37)	
		एकूण	43	11	66	1354	263	1909	3525
						(38.42)		(54.15)	
	जिल्हा	ग्रामीण	197	47	305	7902	1091	9249	18242
						(43.32)		(50.70)	
	एकूण	नागरी	280	94	312	1364	68	3630	5061
						(26.95)		(71.71)	
		एकूण	477	141	617	9266	1159	12879	23304
						(39.76)		(55.27)	

- टिप :- 1) आकडे पूर्णांकित केल्याने कदाचित बेरजा जुळणार नाहीत.
 2) 0 - आकडे दिलेल्या प्रमाणकाच्या अध्यापेक्षा कमी आहेत.
 3) कंसातील आकडे एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी दर्शवितात.

अधार : 1991 ची जनगणना.

1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणा-या व्यक्तींची उद्योगगट क्षेत्रनिहाय विभागणी

जिल्हा: नांदेड

1 आकडे हजारात।

क्र.सं.	प्राथमिक क्षेत्र			द्वितीय क्षेत्र			तृतीय क्षेत्र			एकूण		
	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ग्रामीण	397	303	700	29	6	35	49	6	55	476	315	790
	(84)	(96)	(89)	(6)	(2)	(4)	(10)	(2)	(7)	(100)	(100)	(100)
नागरी	22	14	36	28	4	32	62	7	69	112	24	136
	(20)	(57)	(26)	(25)	(16)	(23)	(55)	(27)	(50)	(100)	(100)	(100)
एकूण	419	317	736	57	10	67	111	12	124	588	339	927
	(71)	(93)	(79)	(10)	(3)	(7)	(19)	(4)	(13)	(100)	(100)	(100)

टिप:- कंसातील आकडे काम करणा-या एकूण व्यक्तींशी (पुरुष/स्त्रिया/एकूण) टक्केवारी दर्शवितात.

आधार 1991 ची जनगणना २1 आकडे पूर्णांकाने केल्याने बेरजा कदाचित जुळणार नाहीत.

तक्का क्रमांक : 1.6 (अ)

-15-

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1981

जिल्हा : नांदेड

(आकडे शंभरात)

बा ब	सर्व वयोगट	0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 39
1	2	3	4	5	6	7
एकूण	17493	7473	1375	1367	2168	1146
ग्रामीण	14215	6881	1064	1082	1773	933
नागरी	3278	1392	311	285	395	213

तक्का क्रमांक : 1.6 (अ) [समाप्त]

बा ब	40 - 49	50 - 59	60 व त्यावरील	वय अनिर्देशित
1	8	9	10	11
एकूण	1603	1066	1174	15
ग्रामीण	1324	894	982	12
नागरी	279	172	192	3

टिप : आकडे पुर्णकात केल्याने बेरजा कदाचित चुळणार नाहीत.

आधार : 1981 ची जनगणना.

तक्ता क्रमांक : 1.6 (ब)

लाकसंस्थेचे धर्मानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991

जिल्हा : नांदेड

(आकडे शंभरात)

बाब	सर्व धर्म	बौद्ध	ख्रिश्चन	हिंदू	जैन	शिख
1	2	3	4	5	6	7
एकूण	23304	2401	12	17913	35	80
ग्रामीण	18242	1801	2	15053	13	16
नागरी	5062	601	11	2861	22	64

तक्ता क्रमांक : 1.6 (ब) [समाप्त]

बाब	मुस्लीम	इतर	धर्म नसलेले
1	8	9	10
एकूण	2842	2	17
ग्रामीण	1346	1	11
नागरी	1496	1	6

टिप : आकडे पुर्णकात केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार : 1991 ची जनगणना

तका क्रमांक : 1.7

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता आकडेवारी

जिल्हा : नांदेड

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बा ब	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए क ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नांदेड	एकूण	91	47	44	16	9	8	107	56	52
		ग्रामीण	47	24	23	8	4	4	55	28	27
		नागरी	45	23	21	8	4	4	52	27	25
2	हदगाव	एकूण	33	17	16	42	22	21	75	38	37
		ग्रामीण	31	16	15	43	21	20	73	37	36
		नागरी	2	1	1	0	0	0	2	1	1
3	किनवट	एकूण	22	11	11	72	36	36	94	48	46
		ग्रामीण	18	9	9	71	36	35	89	45	44
		नागरी	4	2	2	2	1	1	5	3	3
4	भोकर	एकूण	33	17	16	34	18	17	68	35	33
		ग्रामीण	31	16	15	34	17	16	65	33	32
		नागरी	2	1	1	0	0	0	2	1	1
5	बिलोली	एकूण	79	40	39	43	22	21	122	62	60
		ग्रामीण	73	37	36	33	17	16	107	54	52
		नागरी	6	3	3	9	5	5	15	8	7
6	देगलूर	एकूण	49	25	24	27	14	13	76	39	37
		ग्रामीण	44	22	21	23	12	11	67	34	33
		नागरी	5	3	2	4	2	2	9	5	4
7	सुखेड	एकूण	49	25	24	21	11	10	70	36	34
		ग्रामीण	46	23	22	19	10	9	65	33	32
		नागरी	3	2	2	2	1	1	5	3	2
8	कंधार	एकूण	67	35	32	20	11	9	87	45	41
		ग्रामीण	61	32	30	19	11	9	81	42	38
		नागरी	6	3	3	0	0	0	6	3	3

तका क्र.: 1.7 पुढे सुरु ....

तक्का क्रमांक : 1.7 समाप्त

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता आकडेवारी

जिल्हा : नांदेड

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			एकूण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	जिल्हा	एकूण	423	217	206	276	142	134	699	359	340
	एकूण	ग्रामीण	351	180	171	250	128	122	601	308	293
		नागरी	72	38	34	26	12	13	98	51	47

टिप : 1) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा कदाचित सुळणार नाहीत.

2) 0 - आकडे दिलेल्या प्रमाणकाच्या अध्यापेक्षा कमी आहेत.

अधार : 1991 ची जनगणना.

तक्ता क्रमांक : 1.8

भिंती / छपरे घासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण
जिल्हा : नांदेड (1991 ची जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा. ब	ए. कू. ण सं. ह्या	ग्रा. मी. ण सं. ह्या	ना. ग. री सं. ह्या
1	2	3	4	5
एक : एकूण जनगणना घरे		502010	395935	106075
1	भिंतीची सासुग्री : गवत, पाने, वेळू व बांबू	76960	72115	4845
2	माती	135635	120035	15600
3	कच्च्या विटा	26020	13100	12920
4	लाकूड	9505	5450	4855
5	पक्क्या विटा	94635	43640	50995
6	गॅल्वनाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातूचे पत्रे	2595	1355	1240
7	दगड	139325	130290	9035
8	सिमेंट काँक्रीट	5560	4510	5050
9	वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सासुग्री	7730	5395	2335
ल. दोन:छपरांसाठी वापरलेली सासुग्री				
1	गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू	70100	66220	3880
2	कॉले, तुकी दगड, कंकर	179475	162400	17075
3	पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे	173005	125270	47735
4	अॅसबेसटॉस सिमेंटचे पत्रे	9220	3820	5400
5	विटा व चूना	5785	4295	1490
6	दगड	1790	1360	430
7	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट	67065	11060	26005
8	इतर वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सासुग्री	23570	21510	4060

अधार : 1991 ची जनगणना.

तक्का क्रमांक : 1.9

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण / नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण
जिल्हा : नांदेड (1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा	ब	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या	एकूण संख्या
1	2	3	4	5	
1	एक) एकूण कुटुंबे		321495	78345	399840
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		302420	49405	351825
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		12520	26695	39215
	क) इतर		6555	7245	8800
2	एक ते दोन व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		34155	8475	42630
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		30410	3740	34150
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		2545	4455	7000
	क) इतर		1200	280	1480
3	तीन ते पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		137890	31265	169155
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		128360	16740	145100
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		6265	13465	19730
	क) इतर		3265	1060	4325
4	सहा ते आठ व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		110710	26210	136920
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		105695	18615	124310
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		3250	6885	10135
	क) इतर		1765	710	2475
5	नऊ व अधिक व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		38740	12395	51135
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		37955	10310	48265
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		460	1890	2350
	क) इतर		325	195	520

टिप : 1) या तक्त्यामध्ये संस्था कुटुंबांचा समावेश नाही, त्यामुळे एकूण कुटुंबांची संख्या जुळणार नाही. 2) या तक्त्यातील एकूण कुटुंबांच्या संख्येत बेघर कुटुंबांचा समावेश नाही, त्यामुळे एकूण कुटुंबांची संख्या जुळणार नाही.

आधार : 1991 ची जनगणना.

तक्ता क्रमांक : 1.10

जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर

जिल्हा : नांदेड

(1991 ची जनगणना)

अ. क्र.	बा ब	एकूण जनगणना घरे	जनगणनेच्या सुवातीची रिकामी असलेली घरे	जनगणना घरांचा वापर रहाणे	दुकान आणि रहाणे	घंजशाळा (कुटीरी-धोगास-ह) आणि रहाणे	इतर वापर- रासह स्तंभ 6 व 7 मध्ये निर्देशित केलेल्या व्यक्ती-रिक्त रहाणे	हॉटेल, धर्मशाळा, पर्यटन-घरे इत्यादि
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	एकूण	502010	31940	383645	4760	7445	2285	1460
2	ग्रामीण	395935	20515	308380	3765	6115	1865	775
3	नागरी	106075	11425	75265	995	1330	420	685

तक्ता क्र. 1.10 पुढे सुरु ..

अ. क्र.	बा ब	उपहार गृहे सोडून दुकाने	व्यवसाय-घांघी घरे आणि कार्यालये	कारखाने घंजशाळा छपरे इत्यादी	रेस्टॉरंट मिठाईची दुकाने आणि उपहार गृहे	करमणूक पंचायत घरे सांस्कृतिक केंद्र इ.पुजा-स्थाने सोडून	पुजास्थानादेवळे चर्च म-शिद सु-रुद्धारा वर्गरे	इतर
1	2	10	11	12	13	14	15	16
1	एकूण	11665	3280	7940	1225	520	4020	41825
2	ग्रामीण	5950	2030	4150	670	385	3415	37870
3	नागरी	5715	1200	3790	555	135	605	3955

अध्यास : 1991 ची जनगणना

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष -1997 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. क्र.	तहसील/ केंद्र	महिना व वर्ष								
		जानेवारी 1997			फेब्रुवारी 97			मार्च 1997		
		सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नांदेड	8	2	13	12	0	0	8	0	0
2	हदगाव	0	1	4	3	0	0	4	0	0
3	किनवट	0	2	8	1	0	0	6	2	14
4	भोकर	3	0	27	2	0	0	8	0	0
5	बिलोली	4	0	0	17	0	0	5	0	0
6	देगलूर	6	0	0	14	0	0	8	2	52
7	सुखेड	0	0	34	2	0	0	6	1	7
8	कंधार	5	0	0	14	0	0	5	0	0
9	लोहा	5	4	56	14	0	0	5	0	0

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. - तहसील/
क्र. - केंद्र

महिना व वर्ष

		एप्रिल			मे			जून		
		सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्जन्य
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	नांदेड	8	1	5	13	2	4	154	10	114
2	हदगाव	18	1	2	24	2	15	167	6	86
3	किनवट	7	2	13	19	2	17	261	11	141
4	भोकर	27	4	51	9	1	6	192	4	132
5	बिलोली	14	0	0	23	0	0	170	8	124
6	देगलूर	17	2	17	21	4	12	159	10	94
7	सुखेड	23	3	16	21	2	16	183	11	64
8	कंधार	12	0	0	14	0	0	153	8	70
9	लोहा	12	1	9	16	1	10	153	6	51

तक्ता क्र. 2.1 पुढे चालू

-24-

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. तहसील/
क्र. केंद्र

महिना व वर्ष

	जुलै			ऑगस्ट			सप्टेंबर			
	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1 नांदेड		215	16	124	195	15	243	215	16	336
2 हदगाव		274	16	180	342	14	169	282	12	165
3 फिनवट		405	17	216	421	17	317	251	11	385
4 भोकर		278	10	217	334	10	192	224	13	371
5 बिलोली		221	12	187	173	10	136	171	14	158
6 देगलूर		204	18	178	156	11	81	166	12	127
7 सुखेड		217	13	83	224	11	149	152	12	150
8 कंधार		213	14	204	150	12	154	173	9	185
9 लोहा		213	10	172	150	10	135	173	7	163

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष - 1997 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. तहसील/
क. केंद्र

महिना व वर्ष

अ. क.	तहसील/ केंद्र	ऑक्टोबर			नोव्हेंबर			डिसेंबर		एकूण	
		सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्ज- न्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या	पर्ज- न्य	सरा- सरी	पर्जन्य दिव- सांची संख्या		पर्ज- न्य [तह- सील]
1	2	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	नांदेड	43	7	102	22	4	35	7	4	94	1070
2	हदगाव	73	7	163	24	5	39	15	6	69	892
3	किनवट	97	6	167	16	5	36	17	10	76	1390
4	भोकर	96	5	113	16	6	132	20	3	88	1329
5	बिलोली	38	10	219	29	2	42	5	1	18	884
6	देगलूर	52	8	175	21	4	89	5	2	28	853
7	सुखेड	83	9	135	8	8	124	5	1	19	797
8	कंधार	32	10	179	16	6	81	6	2	29	902
9	लोहा	32	8	107	16	5	86	6	2	21	810

आधार : जिल्हाधिकारी नांदेड.

निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान (1995)

जिल्हा : नांदेड.

(अकडे सेलिसअसमध्ये)

अ.क्र.	महिना	केंद्र :- नांदेड	
		कमाल	किमान
1	2	3	4
1.	जानेवारी	27.8	12.1
2.	फेब्रुवारी	33.2	16.0
3.	मार्च	उ.ना.	उ.ना.
4.	एप्रिल	40.2	22.6
5.	मे	40.1	24.9
6.	जून	39.1	25.4
7.	जुलै	32.5	23.1
8.	ऑगस्ट	33.7	23.5
9.	सप्टेंबर	32.7	22.5
10.	ऑक्टोबर	32.3	20.5
11.	नोव्हेंबर	31.3	15.7
12.	डिसेंबर	उ.ना.	उ.ना.
वर्ष : 1995		40.2	12.1

टीप : 1) उ.ना. = उपलब्ध नाही.

2) विभागीय हवामानशास्त्र, विभाग, सुंबई यांचेकडून 1997 या वर्षाची माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे तरुत्यात देता येत नाही.

आधार : विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, सुंबई.

तक्ता क्र.3.1.
जमिनीचा वापर

- २७ -

जिल्हा :- नांदेड

(क्षेत्र'००'हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल-व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र			पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न झालेली एकूण जमीन				
					बिगर शेती वापरासाठी राखलेली जमीन	पडीत /लागवडी लागू नसलेली जमीन	एकूण (6+7)	लागवडी लागू नसलेली जमीन	कायम गुरे चरण व चरणाची जागा	कसलेल्या जमिनीत समाविष्ट नसलेली झाडे, बुडपे फळबागा घासालील जमीन	एकूण (9+10+11)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	नांदेड	94-95	1000	19	15	32	47	37	9	15	61	
		96-97	1000	19	36	15	51	39	7	11	57	
2	हदगाव	94-95	1526	110	30	76	106	11	58	2	71	
		96-97	1526	65	16	35	51	40	66	11	117	
3	किनवट	94-95	2012	572	68	65	125	62	92	21	175	
		96-97	2022	573	65	60	125	62	92	21	175	
4	भोकर	94-95	1082	138	27	26	53	15	44	8	67	
		96-97	1082	132	25	27	52	15	44	8	67	
5	बिलोली	94-95	1481	14	15	39	54	98	21	6	125	
		96-97	1481	14	39	15	54	98	21	6	125	
6	देगळूर	94-95	675	9	13	8	21	14	16	1	31	
		96-97	691	8	10	19	29	17	22	8	47	
7	सुझेड	94-95	934	29	22	19	41	16	64	6	86	
		96-97	951	33	6	29	35	17	49	7	73	
8	कंधार	94-95	810	16	27	28	55	12	57	16	85	
		96-97	810	16	8	23	31	55	25	1	81	
9	लोहा	94-95	811	13	41	27	68	58	21	3	82	
		96-97	829	3	6	41	47	30	28	4	62	
जिल्हा एकूण		94-95	10332	920	250	320	570	323	382	78	783	
		96-97	10392	863	211	264	475	373	354	77	804	

जमिनीचा वापर

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडोत जमीन			लागवडीसालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (9+11+15+16)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ कसलेले क्षेत्र	एका पेक्षा अधिक	एकूण क्षेत्र	
1	2	3	13	14	15	✓ 16	17	✓ 18	19
1	नांदेड	94-95	98	19	117	756	114	870	925
		96-97	90	40	130	743	47	790	923
2	हदगाव	94-95	112	40	152	1088	98	1186	1253
		96-97	91	40	131	1162	80	1242	1344
3	किनवट	94-95	33	65	98	1041	41	1082	1222
		96-97	41	62	103	1046	18	1064	1232
4	भोकर	94-95	39	61	100	724	69	793	847
		96-97	6	49	55	776	13	789	854
5	बिलोली	94-95	5	5	10	1278	106	1384	1392
		96-97	15	8	23	1265	51	1316	1392
6	देगलूर	94-95	46	68	114	500	98	598	629
		96-97	96	19	115	492	123	615	632
7	सुखेड	94-95	45	24	69	709	100	809	800
		96-97	63	14	77	733	77	810	834
8	कंधार	94-95	33	17	50	604	92	696	682
		96-97	76	5	81	601	5	606	738
9	लोहा	94-95	10	3	13	637	21	658	711
		96-97	35	23	58	659	2	661	751
जिल्हा		94-95	421	302	723	7337	739	8076	8461
एकूण		96-97	513	260	773	7477	398	7875	8700

टिप :- 1) वर्ष 1994-95 चे आकडे पूर्ण सधारीत असून वर्ष 1996-97 चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे आहेत

2) आकडे पूर्णाकात केल्याने बेरजा कदाचीन जुळणार नाहीत.

3) तालुका निरीक्षक व अधीक्षक भूमी अभिलेख घांचे कडून सन 1997-98 या वर्षाचे अस्थायी माहिती उपलब्ध न झाल्यामुळे तक्त्यात देता येत नाही.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे

2) अधीक्षक भूमी अभिलेख, नांदेड

तहसिलवार निरनिराख्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीसर्प ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	वरी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नांदेड	94-95	3784	4235	20155	2986	23141	0	0	0	0
		96-97	3085	3217	21766	460	22246	0	0	0	0
2	हदगाव	94-95	4195	5677	35331	153	35484	167	64	0	0
		96-97	4767	5297	39045	199	39244	72	77	0	0
3	किनवट	94-95	4909	2623	25147	103	25250	961	1041	0	0
		96-97	4826	2976	24770	107	24877	0	41	0	0
4	भोकर	94-95	3164	405	23911	295	24206	13	46	0	0
		96-97	3108	872	24747	237	24984	0	27	0	0
5	बिलोली	94-95	5420	3296	25402	18840	44242	0	232	0	0
		96-97	13315	1699	22042	16663	38705	0	0	0	0
6	देगलूर	94-95	2814	1552	10517	6198	16715	0	0	0	0
		96-97	2785	594	13837	6747	20584	0	0	0	0
7	सुखेड	94-95	2839	1568	27061	1289	28350	321	0	0	0
		96-97	2549	620	27103	2204	29304	10	0	0	0
8	कंधार	94-95	3100	337	28825	833	29658	0	120	0	0
		96-97	1474	734	24877	869	25746	0	0	0	0
9	लोहा	94-95	1496	786	23294	428	23722	0	152	0	0
		96-97	1540	675	29010	725	29735	240	0	0	0
जिल्हा एकूण		94-95	31721	20479	219643	31125	250768	1462	1655	0	0
		96-97	37449	16684	227194	28231	255425	324	145	0	0

तहसिलवार निरनिराक्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. तहसील वर्ष इतर तृ- एकूण हरभ- तूर मूग उडीद वाल कूळी मट-
क्र. ण धान्य तृण- स धान्य थ की

1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नांदेड	94-95	0	31160	6745	7580	2160	1510	0	0	0
		96-97	0	28548	673	7078	3357	2745	0	0	0
2	हदगाव	94-95	0	45587	8881	5090	2220	2409	0	0	0
		96-97	0	49497	721	5072	3114	2748	0	0	0
3	किनवट	94-95	0	34784	991	6057	3075	2086	0	0	0
		96-97	0	32720	325	5830	2740	2416	0	0	0
4	भोकर	94-95	0	27834	2589	3273	2726	2999	0	0	0
		96-97	0	28991	244	3553	2849	3592	0	0	0
5	बिलोली	94-95	0	53190	2427	5099	10030	11230	0	0	0
		96-97	60	53779	1762	4439	11214	14869	0	0	35
6	देगलूर	94-95	0	24081	886	2217	6894	6771	0	0	0
		96-97	0	23963	294	2983	6217	8090	0	0	0
7	सुखेड	94-95	0	33078	1093	7817	3782	2856	0	0	0
		96-97	0	32473	802	4199	7015	7745	0	0	0
8	कंधार	94-95	0	33215	760	6985	1307	844	0	0	0
		96-97	35	27989	472	3758	2157	2628	0	0	0
10	लोहा	94-95	0	26156	444	4635	2645	1326	0	0	0
		96-97	0	32190	476	7599	2937	1874	0	0	0
जिल्हा एकूण		94-95	0	306085	24816	48733	34839	32031	0	0	0
		96-97	95	310150	5769	43611	41600	46507	0	0	35

तहसिलवार निरनिराक्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर क- डधान्य	एकूण कड धान्य	एकूण अन्न- धान्य	ऊस	मिरची	हळद	सु- पारी	इतर मसा- ल्या- चे प- दार्थ	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	नांदेड	94-95	427	18422	49582	3687	0	0	0	1378	1378
		96-97	182	14835	42583	3087	146	135	0	18	299
2	हदगाव	94-95	100	18700	64287	2183	0	0	0	1832	1832
		96-97	0	11155	60652	2080	884	106	0	29	1019
3	किनवट	94-95	400	12609	47393	598	0	0	0	906	906
		96-97	850	12461	45181	809	594	29	0	0	596
4	भोकर	94-95	0	11587	39421	981	0	0	0	692	692
		96-97	0	18238	39229	1770	616	43	0	0	659
5	बिलोली	94-95	1698	30484	83674	2700	0	0	0	4705	4705
		96-97	130	32449	86228	2537	2903	74	0	212	3189
6	देगळूर	94-95	1231	17999	39080	1896	0	0	0	820	820
		96-97	29	16713	48676	779	336	2	0	4	342
7	सुखेड	94-95	0	15548	48626	1827	0	0	0	2835	2835
		96-97	55	19816	52289	802	614	22	0	0	636
8	कंधार	94-95	700	18596	43811	2110	0	0	0	173	173
		96-97	0	915	37004	1843	0	87	0	28	187
9	लोहा	94-95	256	9306	35462	3367	0	0	0	0	0
		96-97	0	12886	45076	1422	285	289	0	0	494
जिल्हा एकूण		94-95	4812	145251	451336	17669	0	0	0	12541	12541
		96-97	1246	138768	448918	14129	6271	787	0	283	7341

तहसिलवार निरनिराक्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	आंबा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण साध-पिके	एकूण साध-पिके	कापूस	इतर तंतू-पिके	एकूण तंतू-पिके	भूईमूग
---------	-------	------	------	------	---------------------	------------------	---------------	-------	---------------	----------------	--------

1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	नांदेड	94-95	0	0	8508	0	63155	15550	0	15550	2526
		96-97	6	0	4537	0	50506	27517	0	27517	790
2	हदगाव	94-95	0	0	1019	0	68441	42927	405	43332	1203
		96-97	0	0	860	0	64611	55903	279	56182	330
3	किनवट	94-95	0	0	45	0	48942	55851	0	55851	282
		96-97	0	0	591	0	47177	57038	707	57745	60
4	भोकर	94-95	0	0	872	0	41966	32055	178	32233	1051
		96-97	0	0	230	0	41888	35011	103	35114	67
5	बिलोली	94-95	0	0	720	0	91799	33905	144	34049	2890
		96-97	0	0	846	0	92800	36107	28	36135	893
6	देगलूर	94-95	0	0	83	0	41079	10724	842	11566	100
		96-97	0	0	213	0	42010	14803	165	14968	345
7	सुखेड	94-95	0	0	58	0	52546	17817	423	18240	291
		96-97	0	0	127	0	53654	20156	583	20741	729
8	कंधार	94-95	0	0	105	0	46199	15540	15	15555	655
		96-97	0	0	143	0	38297	20953	227	21180	335
9	लोहा	94-95	0	0	458	0	39287	21442	850	22292	433
		96-97	0	0	32	0	47024	15342	425	15767	400
जिल्हा एकूण		94-95	0	0	11868	0	493414	245811	2857	248668	9431
		96-97	6	0	7579	0	477967	282830	2519	285349	3949

तक्ता क्र.3.2 पुढे चालू

- ३३ -

तहसिलवार निरनिराख्या पिकांमालील क्षेत्र

जिल्हा : नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	सर्पफूल	इतर गळीत धान्ये	एकूण गळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
1	नांदेड	94-95	1779	59	249	3290	304	8207	0	0
		96-97	0	0	26	80	0	896	0	0
2	हदगाव	94-95	1315	0	854	2626	905	6903	0	0
		96-97	148	0	694	2201	83	3456	0	0
3	किनवट	94-95	141	0	1506	569	887	3385	0	0
		96-97	0	0	844	322	240	1466	0	0
4	भांकर	95-95	2134	21	596	1109	215	5126	0	0
		96-97	51	15	421	930	372	1856	0	0
5	बिलोली	94-95	1570	1510	1324	4072	928	12294	0	0
		96-97	816	206	458	155	86	2614	0	0
6	देगळूर	94-95	2206	85	875	3130	760	7156	0	0
		96-97	1827	109	492	1788	0	4561	0	0
7	सुसेड	94-95	1704	0	3047	3887	1097	10026	0	0
		96-97	1160	0	1473	2152	1099	6613	0	0
8	कंधार	94-95	529	0	3088	2865	735	7972	0	0
		96-97	0	0	0	798	0	1133	0	0
9	लोहा	94-95	334	0	0	2234	1209	4210	0	0
		96-97	0	0	947	890	529	2766	0	0
जिल्हा एकूण		94-95	11712	1675	11539	23782	7040	65179	0	0
		96-97	4002	330	5355	9316	2409	25361	0	0

तहसिलवार निरीक्षणा पिकांशालील क्षेत्र

जिल्हा : नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिरवी पिके	संकीर्ण असाध पिके	एकूण असाध पिके	लागवडी लील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडी लील क्षेत्र	लागवडी सालील निव्वळ क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
1	नांदेड	94-95	0	106	0	0	23863	87018	11372	75646
		96-97	0	40	0	26	28479	78985	4664	74321
2	हदगाव	94-95	0	0	0	0	50235	118676	9838	109838
		96-97	0	0	0	0	59638	124249	8028	116241
3	किनवट	94-95	0	0	0	0	59236	108178	4125	104053
		96-97	0	0	0	0	59211	106388	1835	104553
4	भांकर	94-95	0	27	0	0	37386	79352	6908	72444
		96-97	0	25	0	0	36995	78883	1280	77603
5	बिलोली	94-95	0	219	0	0	46562	138361	10610	127751
		96-97	0	85	0	0	38834	131634	5090	126544
6	देगळूर	94-95	0	58	0	0	18790	59859	9817	50042
		96-97	0	0	0	0	19529	61539	12326	49213
7	सुखेड	94-95	0	0	0	0	28266	80812	9960	70852
		96-97	0	0	0	0	27354	81008	7675	73333
8	कंधार	94-95	0	0	0	0	23427	69626	9210	60416
		96-97	0	0	0	0	22313	60610	486	60124
9	लोहा	94-95	0	0	0	0	26502	65789	2095	63694
		96-97	0	529	0	26	311415	789382	41518	747864
जिल्हा एकूण			0	410	0	0	314257	807671	73935	733736
			0	679	0	26	311415	789382	41518	747864

टिप :- 1) वर्ष 1994-95 चे आकडे पूर्ण सुधारीत असून वर्ष 1996-97 चे आकडे अस्थायी स्वरूपात आहेत.

2) अधीक्षक भूमी अभिलेख यांचे कडून सन 1997-98 ची अस्थायी माहिती उपलब्ध न झाल्यामुळे तक्त्यात देता येत नाही.

आधार :- कृषि आयुक्तालय, पुणे.
अधीक्षक भूमी अभिलेख, नांदेड.

तक्ता क्र.3.3

- ३५ -

मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन [अंतीम अंदाज]

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष :- 1996-97

1) दर हेक्टरी उत्पादन - किलोमध्ये, 2) एकूण उत्पादन - "००" मेटनात.

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन	अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन
1	2	3	4	1	2	3	4
1	तांदूळ	588	151	17	जवस	225	16
2	गहू	617	92	18	भुईमूग		69
3	ज्वारी	1020	2395	19	मोहरी	111	1
4	बाजरी	427	3	20	तीळ	143	2
5	बाली	0	0	21	एरंडी	250	1
6	मका	1288	1	22	ऊस	80072	7767
7	नाचणी	0	0	23	नारळ	0	0
8	इतर धान्ये	667	2	24	कापूस	53	850
					(सरकी विरहित)		
9	एकूण धान्ये	956	2646	25	ताग	0	0
10	हरभरा	279	60	26	मेस्टार (अंबाडी)	296	69
11	तूर	132	60	27	बाखर	1000	1
12	उडीद	211	104	28	एकूण औषधी व अमली पदार्थ	0	0
13	सुग	165	64	29	रूड (आले)	5000	85
14	मसूर	500	1	30	मिर्ची (लाल)	321	34
15	इतर कडधान्ये	400	16	31	हळद	5000	3245
16	एकूण कडधान्ये	191	305	32	बटाटा	2500	25

टिप :-

- 1) ऊसाचे उत्पादन डेस्ड केनच्या स्वरूपात आहे.
- 2) बाखर क्रमांक -26 (मेस्टार)चे उत्पादन "००" गाठीच्या स्वरूपात आहे.
1-गासडी = 180 किलो.
- 3) कसाचे उत्पादन "००" गाठीच्या स्वरूपात आहे. 1- गासडी = 170 किलो

आधार:- कृषि आयुक्तालय, पुणे.

विविध साधनांचे ओलिता खालील क्षेत्र

जिल्हा :- नांदेड

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र पृष्ठ भागीय	ओलिता-खालील विहिरी क्षेत्र	ओलिता-खालील निव्वळ क्षेत्र	एकूण ओलिता-खालील क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची लागवडीखालील क्षेत्राशी टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नांदेड	94-95	8567	8415	16982	21782	87018	2493
		96-97	3427	8467	11894	14300	78985	18.10
2	हदगाव	94-95	1695	5666	7361	10063	118676	8.47
		96-97	425	883	1308	10096	124249	8.12
3	किनवट	94-95	158	2289	2447	3372	108178	3.11
		96-97	0	0	0	4849	106388	4.55
4	भांकर	94-95	1426	3334	4760	5368	79352	6.76
		96-97	0	1854	1854	2489	78883	3.15
5	बिलोली	94-95	5772	5592	11364	11324	138361	8.18
		96-97	357	0	357	5405	131634	4.11
6	देगळूर	94-95	169	2636	2805	4371	59859	7.30
		96-97	0	230	230	1877	61539	3.85
7	सुखेड	94-95	863	3873	4736	6226	80812	7.70
		96-97	340	729	1369	2787	81008	3.44
8	कंधार	94-95	470	2511	2981	3501	69626	5.82
		96-97	400	2859	3259	2566	60610	4.23
9	लोहा	94-95	346	3970	4316	4944	65789	7.51
		96-97	519	0	519	2145	66086	3.24
जिल्हा एकूण		94-95	19466	38286	57752	72871	807671	9.82
		96-97	5468	15022	20490	46514	789382	5.89

टिप :- 1) वर्ष 1994-95 चे आकडे पूर्ण सुधारीत असून वर्ष 1996-97 चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे आहेत.

2) अधिकांक भूमी अभिलेख घांचेकडून सन 1997-98 ची अस्थायी स्वरूपाची माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे ती तक्त्यात देता येत नाही.

आधार :- कृषि आयुक्तालय, पुणे
अधिकांक भूमी अभिलेख, नांदेड.

निरनिराक्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा :- नांदेड

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीस रब्बी ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृण धान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नांदेड	94-95	378	3427	0	691	691	0	0	0	0
		96-97	0	5717	0	0	0	0	0	0	0
2	हदगाव	94-95	419	2677	0	0	0	0	0	0	0
		96-97	0	5297	0	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	94-95	909	823	0	598	598	0	0	0	0
		96-97	0	2966	0	0	0	0	0	0	0
4	भोकर	94-95	316	405	0	0	0	0	0	0	0
		96-97	0	672	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	94-95	842	2810	0	0	0	0	0	0	0
		96-97	25	1699	0	0	0	0	0	0	0
6	देगळूर	94-95	814	552	0	0	0	0	0	0	0
		96-97	0	249	0	0	0	0	0	0	0
8	सुखेड	94-95	283	568	0	1844	1844	0	0	0	0
		96-97	0	620	0	0	0	0	0	0	0
9	कंधार	94-95	210	225	0	289	289	0	0	0	0
		96-97	0	734	0	0	0	0	0	0	0
10	लोहा	94-95	0	786	0	182	182	0	0	0	0
		96-97	0	675	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा		94-95	4171	12273	0	3604	3604	0	0	0	0
एकूण		96-97	25	18629	0	0	0	0	0	0	0

निरनिराख्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा :- नांदेड

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसी	वर्ष	एकूण तृण-धान्ये	हरभ-रा	तर	वाटा-णा	इतर कड-धान्ये	एकूण कड-धान्ये	एकूण अन्न-धान्ये	ऊस	मसा-ल्याचे पदार्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नांदेड	94-95	4496	1515	0	0	0	1515	6011	3687	1096
		96-97	5717	673	0	0	0	673	6390	3387	299
2	हदगाव	94-95	3096	1811	0	0	0	1811	4907	2103	1032
		96-97	5297	721	0	0	0	721	6018	2080	1019
3	किनवट	94-95	2330	91	0	0	0	91	2421	598	906
		96-97	2966	325	0	0	0	325	3291	809	596
4	भोकर	94-95	721	951	0	0	0	951	1672	981	692
		96-97	672	244	0	0	0	244	916	1270	43
5	बिलोली	94-95	3652	858	0	0	0	858	4510	2700	1965
		96-97	1724	480	0	0	0	480	2204	2537	194
6	देगडूर	94-95	1366	414	0	0	0	414	1780	1096	820
		96-97	249	294	0	0	0	294	543	779	342
7	सुळेड	94-95	2695	1093	0	0	0	1093	3788	1027	2835
		96-97	620	802	0	0	0	802	1422	602	638
8	कंधार	94-95	724	202	0	0	0	202	226	2110	173
		96-97	734	316	0	0	0	316	1050	922	268
9	लोहा	94-95	968	0	0	0	0	0	968	3367	0
		96-97	675	21	0	0	0	21	696	422	494
जिल्हा		94-95	20048	6935	0	0	0	6935	26983	17669	9519
एकूण		96-97	18654	3876	0	0	0	3876	22530	12808	3993

तबता क्र.3.5 पुढे चाल

- ३९ -

निरनिराख्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा :- नांदेड

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण खाद्य पिके	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतु पिके	एकूण तंतु पिके	सुईमूग	सर्प-फल
1	2	3	22	23	24	25	26 [✓]	27	28	29	30
1	नांदेड	94-95	8229	279	0	19302	0	0	0	2110	290
		96-97	4149	75	0	14300	0	0	0	0	0
2	हदगाव	94-95	963	58	0	9063	0	0	0	1000	0
		96-97	816	137	0	10070	0	0	0	26	0
3	किनवट	94-95	45	0	0	3372	0	0	0	0	0
		96-97	153	0	0	4849	0	0	0	0	0
4	भांकर	94-95	772	77	0	4194	1	0	1	1013	160
		96-97	216	0	0	2445	0	0	0	44	0
5	बिलोली	94-95	455	265	0	11739	5	0	5	1586	0
		96-97	425	45	0	5405	0	0	0	0	0
6	देगडूर	94-95	60	17	0	4371	0	0	0	0	0
		96-97	75	138	0	1877	0	0	0	0	0
7	सुखेड	94-95	36	22	0	6153	0	0	0	73	0
		96-97	32	0	93	2787	0	0	0	0	0
8	कंधार	94-95	58	22	0	3182	14	0	14	230	65
		96-97	90	12	224	2566	0	0	0	0	0
9	लोहा	94-95	298	160	0	4611	0	0	0	333	0
		96-97	32	501	0	2145	0	0	0	0	0
जिल्हा		94-95	10916	900	0	65987	20	0	20	6339	515
एकूण		96-97	5988	908	317	46444	0	0	0	70	0

निरनिराख्या पिकांसाठी ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा :- नांदेड

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र	तहसील	वर्ष	करड-ई	इतर गळी-ताची पिके	एकूण गळी-ताची पिके	तंबा-सू	इतर औष-धी व मादक पदार्थ	एकूण औष-धी व मादक पदार्थ	चा-या-पिके	संकीर्ण असाध पिके	एकूण असाध पिके	ओलि-तासाठी एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	नांदेड	94-95	0	0	2400	0	0	0	0	0	2400	21702
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14300
2	हदगाव	94-95	0	0	1000	0	0	0	0	0	1000	10063
		96-97	0	0	26	0	0	0	0	0	0	10096
3	किनवट	94-95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3372
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4849
4	भोकर	94-95	0	0	1173	0	0	0	0	0	1174	5368
		96-97	0	0	44	0	0	0	0	0	0	2489
5	बिलोली	94-95	0	0	1580	0	0	0	0	0	1585	13324
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5405
6	देगलूर	94-95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4371
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1877
7	सुखेड	94-95	0	0	73	0	0	0	0	0	73	6226
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2787
8	कंधार	94-95	0	10	305	0	0	0	0	0	319	3501
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2566
9	लोहा	94-95	0	0	333	0	0	0	0	0	333	4944
		96-97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2145
	जिल्हा	94-95	0	10	6864	0	0	0	0	0	6884	72871
	एकूण	96-97	0	0	70	0	0	0	0	0	0	46514

टिप:-1) वर्ष 1994-95 चे आकडे पूर्ण सुधारीत व वर्ष 1995-96 चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे आहेत.
2) अधीक्षक धूमि अभिलेख प्रांथेकडून सन 1996-97 ची अस्थायी स्वरूपाची माहिती प्रसप्त न झाल्यामुळे तक्त्यात देता येत नाही.

आधार:- कृषि आयुक्तालय, पुणे.
अधीक्षक धूमि अभिलेख, नांदेड.

तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी

जिल्हा : नांदेड

वर्ष : 1994-95, 96-97

अ. क्र	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर बसविलेले डिझेल पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरी संख्या	इतर विहिरींची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	94-95	5514	15	4579	0	539
		96-97	5113	0	5680	0	0
2	हदगाव	94-95	4066	0	2706	126	0
		96-97	1402	0	2399	0	0
3	किनवट	94-95	2820	190	500	0	200
		96-97	2800	0	0	0	0
4	भोकर	94-95	1296	0	1514	0	495
		96-97	1296	0	80	0	495
5	बिलोली	94-95	1620	40	1010	150	151
		96-97	1620	40	1010	150	151
6	देगलूर	94-95	550	12	630	0	402
		96-97	467	0	310	0	0
7	सुखेड	94-95	1250	15	945	0	0
		96-97	1115	142	630	0	0
8	कंधार	94-95	3081	23	2825	960	55
		96-97	3160	75	342	281	72
9	लोहा	94-95	1203	65	834	0	0
		96-97	1543	8	198	0	87
जिल्हा		94-95	21400	360	15543	536	1842
एकूण		96-97	18416	265	10657	431	805

टिप :- 1) वर्ष 1994-95 चे आकडे पूर्ण सुधारीत असून वर्ष 1996-97 चे आकडे अस्थायी स्वरूपाचे आहेत.

2) अधीक्षक भूमीअभिलेख यांचेकडून सन 1997-98 ची अस्थायी स्वरूपाची माहिती उपलब्ध न झाल्यामुळे तक्त्यात देता येत नाही.

आधार :- 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.

2) अधीक्षक, भूमीअभिलेख, नांदेड.

तक्ता क्र.3.6(ब)

- ४२ -

तालुकावार कुपनलिका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या
जिल्हा :- नांदेड वर्ष :- 1997-98

अ. क्र.	तहसील	घशस्वी कुपनलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	नांदेड	905	790	100	779	78
2	हदगाव	850	810	63	751	53
3	किनवट	763	719	37	565	29
4	भोकर	616	569	42	474	35
5	बिलोली	1042	952	110	884	101
6	देगलूर	447	390	38	345	25
7	सुलेड	682	613	42	577	31
8	कंधार	632	556	58	505	50
9	लोहा	683	590	60	540	49
जिल्हा एकूण		6620	5989	550	5420	451

आधार : वरिष्ठ भू-वैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास घंत्रणा, नांदेड.

तक्ता क्र.3.7
लघुपाटबंधाऱ्यांची कामे

- ४३ -

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष : 1997 - 98

अ. क्र.	तहसील	उपयोगात नसलेली कामे (संख्या)				उपयोगात असलेली कामे (संख्या)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	स्वाजमी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	स्वाजमी/सहकार	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नांदेड	1	3	0	4	12	1	0	13
2	हदगाव	0	8	0	8	31	12	0	43
3	किनवट	0	8	0	8	36	11	0	47
4	भोकर	0	6	0	6	30	11	0	41
5	बिलोली	0	4	0	4	102	0	0	102
6	देगळूर	0	7	0	7	45	1	0	46
7	सुखेड	0	1	0	1	48	5	0	53
8	कंधार	0	5	0	5	23	3	0	26
9	लोहा	0	3	0	3	17	6	0	23
जिल्हा एकूण		1	45	0	46	344	50	0	394

तक्ता क्र.3.7 समाप्त
लघुपाटबंधा-यांची कामे

- ४४ -

जिल्हा :- नांदेड

वर्ष : 1997-98

अ. क्र.	तहसील	वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)				ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	नांदेड	746	1200	43	1989	746	120	43	917
2	हदगाव	1165	6243	165	7573	1165	834	165	2164
3	किनवट	1474	3754	218	5446	1474	325	42	1841
4	भोकर	1253	4055	0	5308	1253	679	0	1932
5	बिलोली	2247	0	0	2247	2247	0	0	2247
6	देगलूर	760	481	50	1291	760	2	0	762
7	सुबेड	2547	1452	0	3999	2547	155	0	2702
8	कंधार	1339	816	42	2197	1339	274	40	1653
9	लोहा	835	2703	50	3588	835	393	50	1278
जिल्हा एकूण		12366	20704	368	33638	12366	2790	340	15496

- आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, नांदेड.
2) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, नांदेड.
3) जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नांदेड.

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पासुळे भिजणारे क्षेत्र व भिजणारे फायदे

जिल्हा : नांदेड

जून 1998 अखेरची

अ. बाब
क्र.

मोठे प्रकल्प

1	2	1)	2)	3)	4)
1 प्रकल्पाचे नांव		मनार प्रकल्प	पूर्णा प्रकल्प	लेंडी प्रकल्प	लोअर गोदावरी
2 प्रकल्पाचे स्थान		वरवंट ता. कंधार	घेलदरी ता. जिंतूर व सिध्देश्वर ता. औढा ना.	गोणेगाव ता. सुखेड	असरजन ता. नांदेड
3 अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1965		1968		
ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष				2002	2001
क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	608.67		1961.06	9942.43	19960
4 धरण		घेलदरी व सिध्देश्वर			
अ) मंजूर झालेली उंची(मी.)	27.40	52.20	38.26	27.88	9.00
ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	27.40	52.20	28.26	निरंक	9.00
5 कालवा		मुख्य कालवा व शाखा कालवा			
अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	282.20	43.50	177.60	54.00	68.00
ब) पूर्ण लांबी	282.20	43.50	177.60		35.00
6 कमाल क्षमता(द.ल.घ.मी)	128.68	934	251	159	83.55
7 31.3.98 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	36.40	300.00	226.00	निरंक	25.75
8 एकूण लागू क्षेत्र	35970	उ.ना.	57988	19050	41985
9 लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	26821	उ.ना.	57988	16950	37785
10 प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली घेणारे क्षेत्र (हेक्टर)	23310	उ.ना.	57988	15710	28340
11 सध्या 97-98 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)					
अ) बारमाही	0	उ.ना.	1711	उ.ना.	उ.ना.
ब) हंगामी	6422	उ.ना.	3796	उ.ना.	5826

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पासुळे मिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नांदेड

जून 1998 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प				
		1)	2)	3)	4)	5)
1	प्रकल्पाचे नांव	कुंदाळा	करडखेड	कुंदाळा	पेठवडज	महालिंगी
2	प्रकल्पाचे स्थान तहसील	बा-हाळी सुखेड	करडखेड देगलूर	कुंदाळा भोकर	पेठवडज कंधार	महालिंगी कंधार
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	1971 --- 58.94	1974 --- 100.94	1974 --- 39.69	1978 --- 148.92	1977 --- 62.81
4	धरण अ) मंजूर झालेली उंची(मी.) ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	16.20 16.20	18.80 18.80	16.70 16.70	18.90 18.90	14.30 14.30
5	कालवा अ) एकूण लांबी (कि.मी.) ब) पूर्ण लांबी	25.84 25.84	40.90 40.90	16.60 16.60	33.61 33.61	15.50 15.50
6	कमाल क्षमता(द.ल.घ.मी.)	10.41	11.01	4.35	9.04	4.79
7	31.3.98 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	4.76	1.90	2.53	2.25	0.70
8	एकूण लाभक्षेत्र	1307	3353	583	3637	906
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	1093	2520	405	1978	784
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलि- ताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	1012	1780	405	1478	784
11	सध्या 97-98 मध्ये ओलिता- खाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर) अ) बारमाही ब) हंगामी	0 227	0 158	0 364	0 449	0 97

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पासुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे
जिल्हा : नांदेड जून 1998 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प				
1	2	1)	2)	3)	4)	5)
1	प्रकल्पा नांव	लोणी	नागझरी	डोंगरगाव	उध्वमनार	तळणी
2	प्रकल्पाचे स्थान तहसील	लोणी किनवट	नागझरी किनवट	डोंगरगाव किनवट	लिंबोटी लोहा	तळणी बिलोली
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	1986 ---- ---- 339.14	1984 ---- ---- 56.95	1985 ---- ---- 272.00	---- 2007 ---- 12855	---- 2000 ---- 1300
4	धरण अ) मंजूर झालेली उंची(मी.) ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	21.60 21.60	17.30 17.30	22.00 22.00	30.00 12.00	12.47 7.00
5	कालवा अ) एकूण लांबी (कि.मी.) ब) पूर्ण लांबी	35.95 35.95	18.16 18.16	12.40 12.40	62.00 0	10.70 0
6	कमाल क्षमता(द.ल.घ.मी.)	8.38	6.56	8.36	108.00	11.33
7	31.3.98 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द.ल.घ.मी.)	5.82	2.55	4.01	0	0
8	एकूण लाभक्षेत्र	2446	1296	1475	12625	2578
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	1835	960	1108	10460	1933
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलि- ताखाली घेणारे क्षेत्र (हेक्टर)	1377	960	830	9000	1740
11	सध्या 97-98 मध्ये ओलिता- खाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर) अ) बारमाही ब) हंगामी	0 155	0 296	0 193	0 0	0 0

- टिप :- 1) अनुक्रमांक 8,9,10 ची स्तंभ क्र.2 मधील माहिती परभणी व नांदेड मिळून आहे.
2) वर्षे मधील तसेच आकड्यांमधील बदलाची खात्री करण्यात आली आहे.
सिंचनाचे काम चालू केल्याचे वर्षे नमुद केले आहे.
3) ओलिताखालील बारमाही व हंगामी ची वेगवेगळी माहिती उपलब्ध नाही.

- आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, नांदेड पाटबंधारे विभाग, नांदेड.
2) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प विभाग, नांदेड.
3) कार्यकारी अभियंता, विष्णुपूरी प्रकल्प विभाग, क्रमांक-1, नांदेड.

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितेच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- नांदेड

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्र श्रेणी हेक्टर	वैयक्तिक धारण संख्या	क्षेत्र-फळ	संस्था धारण संख्या	क्षेत्र-फळ	संस्था धारण संख्या	क्षेत्र-फळ	एकूण धारण संख्या	क्षेत्र-फळ	पूर्णपणे ओलिताखालील संख्या	क्षेत्र-फळ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0.02 हेक्टरखालील	647	6	19	0	0	0	666	6	0	0
2	0.02 - 0.5 हेक्टर	30321	9367	627	187	0	0	30948	9554	1440	465
3	0.5 - 1.0 -- " --	67878	50995	997	720	0	0	68875	51715	1610	1114
4	1.0 - 2.0 -- " --	131080	192540	1908	2646	0	0	132988	195186	1371	1669
5	2.0 - 3.0 -- " --	159225	66931	1087	2598	0	0	68018	161823	611	1285
6	3.0 - 4.0 -- " --	32725	112431	572	1973	0	0	33297	14404	989	2966
7	4.0 - 5.0 -- " --	18065	80242	360	1594	0	0	18425	81836	93	396
8	5.0 - 7.5 -- " --	17985	107556	415	2502	0	0	18400	110058	64	392
9	7.5 - 10.0 -- " --	5125	43469	147	1272	0	0	5272	44741	48	436
10	10.0 - 20.0 -- " --	2379	29422	109	1397	0	0	2488	30819	7	67
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	125	3393	3	72	0	0	128	3465	4	4
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		373261	788646	6244	14961	0	0	379505	803607	6237	8794

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ,ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितेच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित

धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- नांदेड

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	पूर्णपणे जिरा-ईत धारण संख्या	जिरा-क्षेत्रफळ	अंशतः धारण संख्या	ओलिताखालील एकूण क्षेत्र-फळ	ओलिताखालील ओलि-खालील क्षेत्र	ओलिताखालील क्षेत्र संख्या	निव्वळ ओलिता-खालील क्षेत्र	संपूर्ण मालकीचे व कसलेले संख्या	क्षेत्रफळ
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	0.02 हेक्टरखालील	210	4	0	0	0	0	0	666	6
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	28173	8461	496	166	86	0	0	30892	9540
3	0.05 - 1.0	64069	46379	2867	2113	1022	0	0	69835	51686
4	1.0 - 2.0	122295	171173	8814	12531	4889	0	0	132927	195092
5	2.0 - 3.0	61107	137818	6015	13441	4796	0	0	67893	161563
6	3.0 - 4.0	28314	91362	3896	12298	3577	0	0	33269	114304
7	4.0 - 5.0	15336	63538	2958	11952	4314	0	0	18411	81772
8	5.0 - 7.5	15494	85714	2797	15067	4173	0	0	18370	109872
9	7.5 - 10.0	4325	33346	900	6894	2520	0	0	5253	44584
10	10.0 - 20.0	2003	22399	481	4889	1644	0	0	2471	30581
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	60	1521	64	1203	358	0	0	128	3465
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		341386	661715	29278	80554	27379	0	0	379115	802465

वहिलत धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहिलत धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहिलतीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहिलत धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- नांदेड

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	संपूर्ण भाडेपट्टीचे धारण		संपूर्ण इतर माफक कसलेले धारण		अंशतः मालकीचे/इतर माफक कसलेले धारण		अंशतः भाडेपट्टीचे आणि कसलेले धारण		
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	मालकीचे क्षेत्रफळ	भाडेपट्टीचे क्षेत्रफळ	इतर माफक कसलेले क्षेत्र	एकूण क्षेत्रफळ
1	2	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	0.02 हेक्टरखालील	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	0	0	56	14	0	0	0	0	0
3	0.05 - 1 -- " --	26	20	14	9	0	0	0	0	0
4	1.0 - 2.0 -- " --	9	12	27	41	25	29	12	0	12
5	2.0 - 3.0 -- " --	4	11	109	239	12	5	5	0	5
6	3.0 - 4.0 -- " --	0	0	18	32	10	19	9	10	19
7	4.0 - 5.0 -- " --	0	0	4	23	10	42	2	0	2
8	5.0 - 7.5 -- " --	0	0	17	35	13	44	37	0	37
9	7.5 - 10.0 -- " --	6	46	6	53	7	29	0	29	29
10	10.0 - 20.0 -- " --	7	87	5	70	5	39	0	42	42
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	0	0	0	0	0	0	0	0	0
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		52	176	256	613	82	207	65	81	146

टिप : संस्थाचे धारण संख्या व क्षेत्रफळा माहितीचा समावेश वैयक्तिक धारणांमध्ये केला आहे.

आधार : महा. शासनाच्या कृषि विभागाने 1990-91 मध्ये घेतलेल्या कृषि गणनेतील सांख्यिकी तक्ते

तफा क्रमांक : 3.10

कृषिविषयक अवजारे - कृषि गणना

जिल्हा : नांदेड

वर्ष : 1992

क्र.	तहसील	नांगरांची संख्या		बैलगा- इया संख्या	ऊसाचे चरक		ओलीतासाठी		ट्रक्टर संख्या	तेलघाणी	
		लाक- डी	लोखं- डी		शक्ति- वर चाल- णारे	बैल म- दतीने चाल- णारे	तेला- वर चाल- णारे	विद्युत पंप		विद्यु- त श- क्तिवर चाल- णारी	इतर शक्ति- वर चाल- णारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नांदेड	13416	1920	4852	12	0	238	5618	194	0	0
2	हदगाव	14977	2075	4880	22	8	144	3660	39	0	0
3	किनवट	16187	1025	5739	35	3	218	1866	3	2	0
4	भोकर	11267	1071	5279	0	0	81	2257	5	0	0
5	बिलोली	19006	1601	5576	12	13	209	1801	40	2	0
6	देगलूर	7251	441	1682	1	0	2	921	14	0	0
7	सुखेड	10413	1199	2416	1	13	132	1151	6	0	0
8	कंधार)	19167	2653	4992	14	1	177	1596	85	2	0
9	लोहा)										
जिल्हा											
एकूण		111584	11985	35416	97	38	1201	18870	388	6	0

टिप :- लोहा तहसीलच्या माहितीचा कंधार तहसीलमध्ये समावेश आहे.

आधार : पशु गणना 1992 (स्थायी)

तक्रा क्रमांक : 3.11

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : नांदेड

वर्ष : 1997-98

अ. क्र.	तहसील	बा				ब					
		(अ) दुष्काळ		व		ति		व्र		टंचाई	
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त कुटुंबे संख्या	जमीन महसूल पूर्ण वा निलंबित	अंदाजित हानी पिक न घेणे	रुपये पशुधन मत्त हाची हानी	मदतीची घेतलेली कामे	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	केलेला खर्च रुपये	शेतजमिन अधिमाती दिलेली तगाई रुपये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नांदेड	289	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	हदगाव	227	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	283	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	भांकर	152	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	238	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देगलूर	108	108	उ.ना.	108	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
7	सुखेड	147	135	32	135	उ.ना.	उ.ना.	183	3600	उ.ना.	उ.ना.
8	कंधार	126	126	उ.ना.	126	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
9	लोहा	126	126	उ.ना.	126	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
	जिल्हा एकूण	1616	495	32	495	0	0	183	3600	0	0

टिप : तहसिलनिहाय ग्रस्त कुटुंबाची संख्या व इतर माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- सर्व तहसील कार्यालये, नांदेड जिल्हा

टंचाईच्या पुर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविणेबाबत माहिती.
जिल्हा: नांदेड.

वर्ष 1997-98

अ.क्र.	तहसिल	मंडळाचे नांव	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
1	नांदेड	नांदेड	16	0
		विष्णूपुरी	23	0
		तुप्पा	27	0
		लिंबगाव	37	0
		अर्धापूर	27	0
		मौलेगाव	23	0
		सुदखेड	28	0
		बारड	28	0
2	हदगांव	हदगांव	26	0
		तळणी	22	0
		मनाठा	28	0
		पिंपरखेड	21	0
		तामसा	35	0
		आष्टी	31	0
		हिमायतनगर	32	0
		जवळगाव	32	0
3	किनवट	किनवट	31	0
		बोधडी	32	0
		इस्लापूर	32	0
		शिवणी	34	0
		माहूर	33	0
		शिंदखेड	49	0
		मांडवी	41	0
		वानोळा	31	0
4	भोकर	भोकर	33	0
		उमरी	39	0
		सिंधी	22	0
		मातुळ	28	0
		किनी	30	0

पुढे चालू ...

टंचाईच्या पुर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविणेबाबत माहिती.

जिल्हा: नांदेड.

वर्ष 1997-98

अ.क्र. तहसिल मंडळाचे नांव मंडळातील गावांची संख्या ग्रस्त गावांची संख्या

1	2	3	4	5
5	बिलोली	बिलोली	29	0
		कुंडलवाडी	23	0
		मांजरम	22	0
		नाथगांव	22	0
		धर्माबाद	23	0
		करखेली	27	0
		सगरोळी	25	0
		आदमपूर	24	0
		कुदुर	19	0
		बडबडा	24	0
6	देगलूर	देगलूर	24	24
		शहापूर	27	27
		मरखेल	32	32
		हानेगाव	25	25
7	सुखेड	सुखेड	30	135
		चांडोळा	26	0
		जाहूर	29	0
		बा-हाळी	34	0
		सुक्रमाबाद	28	0
8	कंधार	कंधार	30	30
		पेठवडज	24	24
		बारुळ	20	20
		कुरुळा	30	30
		उस्माननगर	22	22
9	लोहा	लोहा	23	23
		माळाकोळी	25	25
		सोनखेड	27	27
		कळंबरबुद्धक	22	22
		कापसीबुद्धक	29	29
जिल्हा एकूण :			1616	495

टिप :- सुखेड तहसिलची ग्रस्त गावांची मंडळनिहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- जिल्हाधिकारी (महसूल शाखा) नांदेड.

तक्ता क्रमांक : 4.1

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	वि. पशु		करीत गाई व बैल		एकूण
		पैदाशी व करिता ठेवलेले वरू	पैदाशी व कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	करीत गाई व बैल	करीत गाई व बैल	
1	नांदेड	25	48	972	57	1102
2	हदगाव	14	18	145	5	180
3	नवट	2	6	96	14	112
4	कर	5	18	135	6	164
5	बलोली	15	32	169	7	163
6	देगळूर	44	62	204	12	322
7	सुळेड	25	32	184	24	265
8	कंधार)	14		150	13	197
9	लोहा)					
जि. एकूण		144	228	1995	138	2505

(पुढे चालू ...)

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

- ५६ -

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणने प्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	विदेशी / संकरित गाई व बैल					
		अडीच वर्षांपर्यंत दुभत्या एकदाही न इतर व्यागलेल्या व अटलेल्या	एकूण गाई	विदेशी/संकरित अडीच वर्षांपर्यंत	एकूण विदेशी संकरित गाई व बैल		
1	2	8	9	10	11	12	13
1	नांदेड	2007	1366	14	3387	3478	7967
2	हदगाव	515	315	23	853	591	1624
3	किनवट	219	261	4	484	540	1136
4	भोकर	604	345	25	974	763	1901
5	बिलोली	1147	736	25	1878	1343	3384
6	देगलूर	809	578	12	1399	1295	3016
7	सुखेड	506	361	71	938	813	2016
8	कंधार	2940	1324	33	4297	3060	7554
9	लोहा						
जिल्हा एकूण		8747	5256	207	14210	11883	28598

(पुढे चालू .....)

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. तहसील क्र.	देशी गाई बैल						तीन वर्षावरील गाई
	दोन वर्षावरील बैल			एकूण 3			
	केवळ पै- दाशीसाठी वापरलेले वच्च	पैदाशी व कामाकरिता उपयोग आणलेले	केवळ कामा- करिता वापरलेले	इतर बैल	एकूण 3 वर्षाव- रील बैल (14+15+ 16+17)	दुभत्या	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या गाई
1.2	14	15	16	17	18	19	20
1 नांदेड	211	683	30699	1357	32958	15298	13774
2 हदगाव	338	441	34865	359	35995	13179	14604
3 किनवट	134	956	37339	1444	39873	12265	32484
4 भोकर	132	497	24288	481	25318	11818	12912
5 बिलोली	258	746	35694	1638	38336	20228	19433
6 देगलूर	41	194	14307	299	14841	8756	5947
7 सुसेड	158	347	19801	662	20960	9715	13745
8 कंधार	131	311	42900	748	44082	28685	21422
9 लोहा							
जिल्हा एकूण	1387	4175	239813	6988	252355	109856	133521

(पुढे चालू .....)

तक्ता क्रमांक : १.१ पुढे चालू

- ५८ -

तहसीलवार पशुधन (१९९२ च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. तहसील क्र.	देशी गाई व बैल				
	३ वर्षावरील गाई इतर एकूण गाई	तीन वर्ष व त्याखालील देशी वासरे	एकूण देशी गाई व बैल (१८+२२+२३)	विदेशी/संकरित व देशी एकूण गाई व बैल १३+२४	
१ २	२१	२२	२३	२४	२५
१ नांदेड	७१	२९१४३	२२९२०	८५०१३	९२९८०
२ हद्दगाव	२७१	२८०५४	२२५९७	८६६४६	८८२७८
३ किनवट	१३७७	४६३२६	२४७३९	११०९३८	११२०७४
४ भोकर	४४	२३९६६	१९३०६	६८५९०	७०४९१
५ बिलोली	४१२	३९०७३	३२६६५	११००७४	११३४५८
६ देगलूर	५५	१२७५८	१०३१९	३८४१८	४१४३४
७ सुखेड	१४२७	२४९८७	१८६४६	६४४९३	६६५०९
८ कंधार) ९ लोहा)	१८०	४२२०७	३२२४१	११९५३०	१२६०८४
जिल्हा एकूण	३८३७	२४६४१४	१८३९३३	६८२७०२	७११३८८

(पुढे चालू .....)

तरता क्रमांक : 4.1 पुढे चाल

- 49 -

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणने प्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. तहसील क्र.	म्हशी व रेडे						
	तीन वर्षावरील रेडे				३ वर्षावरील म्हशी		
	केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले	पैदाशी साठी व कामासाठी ठेवलेले	केवळ कामा- साठी ठेवलेले	इतर	एकूण रेडे	दुमत्या	आटलेल्या व न व्यापलेल्या
1	26	27	28	29	30	31	32
1 नांदेड	242	24	15	88	349	15848	18025
2 हदगाव	240	53	59	29	381	6276	4894
3 किनवट	76	93	21	77	267	4377	2186
4 जोकर	97	51	41	129	328	5835	5282
5 बिलोली	128	185	194	141	638	13677	9012
6 देगलूर	44	16	19	41	120	6697	4614
7 सुखेड	148	95	152	69	464	7666	6958
8 कंधार	113	23	32	123	289	16836	11448
9 लोहा							
जिल्हा एकूण	1141	460	531	687	2819	77229	59331

(पुढे चालू .....)

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. तहसील क्र.	म्हशी व रेडे			एकूण गोजातीय	
	३ वर्षावरील म्हशी इतर	रेडे ३ वर्षे एकूण म्हशी व त्याखालील व रेडेके	एकूण म्हशी		
1-2	33	34	35	36	37
1 नांदेड	14	25901	16823	43067	136047
2 हदगाव	162	11332	7957	19670	107940
3 किनवट	113	11596	6355	18218	130292
4 भोकर	13	11130	7335	18785	89276
5 बिलोली	244	22933	17016	40587	154045
6 देगलूर	38	11349	8464	19933	61367
7 सुखेड	874	15490	11009	26963	93472
8 कंधार	56	28340	21527	50156	176240
9 लोहा					
जिल्हा एकूण	1514	138074	94486	237379	948679

(पुढे चालू .....)

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	मेंढया	बक-या	घाडे व जिंगरे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन	एकूण कांबडया	एकूण कुक्कुट पक्षी
1	2	38	39	40	41	42	43	44
1	नांदेड	3428	39534	96	15175	194282	47203	47427
2	हदगाव	79	44366	39	8334	160758	42403	42403
3	किनवट	2912	52932	49	9298	195483	75789	76222
4	भोकर	1642	32455	8	7347	130728	31406	31410
5	बिलोली	17268	64937	149	15683	252082	78342	78390
6	देगलूर	12492	28588	90	7559	110096	53698	53700
7	सुखेड	3791	35864	82	9239	142448	37388	37400
8	कंधार	4983	70485	69	11487	266264	60683	60683
9	लोहा							
जिल्हा एकूण		46595	369161	584	67122	1452141	426922	427640

टिप :- नवनिर्मित लोहा तहसीलच्या माहितीचा समावेश कंधार तहसीलमध्ये आहे.

आधार :- पशुगणना 1992 (स्थायी)

तक्रम क्रमांक : 4.2

- ६२ -

जिल्ह्यातील पशुवैधकीय संस्थांची तालुकावार संख्या : 1997 - 98

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	पशुवैधकीय संस्थांचा प्रकार								
		पशुवैध- कीय सं- र्व चिकि- त्सालये	पशुवैधकीय दवाखाने	पशुवैध- कीय प्र- थमोप- चार केंद्रे	पशुरोग अन्वेष- ण केंद्रे/प्रयोग शाळा	फिरते पशुरोग निर्घंत्र- ण पथ- के	फिरते पशुवै- धकीय दवा- खाने	दक्षता पथके		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नांदेड	1	0	6	12	0	0	0	1	0
2	हदगाव	0	0	7	10	0	0	0	0	0
3	किनवट	0	0	12	12	0	0	0	1	1
4	भोकर	0	0	4	10	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	10	16	0	0	0	0	0
6	देगलूर	0	0	3	4	0	0	0	0	0
7	सुखेड	0	0	5	7	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	8	7	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	6	8	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1	0	61	88	0	0	0	2	1

जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या : 1997 - 98

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार										
		कृत्रिम रेतन प्रशिक्षण केंद्रे	विभा- गीय कृत्रिम- रेतन केंद्रे	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	आधार भूत ग्राम केंद्रे	कृत्रिम जिल्हा परिष- दा क- डील	रेतन आधार भूत ग्राम केंद्रा- खाली	केंद्रे विभा- गीय केंद्रा खा- लील	पशुपे- दास केंद्रे	सधन कुक्कु- ट वि- कास गट	मेष पैदा- स केंद्रे	शेळी पैदा- स केंद्रे
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	नांदेड	0	0	1	0	14	0	0	0	1	0	0
2	हदगाव	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	0	0	0	1	23	6	0	0	0	0	0
4	भोकर	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	24	0	0	0	0	0	0
6	देमलूर	0	0	0	1	7	10	0	0	0	0	0
7	सुलेड	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	1	12	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	1	3	141	16	0	0	1	0	0

टिप : कंधार तहसील आधारभूत ग्रामकेंद्र ही राज्य स्तरीय संस्था आहे.

आधार : 1) पशुसंवर्धन उपसंचालक, नांदेड

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी जि.प.नांदेड.

रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1997-98)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	संसर्गजन्य व दांडगुळजन्य रोग	लागण	मृत्यू
1	2	3	4
1.	<u>एकूण पशूधनाची मृत्यू संख्या</u> गाई, म्हशी व बैल	2109	97
	अ) घटसर्प	47	47
	ब) लाळघा (पायलाग)	2012	0
	क) फ-घा	50	50
	ड) फासी	0	0
	इ) सरा	0	0
	फ) देवी	0	0
	ग) इतर	0	0
	<u>एकूण :-</u>	2109	97
2.	<u>मेंढ्या व बक-घा</u>		
	अ) फ-घा	0	0
	ब) न्युमोनिया	0	0
	क) लाळघा (पायलाग)	0	0
	ड) देवी	0	0
	इ) इतर	0	0
	<u>एकूण :-</u>	0	0
3.	<u>कांबडघा</u>		
	अ) राणीक्षेत (मानमोडी)	0	0
	ब) देवी	0	0
	क) बुळकांडी	0	0
	ड) इतर	0	0
	<u>एकूण :-</u>	0	0

आधार :- 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, नांदेड

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि.प. नांदेड

विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष (1997-98)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	तहसील	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	सखीकरण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या		लस टांचलेल्या जनावरांची संख्या
					एकूण वासरे	स्तंभ-6 पैकी संकरित वासरांची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	63870	3485	5954	2365	1830	63870
2	हदगाव	52237	4395	2924	779	438	52237
3	किनवट	39125	4543	1495	383	224	39125
4	भोकर	44867	3709	1780	670	412	44867
5	बिलोली	96208	7259	2924	1482	912	96208
6	देगढूर	55151	2368	2970	1109	648	55151
7	सुखेड	42018	4056	2488	583	412	42018
8	कंधार	38240	3062	4475	1171	816	38240
9	लोहा	51222	4098	5171	1358	914	44244
	जिल्हा एकूण	482938	36975	30181	9900	6606	475960

आधार :- 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, नांदेड
2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि.प. नांदेड

तक्ता क्रमांक 4.4

- ६६ -

मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या (1997-98)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	तहसील	पशुवध गृहांची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे (संख्या)						
			गायी व बैल	म्हशी व रेडे	मेंढ्या	शेळ्या/बक-घा	डुकरे	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नांदेड	5	2305	49631	1485	7350	0	5100	86622
2	हदगाव	2	561	126	23	652	0	0	1362
3	किनवट	2	5499	4000	7000	9457	0	0	25956
4	भोकर	2	0	0	0	357	0	0	357
5	बिलोली	6	3879	234	617	1384	0	7375	14459
6	देगडर	2	596	350	4190	4600	0	11000	20976
7	सुखेड	2	1490	2030	1050	1100	0	2000	7640
8	कंधार	2	804	203	0	767	0	0	1774
9	लोहा	1	0	0	200	4380	0	5975	10555
	जिल्हा एकूण	24	35885	57754	14565	30047	0	31450	169701

- आधार 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उ पसंचालक, नांदेड
 2) नांदेड महानगरपालिका नांदेड
 3) नगरपालिका, सर्व.

तक्ता क्रमांक 4.5

- ६७ -

जिल्हातील वनक्षेत्र वर्ष (1997-98)

जिल्हा :- नांदेड

(वनक्षेत्र चौ.कि.मी.)

अ.क्र.	विभाग	संरक्षित	संरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	महसूल विभाग	0	0	0	0
2	वन विभाग	1060	3	211	1275
	जिल्हा एकूण	1060	3	211	1275

टिप :- माहिती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नांदेड

जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने वर्ष (1997-98)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	वन उत्पादने	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरून) (रु.हजारांत)
1	2	3	4	5
1	इमारती लाकूड (हजार घमी)	1.0	1.0	8957
2	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	0.11	0.10	51
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	0	0	0
4	गौण वन उत्पादने			
	अ) बांबू (संख्या)	0	0	0
	ब) गवत इत्यादि (क्विंटल)	0	0	0
	क) विडी पाने (स्टॅ.बॅग)	20943	20943	9986
	ड) डिक (क्विंटल)	29	29	171
5	इतर			
	1. आपटा पाने	0	0	0
	2. मोहाची फुले (क्विं.)	0	0	0
	3. खाणी व खनिजे	0	0	0
	4. हिरडा (क्विंटल)	0	0	0
	5. आंबा	0	0	0
	6. रोशा	0	0	0
	7. लाख (क्विंटल)	0	0	0
	8. इतर	0	0	0
6	एकूण गौण उत्पादने (4+5)	0	0	10157
	जिल्हा एकूण किंमत (1+2+3+6)	0	0	19165

आधार :- 1) उप वन संरक्षक, नांदेड

तक्ता क्रमांक 4.7

- ६९ -

जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1997-98)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	तहसील	नदीची लांबी (किमी)	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुसंधान क्षेत्र (तांडी, सरोवरे व जलाशयांचे क्षेत्र) (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसायाखाली आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भूजल मत्स्य उत्पादन (मे.टन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (रुपये लाखांत)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्य बीज (लाखांत)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	70	2	20	45	11.25	14.65
2	हदगाव	122	575	575	382	95.50	22.48
3	किनवट	171	783	783	318	79.50	20.75
4	भोकर	33	495	495	90	22.50	4.87
5	बिलोली	142	56	56	180	45.00	8.01
6	देगढूर	57	342	342	422	105.50	15.72
7	सुखेड	40	351	351	485	121.25	16.28
8	कंधार I	65	2325	2325	496	124.00	26.80
9	लोहा I						
	जिल्हा एकूण	700	4947	4947	2418	604.50	128.60

आधार :- जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, नांदेड

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1997)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नांदे- णी झा- लेले	बंद पाठ- विणारे चालू	प्रपत्रे पाठ-	ए कू ण	यु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	शेतीचे पदार्थ तसेच पशुजन्य पदार्थांचा दर्जाठरविषयाविषयक उत्पादन	033	4	1	3	44	12	32
2	शेती सेवाविषयक धान्यांची मळणी करणे पाणी देणे वगैरे.	039	4	0	1	36	8	28
3	खाटीक काम मटन तयार करणे व विक्रीसाठी टीकविणे विक्री.	200	1	0	1	98	76	22
4	दुधाचे पदार्थ बनविणे उदा. लोणी मलई स्रवा वगैरे	201	2	0	2	212	207	5
5	धान्य गिरणी उत्पादन	204	17	3	3	29	29	0
6	ब्रेड बिस्कीटे केक तयार करणे	205	1	0	1	10	10	0
7	साखर निर्माती (साखर कारखाने व शुध्दीकरण निर्वातपात्र साखर कारखाने)	206	4	0	2	890	888	2
8	गुळनिर्माती (खाडसरी गुळ इ.वस्तूचे उत्पादन)	207	3	2	0	0	0	0
9	इतर खदयतेल आणि चेरबीं घांचे उत्पादन (उदा. मोहरी, शेगदाने, तीळव.तेल.)	211	73	8	24	329	289	40
10	बर्फाचे उत्पादन	216	9	0	4	9	9	0
11	स्पीरीटचे शुध्दीकरण, इथाईल अल्कहोलचे उत्पादन	220	1	1	0	0	0	0
12	कापसाची सरकी काढणे साफ सफाई करणे आणि गाठी बांधणे.	230	61	15	14	726	307	419
13	घंत्रमागावर सुती कापड तयार करणे	234	1	1	0	0	0	0
14	गिरणी मध्ये सुती कापड तयार करणे प्रक्रिया करणे.	235	4	1	2	1506	1473	33
15	लाकडापासून फळ्या बनविणे	270	93	11	37	116	116	0
16	लाकडी फर्निचर फळ्या बनविणे	276	2	1	1	6	6	0
17	लगदा वर्तमान पत्राचा कागद, पुठठा वगैरे बनविणे.	280	3	1	1	38	26	12

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1997)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
1	शेतीचे पदार्थ तसेच पशुजन्य पदार्थांचा द्विऑक्सायडविषयक उत्पादन	033	9685	0	0
2	शेती सेवाविषयक धान्यांची मळणी करणे पाणी देणे वगैरे.	039	4680	3	81
3	खाटीक काम मटन तयार करणे व चिकीसाठी टीकविणे विक्री.	200	18380	0	0
4	दुधाचे पदार्थ बनविणे उदा. लोणी मलई खवा वगैरे	201	77380	0	0
5	धान्य गिरणी उत्पादन	204	8564	11	97
6	ब्रेड, बिस्कीटे, केक इ. तयार करणे	205	3050	0	0
7	साखर निर्मिती (साखर कारखाने व शुध्दीकरण निर्वातपात्र साखर कारखाने)	206	186065	2	715
8	गुळनिर्मिती (खाडसरी गुळ इ. वस्तूचे उत्पादन)	207	0	1	20
9	इतर खदयतेल आणि चेंबूची घांचे उत्पादन (उदा. मोहरी, शेगदाने, तीळव. तेल.)	211	78332	41	355
10	बर्फाचे उत्पादन	216	974	5	12
11	स्पीरीटचे शुध्दीकरण, ईथाइल अल्कहोलचे उत्पादन	220	0	0	0
12	कापसाची सरकी काढणे साफ सफाई करणे आणि गाठी बांधणे.	230	89753	32	1696
13	घंत्रमागावर सुती कापड तयार करणे	234	0	0	0
14	गिरणी मध्ये सुती कापड तयार करणे प्रक्रिया करणे.	235	450941	1	20
15	लाकडापासून फळ्या बनविणे	270	30155	45	118
16	लाकडी फर्निचर फळ्या बनविणे	276	1472	0	0
17	लगदा वर्तमान पत्राचा कागद, पुठठा वगैरे बनविणे.	280	11303	1	30

1	2	3	4	5	6	7	8	9
18	कागदाच्या पिशव्या व पेट्या बनविणे कागदी पिशव्या तयार करणे कार्डबोर्डचे बॉक्स तयार करणे	281	1	0	0	0	0	0
19	वर्तमानपत्रांची छपाई व प्रकाशन	284	1	0	1	30	30	0
20	छपाई व प्रकाशन भागातील इतर उद्योग उदा. लसोटे, रबरी शिक्के बनविणे	289	1	0	1	3	3	0
21	रासायनिक खते व किटकनाशकांचे उत्पादन	301	8	0	5	351	350	1
22	इंग्र.औषधी तत्संबंधी उत्पादने	304	4	1	2	169	154	15
23	रासायनिक उत्पादने तयार करणे	309	2	1	0	0	0	0
24	उत्पादनासाठी लागणारी सुलभूत रासायनिक द्रव्ये व वायू तयार करणे	310	3	0	0	0	0	0
25	प्लॅस्टीक आणि रबरांची पादत्राणे बनविणे	311	4	3	0	0	0	0
26	टारपेंटाईन व प्लॅस्टीक व इतर कृत्रीम तंतू तयार करणे उदा. नायलॉन, टेरीलीन इ.परंतु काचा सोडून	316	1	1	0	0	0	0
27	विटा बनविणे	320	1	0	1	20	10	10
28	चिनीमातीच्या वस्तू बनविणे	323	1	1	0	0	0	0
29	दगडकाम, दगडाच्या वस्तू बनविणे	326	2	1	0	0	0	0
30	अॅस्बेस्टॉस सिमेंट आणि सिमेंटच्या वस्तू बनविणे	327	2	1	0	0	0	0
31	संकीर्ण अधातू व खनिज पदार्थांचे उत्पादन उदा. दगडी पाट्या सिलीकॉ- नच्या वस्तू इ. बनविणे	329	8	1	4	151	108	43
32	प्राथमिक स्वरूपात लोखंड तयार करणे	330	1	0	0	0	0	0
33	अर्धस्वरूपातील लोखंड पोलादाच्या सळ्या व पत्रे वगैरे बनविणे	331	4	0	2	201	201	0
34	धातूच्या पत्रापासून कोणत्याही वस्तू बनविणे उदा. पिंप, बादल्या ई.	340	4	1	3	23	22	1
35	हजारत बांधकामास लागणारे धातूचे सामान बनविणे	341	1	1	0	0	0	0
36	धातूच्या वस्तूंना पॉलीश करणे वगैरे लावणे	344	1	0	1	165	165	0
37	धातूची भांडी तयार करणे उदा. कढई, सुंघा, भांडी	346	1	0	1	11	10	1

1	2	3	10	11	12
18	कामदाख्या पिशव्या व पेटघा बनविणे कामदो पिशव्या तयार करणे कार्ड बोर्डचे बॉक्स तयार करणे	281	0	1	45
19	वर्तमानपत्रांची छपाई व प्रकाशन	284	1110	0	3
20	छपाई व प्रकाशन भागातील इतर उपांग	285	1033	0	0
21	उदा. लखोटे, रबरी शिक्के बनविणे ससाधनीक छत्रे व किट प्रकाशकांचे उत्पादन	301	105344	3	76
22	इ.म. औषधी तत्संबंधी उत्पादने	304	48485	1	10
23	ससाधनीक उत्पादने तयार करणे	309	0	1	9
24	उत्पादनासाठी लागणारी सुलभूत ससाधनीक द्रव्ये व वायू तयार करणे	310	0	3	53
25	प्लॅस्टीक आणि रबरांची पादत्राणे बनविणे	311	0	1	2
26	टर्पेटाईन व प्लॅस्टीक व इतर कृत्रीम तंतू तयार करणे उदा. नायलॉन, टेरीलीन इ. परंतु काचा सांडून	316	0	0	0
27	विटा बनविणे	320	2304	0	0
28	चिनीमातीच्या वस्तू बनविणे	323	0	0	0
29	दगडकाम, दगडाच्या वस्तू बनविणे	326	0	1	20
30	अॅम्बेस्टॉस सिमेंट आणि सिमेंटच्या वस्तू बनविणे	327	0	1	70
31	संकीर्ण अधातू व खनिज पदार्थांचे उत्पादन उदा. दगडी पाटघा सिलीकॉ- नच्या वस्तू इ. बनविणे	329	36825	3	76
32	प्राथमिक स्वरूपात लोखंड तयार करणे	330	0	1	60
33	अर्धस्वरूपातील लोखंड पोलादाच्या सळ्या व पत्रे वगैरे बनविणे	331	61936	2	90
34	धातूच्या पत्रापासून कोणत्याही वस्तू बनविणे उदा. पिंप, बादल्या ई.	340	6749	0	0
35	इमारत बांधकामास लागणारे धातूचे सामान बनविणे	341	0	0	0
36	धातूच्या वस्तूंना पॉलीश करणे वगैरे लावणे	344	51619	0	0
37	धातूची भांडी तयार करणे उदा. कढई,	346	2718	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9
38	धातुजन्य पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गिकरण न केलेले घंत्रसामुग्री व दळणवळण सामग्री वगळता सामान्य लोहार काम व धातूच्या इतर वस्तू करणे उदा. छापण्याकरिता टाईप बनविणे	349	3	1	2	20	20	0
39	सास उद्देशाकरिता घंत्रसामुग्रीच्या सुट्या भागाचे उत्पादन	359	1	0	1	10	10	0
40	जडमोटार ट्रकदुरुस्ती	398	11	0	8	544	526	18
41	पाणिपुरवठा, शुध्दीकरण व वितरण	420	1	0	0	0	0	0
42	पेट्रोल, डिझेल मोबाईल ऑईल	614	2	0	0	0	0	0
43	किरकोळ पेट्रोलपंप (पेट्रोल, डिझेल ई.)	682	15	0	6	50	50	0
44	कृषि उत्पादनाचे वसारे शितगृहासह	741	1	1	0	0	0	0
45	मोटारसायकल, स्कूटर दुरुस्ती	974	1	0	1	49	49	0
जिल्हा एकूण			369	59	135	5846	5164	682

1	2	3	10	11	12
38	धातुजन्य पदार्थांचे उत्पादन इतंत्र वर्गिकरण न केलेले घंत्रसामग्री व दळणवळण सामग्री वगळता सामान्य लोहार काम व धातूच्या इतर वस्तू करण उदा. छापण्याकरिता दाईप बनविणे	349	6138	0	0
39	खास उद्देशाकरिता घंत्रसामग्रीच्या सुट्या भागाचे उत्पादन	359	3832	0	0
40	जडमोटार ट्रकदुरुस्ती	398	180612	3	125
41	पाणिपुरवठा, शुध्दीकरण व वितरण	420	0	1	22
42	पेट्रोल, डीझेल मोबाईल ऑईल	614	0	2	14
43	किरकोळ पेट्रोलपंप (पेट्रोल, डीझेल ई.)	682	16309	9	67
44	कृषि उत्पादनाचे वस्तारे शितगृहासह	741	0	0	0
45	मोटरसायकल, स्कूटर दुरुस्ती	974	14994	0	0
जिल्हा एकूण			1517926	175	3883

टिप : * दिलेल्या प्रमाणकाच्या अध्यापिका कमी

अधार : औद्योगिक सुरक्षा व अरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1997

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग ससुह व त्यांचे संकेतांक	10 कामगारां- पेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	03 कृषि, वने, मत्स्य उत्पादने	0	0	2	24	5	137	0	0	0	0
2	20 खाद्यपदार्थांचे उत्पादन	7	35	9	109	2	42	1	98	3	1037
3	21 वनस्पती तूप, तेल, उत्पा.	60	317	8	98	4	127	2	163	0	0
4	23 सुती कापडाचे उत्पादन	1	6	2	36	19	646	24	1614	1	140
5	27 तयार लाकूड व लाकूडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	83	240	0	0	0	0	0	0	0	0
6	28 कागद व कागदाच्या वस्तूंचे उत्पा. प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	1	3	0	0	4	143	0	0	0	0
7	30 रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम कोळसा पदार्थांचे उत्पा.	2	18	2	29	4	116	3	219	1	233
8	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादने (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळता) उत्पा.	2	5	0	0	2	50	0	0	0	0
9	32 अधातू, खनिज पदार्थांचे उत्पादन	1	6	0	0	7	207	2	124	0	0
10	33 मूलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	0	0	1	14	1	40	2	110	1	187
11	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (घंत्र परिवहन सासुग्री वगळून) उत्पा.	3	21	3	33	0	0	0	0	1	165
12	35 घंत्र सासुग्री, तांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग (विधुत घंत्र सासुग्री वगळून) उत्पादन.	0	0	1	10	0	0	0	0	0	0
13	39 जडघंत्र दुरुस्ती	1	5	0	0	6	211	3	171	1	282
14	42 पाणी पुरवठा	0	0	0	0	1	22	0	0	0	0
15	61	2	14	0	0	0	0	0	0	0	0
16	68 किरकोळ व्यापार	12	82	3	35	0	0	0	0	0	0
17	97 दुरुस्ती सेवा (किरकोळ)	0	0	0	0	1	49	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		175	752	31	388	56	1790	37	2499	8	2094

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

- ७७ -

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1997

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेतांक	500 ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	03 कृषि, वने, मत्स्य, खाण	0	0	0	0	0	0	7	161
2	20 खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	1	700	0	0	0	0	23	2071
3	21 वनस्पती तूप, तेल उत्पा.	0	0	0	0	0	0	74	705
4	23 सुती कापडाचे उत्पादन	2	1506	0	0	0	0	49	3948
5	27 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	83	240
6	28 कामद व कामदाच्या वस्तूंचे उत्पादन, प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पा.	0	0	0	0	0	0	5	146
7	30 रबर, प्लास्टिक पेट्रोलियम कोळसा पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	12	615
8	31 रासायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादने (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळता) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	4	55
9	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	10	337
10	33 सुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	5	351
11	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (घंत्र परिवहन सासुग्री वगळून) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	7	219
12	35 घंत्र सासुग्री, तांत्रिक अवजारे आणि सुटे भाग (विद्युत घंत्र-सासुग्री वगळून) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	1	10
13	39 जडघंत्र दुरुस्ती	0	0	0	0	0	0	11	669
14	42 पाणी पुरवठा	0	0	0	0	0	0	1	22
15	61	0	0	0	0	0	0	2	14
16	68 किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	0	0	15	117
17	97 दुरुस्ती सेवा (किरकोळ)	0	0	0	0	0	0	1	49
जिल्हा एकूण		3	2286	0	0	0	0	310	9729

टिप : अ) कारखान्यांची संख्या,

ब) कामगारांची संख्या.

अधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

तक्ता क्रमांक 5.3

- 06 -

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार घालून असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1997)

डॉ. नांदेड

प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
	अदुल्लेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस	
	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 25 कृषी, वने, मत्स्य उत्पादने	0	0	0	0	1	13	1	36
2 26 साध वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	1	449	0	0
3 21 वनस्पती तूप, तेल, साध वस्तूंचे उत्पादन	0	0	1	4	15	71	1	3
4 22 कापड उत्पादने	0	0	1	17	7	442	2	165
5 27 लाकडी वस्तूंचे फर्निचर	0	0	0	0	0	0	7	15
6 28 कागद व कागदाच्या वस्तू सुद्वण प्रकाशन इ. उद्योग	0	0	0	0	0	0	0	0
7 30 रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम, कोळसा इ. उत्पादन	0	0	0	0	2	69	0	0
8 32 अधातू खनिज पदार्थ	0	0	0	0	1	20	1	54
9 33 सुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
10 24 धातूच्या वस्तू, सुटे भाग (घंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	0	0	0	0	0	0	0	0
11 34 घंत्र सामुग्री/घांत्रिक अवजारे आणि सुटे भागाचे (विद्युत सामुग्री सोडून) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
12 35 धातूच्या वस्तू (अवजड)	0	0	0	0	0	0	0	0
13 36 धातूच्या व्यापार	0	0	0	0	0	0	1	3
14 37 धातूची सेवा	0	0	0	0	0	0	0	0
15 38 इतर एकूण	0	0	2	21	29	1054	13	276

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष १९९७)

जिल्हा : नांदेड

क्र.	सहस्र उद्योग-समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या						एकूण	
		१८१ ते २५० दिवस		२५१ ते ३०० दिवस		३०० हून अधिक दिवस		अ	ब
		अ	ब	अ	ब	अ	ब		
		११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१	१० वन, मत्स्य उत्पादने	१	११	१	२०	०	०	४	८०
२	२० खाद्य वस्तुंचे उत्पादन	३	१०१	३	४६३	४	२२६	९	१२९९
३	२१ वनस्पती तूप, तेल उत्पादन	७	६५	२	५७	२	१३८	२८	३३८
४	२३ सूती कापडाचे उत्पादन	२	१०२	१	६९१	१	८१५	१६	२२३२
५	२७ लाकूड व लाकडाच्या वस्तुंचे उत्पादन	९	२४	१५	५६	७	२७	३८	१२२
६	२८ कागद, कागदाच्या प्रकाशन व संबंधित वस्तुंचे उत्पादन	०	०	१	३८	२	३३	३	७१
७	३० रबर, प्लास्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	०	०	२	१६९	३	२९२	७	५२०
८	३२ अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	०	०	२	५१	१	४६	५	१७१
९	३३ मूलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	०	०	१	१४	१	१८७	२	२०१
१०	३४ धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (घंत्र व परिवहन सासुग्री वगळून) उत्पादन	०	०	२	२२	५	१९७	७	२१९
११	३५ घंत्र सासुग्री, तांत्रिक अवजारे आणि सुटे भागाचे (विद्युत घंत्र सासुग्री वगळून) उत्पादन	०	०	१	१०	०	०	१	१०
१२	३९ भांडवली वस्तूची दुरुस्ती	०	०	०	०	८	५४४	८	५४४
१३	६८ किरकोळ व्यापार	०	०	०	०	५	४७	६	५०
१४	९७ दुरुस्ती सेवा	०	०	०	०	१	४९	१	४९
जिल्हा एकूण		२१	३०३	३०	१५९१	४०	२६०१	१३५	५८४६

टिप : अ) कारखान्यांची संख्या

ब) कामगारांची संख्या

आधार : निरीक्षक, कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

तक्ता क्रमांक 5.4

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1996-97)

जिल्हा :- नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	स्थिर भांडवल रु.	खेळते भांडवल रु.	कामगार संख्या	कर्मचारी संख्या	कामगारांचे वेतन
1	2	3	4	5	6	7
1	20 व 21 खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	243733	56275	832	1429	29020
2	22 पेय, तंबाखु पदार्थांचे उत्पादन	167840	10119	1302	1430	13951
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	18548	108208	1631	1924	54470
9	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व कोळसा घांच्या पदार्थांचे उत्पादन	57341	48943	324	409	9238
5	33 सुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	780072	474224	492	651	16468
6	39 सर्व प्रकारच्या घंत्रांची दुरुस्ती	4049	36003	489	686	30307
7	इतर	643272	25843	6089	6952	84151
जिल्हा एकूण		1914855	663149	11159	13481	237605

तक्ता क्रमांक 5.4 पुढे सुरु ..

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1996-97)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निर्विघ्नी	मूल्य वृद्धी
1	2	8	9	10	11
1	20 व 21 खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	72903	447754	706217	232352
2	22 पेय, तंबाखु पदार्थांचे उत्पादन	22123	24403	45551	20589
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	110436	179288	202561	21766
4	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व कोळसा घांच्या पदार्थांचे उत्पादन	17313	588199	702120	109242
5	33 सुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	46827	2634246	3569771	810239
6	39 सर्व प्रकारच्या घंत्रांची दुरुस्ती	51104	66297	117549	51104
7	इतर	118457	1933064	2237743	262424
जिल्हा एकूण		439163	5873251	7581512	1507714

टिप :- 1) उद्योगनिहाय माहिती मोठ्या कारखान्यांसाठी दिली असून लहान कारखान्यांची (नमूना निवडीवर) माहिती "इतर" समो देण्यात आलेली आहे.

2) रु.हजारात केल्यामुळे जिल्हाघाची एकूण कदाचीत चुळणार नाही.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1998

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	बा.ब.	वर्ष 1998
1	2	3
1	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	938
2	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	155
3	नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	18232
4	वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	108554
5	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) खाजगी क्षेत्र	28
	(ब) सार्वजनिक क्षेत्र	128
	(क) एकूण	148
6	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	41
	(ब) इतर	187
	(क) एकूण	148
7	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	1) व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	714
	ब) नोकरी दिलेले	81
	2) प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	0
	ब) नोकरी दिलेले	0
	3) लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	1967
	ब) नोकरी दिलेले	38
	4) विक्री कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	0
	ब) नोकरी दिलेले	1
	5) शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	38
	ब) नोकरी दिलेले	14

पुढे चाख....

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1997

नांदेड

अ.क्र.	बाब	वर्ष 1997
1	2	3
6)	खाण कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	469
	ब) नोकरी दिलेले	0
7)	वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	435
	ब) नोकरी दिलेले	4
8)	क्राफ्टसमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार व इतर	
	अ) नोंदणी केलेले	261
	ब) नोकरी दिलेले	4
9)	सेवा, खेळ व तत्सम कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	1613
	ब) नोकरी दिलेले	4
10)	इतर कोठेही वर्गीकरण न केलेले कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	12735
	ब) नोकरी दिलेले	2
11)	ए.कू.ण.	
	अ) नोंदणी केलेले	18232
	ब) नोकरी दिलेले	148

आधार :- जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार
मार्गदर्शन अधिकारी, नांदेड.

जिल्ह्यातील कर्मचाऱ्यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1997)

जिल्हा:- नांदेड.

अ.क्र.	बाब (वेतन श्रेणीनुसार पदाची श्रेणी)	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
1	2	3	4	5
1.	अ	537	149	1
2.	ब	1384	659	10
3.	क	10190	10893	285
4.	ड	6398	1687	548
5.	एकूण वर्ग - अ ते ड	18509	13388	844
6.	इ (इतर वर्ग)	3339	5211	267
7.	एकूण - अ ते इ	21848	18599	1111

टिप 1) "इ" इतर घामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अंशकालिक, मानसेवी आणि वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी व तसेच जुन्या वेतन श्रेणीनुसार वेतन घेणाऱ्या कर्मचाऱ्यांचा समावेश होतो

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तबला-क्रमांक 5.6

- ८३ -

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1997-98

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	विवरण	परिमाण	वर्ष 1997-98
1		3	4
1	सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र		
	(1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	4246
	(2) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	46
	(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	24
2	विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन		
	(1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	185
	(2) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	15
	(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	155

टिप :- विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती व मार्गदर्शन केंद्राची माहिती औरंगाबाद विभागाची आहे.

- आधार :- 1) जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, नांदेड.
2) उप-प्रादेशिक सेवायोजन कार्यालय, नांदेड.
3) विधापिठ सेवायोजन व मार्गदर्शन केंद्र, औरंगाबाद.

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 98 ला संपणा-घा वर्षाकरिता)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-घा आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
				शासकीय	निम शासकीय	साजगी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषि	60	21	1458	138	0	1596
2	खाणकाम	10	0	0	0	0	0
3	वस्तू निर्माण	20 व 21	43	290	1857	5030	7177
4	बीज निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40 ते 42	6	0	2231	0	2231
5	बांधकाम	50	25	5365	1523	0	6888
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60 ते 69	33	0	296	768	1064
7	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	70 ते 75	7	1178	3047	0	4225
8	वित्त पुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	80 ते 83	93	176	1635	1662	3473
9	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	90 ते 96	377	8703	17347	7444	33494
10	इतर (दुरुस्ती सेवा)	98 ते 99	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण			605	17170	28074	14904	60148

आधार :- जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, नांदेड

तक्ता क्रमांक 5.9

- ८६ -

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

3. मार्च 1998 अखेर

जिल्हा :- नांदेड

(लोकसंख्या हजारात)

अ.क्र.	पत्रणा	वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे	
			गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ	31.3.61	1388	11	उ.ना.	उ.ना.
		31.3.71	1386	11	445	428
		31.3.81	1388	11	1281	1053
		31.3.91	1481	11	1481	1824
		31.3.97	1580	13	1580	1824
		31.3.98	1580	13	1580	1824
	खाजगी विद्युत कंपन्या	31.3.61	0	0	0	0
		31.3.71	0	0	0	0
		31.3.81	0	0	0	0
		31.3.91	0	0	0	0
		31.3.97	0	0	0	0
		31.3.98	0	0	0	0
जिल्हा एकूण	31.3.61	1388	11	उ.ना.	उ.ना.	
	31.3.71	1386	11	445	428	
	31.3.81	1388	11	1281	1053	
	31.3.91	1481	11	1481	1824	
	31.3.97	1580	13	1580	1824	
	31.3.98	1580	13	1580	1824	

उडे काळ....

तक्रा क्रमांक : 5.9 पुढे चालू ..

- ८७ -

विधुतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

31 मार्च 98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	घंत्रणा	वर्ष	विधुतीकरण झालेली शहरे		एकूण विधुतीकरण झालेली गावे व शहरे	
			संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	8	9	10	11
1	महाराष्ट्र राज्य विधुत मंडळ	31.3.61	4	164	4	164
		31.3.71	11	156	456	584
		31.3.81	11	228	1292	1281
		31.3.91	11	506	1492	2330
		31.3.97	13	506	1593	2330
		31.3.98	13	506	1593	2330
1	साजगी विधुत कंपनी	31.3.61	0	0	0	0
		31.3.71	0	0	0	0
		31.3.81	0	0	0	0
		31.3.91	0	0	0	0
		31.3.97	0	0	0	0
		31.3.98	0	0	0	0
	जिल्हा एकूण	31.3.61	4	164	4	164
		31.3.71	11	156	456	584
		31.3.81	11	228	1292	1281
		31.3.91	11	506	1492	2330
		31.3.97	13	506	1593	2330
		31.3.98	13	506	1593	2330

आधार :- अधीक्षक अभियंता महाराष्ट्र राज्य विधुत मंडळ, नांदेड.

विजेचा वापर 1997-98 या वर्षाकरिता

जिल्हा :- नांदेड.

(हजार किलोवॉट तासामध्ये)

अ.क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या प्रकाराचा वापर							कनेक्शनची संख्या
		घरगुती	व्यापा- कामा- साठी लघु- शक्ती साठी	औधो- गिक	सार्व- जनिक दिव्हा- बत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	धर्मल	76494 (15.32)	17415 (3.49)	78470 (15.72)	9847 (1.97)	306402 (61.36)	10683 (2.14)	499311	263017
2	हायड्रो	0	0	0	0	0	0	0	0
3	इतर	0	0	0	0	0	0	0	0
	एकूण	76494	17415	78470	9847	306402	10683	499311	263017

टिप :- सन 1996-97 व 1997-98 या वर्षातील विजेच्या वापराबाबत तफावताची खात्री करण्यांत आलेली आहे.

- 1) कंसातील आकडे एकूणशी टक्केवारी दर्शविताने.
- 2) धर्मल, हायड्रो व इतर अशी वेगवेगळी आकडेवारी उपलब्ध नाही.
- 3) कनेक्शनची संख्येची खात्री करण्यात आली आहे.

आधार :- अधिकांक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, नांदेड.

तबता क्रमांक - 5.11 समाप्त

(आर्थिक गणना-1990)

गांधी व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषि उद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	ग्रामीण नागरी एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.	सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
	अ) एकूण कामगार	4669	519	5188	56870	57115	113185	60739	57634	118373
	ब) वेतनावर काम करणारे कामगार	338	19	357	21245	34260	55505	21583	34279	55862
	क) वेतनावरील कामगारांची एकूण	7.23	3.66	6.63	37.89	59.98	49.03	35.53	59.47	47.19
	कामगारांशी टक्केवारी									
	ड) कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	1	2	2	3	2	2	3	2

टीप :- * कृषि उत्पादन व मळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग.

** पगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग.

*** ज्या उद्योगात कमीत कमी एक तरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग.

आधार - आर्थिक गणना 1990, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य संबई.

1991-92		1992-93		1993-94		1994-95		1995-96		1996-97	
क्र.	विवरण	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97	1997-98	1998-99	1999-00	2000-01
1.	उत्कृषि	0	2944	4669	381	519	3325	5188			
2.	सनिज उत्पादन व स्वच्छकाम	0	26	132	0	0	26	52			
3.	बुद्धिनिर्माण	0	7903	15750	3133						
4.	बीज, गैस आणि खाद्यसुरक्षा	96	442	754	139	241	518	518			
5.	ब्रांधुकाम	0	442	754	139	241	518	518			
6.	घाऊक व्यापार	10680	14003	7792	14524	18972	28537	40000			
7.	किरकोळ व्यापार	4608	3156	1369	1469	2977	7425	10000			
8.	उपहारासमूह आणि हॉटेल्स	0	200	490	232	915	432	1405			
9.	वाहतूक	77	77	162	89	270	392	500			
10.	साठवणी आणि बांधकाम विषयक	150	150	326	268	186	752	1000			
11.	दळणवळण	478	1275	549	2511	1027	3726	5000			
12.	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	0	0	0	0	0	0	0			
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	8503	19438	4400	20764	12903	43202	60000			
14.	इतर सेवा (इतर)	0	0	0	0	0	0	0			
15.	सर्व प्रमुख उद्योग गट एवढे	33293	67739	18695	57634	51988	118373	150000			

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना 1990)

तक्ता क्रमांक - 5.13

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)
जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापना		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1.	कृषि	02 ते 06	197	14	211
2.	स्नायकाम व दगडकाम	15	0	0	0
3.	वस्तुनिर्माण	20 ते 39	788	1090	1878
4.	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	40 ते 42	93	27	120
5.	बांधकाम	50 ते 51	48	31	79
6.	घाऊक व्यापार	60 ते 64	114	322	436
7.	किरकोळ व्यापार	65 ते 68	1201	2594	3795
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	69 ते 71	485	891	1376
9.	वाहतूक	70 ते 72	44	75	119
10.	साठवण व गोदामविषयक	74	62	67	129
11.	दळणवळण	75	150	36	186
12.	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता व धंदेविषयक	80 ते 85 व 89	296	275	571
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	90, 92 ते 97 व 99	2918	1875	4793
14.	इतर	0	0	0	0
15.	एकूण	0	6396	7297	13693

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्र.5.14

महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनातील
कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापनेतील कामगार		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	02 ते 05ते 06	540	37	577
2	खाणकाम व दगडकाम	15	0	0	0
3	वस्तुनिर्माण	20 ते 39	4734	7219	11953
4	बीज व गॅस पाणी	40 ते 42	242	266	508
5	बांधकाम	50 व 51	230	121	351
6	घाऊक व्यापार	60 ते 64	336	1792	2128
7	किरकोळ व्यापार	65 ते 68	2895	7842	10737
8	निवासगृहे व उपहारगृहे	69	1530	3639	5169
9	वाहतूक	70 ते 72	301	726	1027
10	साठवणूक व वजार	74	142	196	338
11	दळणवळण	75	326	426	752
12	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता	80 ते 85	1064	2170	3234
13	सांस्कृतिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	90,92ते 97,99	12365	17190	29555
14	इतर	0	0	0	0
एकूण		0	24705	41624	66329

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, म.रा.राष्ट्र शासन (आर्थिक गणना 1990)

तक्ता क्रमांक - 5.15

बिगर कृषि सहकारी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकत्र) (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5
1.	सहकारी औद्योगिक आस्थापनांची संख्या	464	247	711
2.	विजेवर चालणा-या आस्थापनांची एकूण संस्थेशी टक्केवारी	7.32	5.26	6.61
3.	सहकारी आधोगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार			
	अ) एकूण कामगार	3945	2650	6595
	ब) प्रति आस्थापना कामगारांची संख्या	9	11	9

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

तक्ता क्रमांक - 5.16

उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार घांची संख्या
(आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	1	2	0	0	1	2
2.	खाणकाम व दगडकाम	0	0	0	0	0	0
3.	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा	28	2025	6	514	34	2539
4.	बीजबत्ती गॅस व प्राणी	4	7	0	0	4	7
5.	बांधकाम	0	0	0	0	0	0
6.	घाऊक व्यापार	69	164	15	156	84	320
7.	किरकोळ व्यापार	58	137	51	243	109	380
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	2	9	1	4	3	13
9.	वाहतूक	0	0	2	7	2	7
10.	साठवणूक व वस्रार	32	59	8	24	40	83
11.	दळणवळण	1	1	1	5	2	6
12.	अर्थ पुरवठा, विमा, मालमत्ता, धंदे	193	674	62	782	255	1456
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	77	869	101	915	178	1784
14.	इतर सेवा	0	0	0	0	0	0
15.	प्रसुख - उद्योग गट एकूण	465	3947	247	2650	712	6597

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्रमांक - 5.17 (आ)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा घा गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	6460	8553	1768	2392	8228	10945
2.	3	369	1107	156	468	525	1575
3.	4	184	736	85	340	169	1076
4.	5	46	230	23	115	69	345
5.	6 ते 9	51	340	10	67	61	407
6.	10 व अधिक	5	50	1	10	6	60
सर्व आकारमान गट		7115	11016	2043	3392	9158	14408

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

वस्त्रनिर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योग गटातील अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		अस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	अस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	अस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	501	870	403	748	904	1618
2.	3	105	315	258	774	363	1089
3.	4	48	192	144	576	192	768
4.	5	22	110	71	355	93	465
5.	6 ते 9	43	301	134	922	177	1223
6.	10 - 19	29	386	44	549	73	935
7.	20 -49	28	776	18	590	46	1366
8.	50 - 199	9	577	15	1319	24	1896
9.	200 -399	1	210	1	371	2	581
10.	400 व त्यापेक्षा जास्त	2	997	2	1015	4	2012
सर्व आकारमान गट		788	4734	1090	7219	1878	11953

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्रमांक - 5.18 [अ]

घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम
करणा-घा कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	9407	10679	5184	6221	14591	16900
2.	3	102	306	158	474	260	780
3.	4	30	120	60	240	90	360
4.	5	3	15	8	40	11	55
5.	6-9	7	49	12	78	19	127
6.	10 व अधिक	2	20	0	0	2	20
सर्व आकारमान गट		9551	11189	5422	7053	14973	18242

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-घा कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ. रोजगाराचा क्र.	संस्था	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	929	1740	1480	2878	2409	4618
2.	3	247	741	641	1923	888	2664
3.	4	76	304	308	1232	384	1536
4.	5	25	125	151	755	176	880
5.	6-9	30	197	258	1800	288	1997
6.	10 - 19	6	72	68	792	74	864
7.	20 - 49	2	52	10	254	12	306
8.	50 -199	0	0	0	0	0	0
9.	200 -399	0	0	0	0	0	0
10.	400 -व 0 त्यापेक्षा जास्त	0	0	0	0	0	0
सर्व आकारमान गट		1315	3231	2916	9634	4231	12865

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्रमांक - 5.19 [अ]

सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी
करणा-घा कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	5413	8436	2348	2944	7761	9380
2.	3	113	339	125	375	238	714
3.	4	31	124	31	124	62	248
4.	5	12	60	9	45	21	105
5.	6 ते 9	14	94	10	66	24	160
6.	10 व अधिक	2	20	2	40	4	40
सर्व आकारमान गट		5540	7073	2525	3574	8110	10646

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्रमांक - 5.19 [ब]

सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा मधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी
करणा-घा कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)
जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	1882	3814	735	1308	2617	4322
2.	3	269	807	256	768	525	1575
3.	4	142	568	165	660	307	1228
4.	5	106	530	92	460	198	990
5.	6 ते 9	253	1834	230	1632	483	3466
6.	10 - 19	189	2477	211	2812	400	5289
7.	20 -49	71	2059	128	3681	199	5740
8.	50 -199	5	476	54	4375	59	4851
9.	200 -399	0	0	2	515	2	515
10.	400 व त्यापेक्षा जास्त	1	600	2	979	3	1579
सर्वे आकारमान गट		2918	12365	1875	17190	4793	29555

आधार - जर्नल व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्रमांक - ५.२० [३१]

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करण-घा कर्मचा-घांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-१९९०)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-घा व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	१-२	२५५६९	३११३०	१०५९७	१३१५०	३६१६६	४४२८०
२.	३	८१९	२४५७	५०९	१५२७	१३२८	३९८४
३.	४	३२१	१२८४	२०६	८२४	५२७	२१०८
४.	५	७८	३९०	४७	२३५	१२५	६२५
५.	६ ते ९	९९	६६३	३५	२३४	१३४	८९७
६.	१० व अधिक	११	११०	४	४०	१५	१५०
सर्व आकारमान गट		२६८९७	३६०३४	११३९८	१६०१०	३८२९५	५२०३४

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-१९९०)

तक्ता क्रमांक - 5.20 I ब।

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	4072	6864	3070	5764	7142	12628
2.	3	863	2589	1489	4467	2352	7856
3.	4	424	1696	829	3316	1253	5012
4.	5	241	1265	433	2165	674	3370
5.	6 ते 9	420	2970	796	5560	1216	8530
6.	10 - 19	251	3273	408	5283	659	8556
7.	20-49	105	2996	185	5286	290	8282
8.	50-199	16	1305	78	6468	94	7773
9.	200-399	1	210	5	1321	6	1531
10.	400 व त्यापेक्षा जास्त	3	1597	4	1994	7	3591
सर्व आकारमान गट		6396	24705	7297	41624	13693	66329

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तफा क्रमांक : ६.१

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था ३१-३-९८ अखेर

जिल्हा : नांदेड

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या
१	२	३
१.०	सहकारी पतसंस्था (एकूण)	८८१
१.१	जिल्हामध्यवर्ती सहकारी बँका	१
१.२	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	८५५
१.३	शेतकरी सेवा संस्था	१
१.४	लॅम्पस सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	२४
१.५	धान्य बँका	०
१.६	इतर (संस्थेचा प्रकार ध्यावा)	०
२.०	बिगर कृषि पत संस्था (एकूण)	२३९
२.१	प्राथमिक सहकारी बँका	
	अ. नागरी बँका	७
	ब. कर्मचारी पत संस्था	०
२.२	इतर बिगर कृषि पत संस्था	२३२
	अ. कर्मचारी पत संस्था	१८३
	ब. नागरी पत संस्था आणि इतर (मिशी, थ्रिप्ट आणि पतसंस्था वगैरे)	४९
	क. इतर	
३.०	पणन संस्था (एकूण)	१८
३.१	जिल्हा पणन संस्था	१
	अ. सर्वसाधारण उद्देश	१
	ब. विशेष उद्देश	०
३.२	प्राथमिक पणन संस्था	१७
	अ. सर्वसामान्य तालुका खरेदी विक्री संघ	९
	ब. विशेष	८
३.३	इतर	०
४.०	उत्पादक संस्था (एकूण) (तपशील ६.१३ मध्ये पहावा)-अवलोकनार्थ	१२३६
५.०	सामाजिक सेवा संस्था (तपशील ६.१३ मध्ये पहावा)-अवलोकनार्थ	१११२
	एकूण	३४८६

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

तक्का क्रमांक ६.२

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती
(३१-०३-१९९८ ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा:- नांदेड

(रुपये व सभासद संख्या हजारात)

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१	संस्था	३४८६
२	एकूण सभासद	७३४
३	भरणा झालेले भागभांडवल	४४५१३७९
४	वरील तीन पैकी अ. शासकीय भाग भांडवल ब. स्वतःचा निधी	१७२८५ ३८९१३७
५	ठेवी	२४४९२१५
६	खेळते भांडवल	७८९७५२६
७	निव्वळ दिलेली कर्जे	४९२४२१६
८	खरेदीची किंमत	७३२६३७
९	विक्रीची किंमत	९८६८१५२२
१०	नफा मिळालेल्या:- अ. संस्था ब. रक्कम	१४९८ ४०१३२
११	तोटातील:- अ. संस्था ब. रक्कम	१८६६ १३३६११
१२	नफा किंवा तोटा नसलेल्या संस्था	१२२

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

तक्रा क्रमांक : ६३

जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी ३१/३/९८ अखेर
जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	लेखा परीक्षणानुसार वर्गवारी				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परीक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	नांदेड	२३	५३	३१७	३२	१७	५०९	९५१
२	हदगाव	०	८	५०	६४	९	९२	२२३
३	किनवट	४	६०	४१	१२	५	१४८	२७८
४	नोकर	८	२२	९८	१५	१५	१३०	२८८
५	बिलोली	९	३९	१७४	२२	१५	२०९	४५८
६	देगलूर	५	३५	७८	२२	११	११८	२६९
७	सुळेड	८	३५	१२२	२३	१६	१४९	३५१
८	कंधार	४	२१	१२४	४	७	२०५	३४५
९	लोहा	३	२०	१२४	४	७	१५३	३११
जिल्हा एकूण		१६	२९१	११२९	१९८	१०२	१७०४	३४८६

आधार : १) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक वर्ग - १ सहकारी संस्था, नांदेड.
२) जिल्हा विशेष लेखा परिक्षक वर्ग - २ सहकारी संस्था, नांदेड.

तक्रा क्रमांक : 6.4

जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये 31/3/98 अखेर
जिल्हा : नांदेड (रुपये हजारात)

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	बँक नावा	सभासद संस्था सभा.	वैयक्तिक सभासद	भाग भांडवल [रु]	राखीव व इतर निधी [रु]	ठेवी रु	सेवते भांडवल रु	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक, लि. नांदेड		173	2331	113	155275	411161	2100196	3768367
	महाराष्ट्र राज्य सह. ग्रामीण विकास बँक, मर्या. नांदेड		9	32	54399	32829	0	133	0

तक्रा क्रमांक : 6.4 समाप्त

अ. क्र.	अल्प सुदतीचे रोख घटविले	सुदतीचे एक्सेस बिले (10 + 1)	कर्ज रु	मध्यम दीर्घ सुदतीची सुदतीची कर्जे रु	दीर्घ सुदतीची सुदतीची कर्जे रु	घेणे कर्जे रु	अल्प सुदतीची तीची	मध्यम सुदतीची तीची	दीर्घ सुदतीची तीची	अल्प सुदतीची तीची	मध्यम सुदतीची तीची	दीर्घ सुदतीची तीची
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	744521	76870	821	442781	95168	1314	1922773	469219	74947	1830738	221165	9932
2	0	0	0	0	0	28181	0	423291	0	0	0	89623

आधार : 1) व्यवस्थापक, नांदेड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, मर्या. नांदेड.

2) व्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी ग्रामीण विकास बँक, मर्या. नांदेड.

** स्तंभ क्र. १२ मधील कर्जे स्तंभ क्र. १२ पैकी आहेत.

तक्रा क्रमांक : 6:5

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.98 अखेर
जिल्हा : नांदेड (रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या			भाग भांडवल रु.	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल रु.	
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नांदेड	120	50609	49927	17385	28620	3922	20411	17
2	हदगाव	96	51160	50682	18525	32120	37	23133	4
3	किनवट	24	59530	26972	16314	7751	2907	2766	5
4	भोकर	108	51325	52046	13536	36505	2005	12402	14
5	बिलोली	164	51420	49945	23996	23180	2769	21136	986
6	देमलूर	81	43791	42627	21965	15809	4853	10783	376
7	सुखेड	95	44860	40120	15956	23169	995	12480	103
8	कंधार	77	34812	31384	12960	16252	2172	13113	31
9	लोहा	90	37542	30248	12334	15319	2595	15666	216
जिल्हा एकूण		855	425049	373951	152971	198725	22255	131890	1752

पुढे सुरु ...

तक्रा क्रमांक : 6.5 पुढे सुरु

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31/3/98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) कर्जदार कर्जाची रक्कम (रु.)	घेणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रु.)	
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नांदेड	2956	145331	189515	15120	98237	30808	154743
2	हदगाव	4440	179852	271463	17269	179696	40650	219852
3	किनवट	375	32857	29774	3105	1883	9745	18656
4	भोकर	1428	155233	187800	10718	45963	23612	120098
5	बिलोली	3335	184281	245241	23400	70462	41200	187655
6	दंगलूर	2533	95735	117623	6945	30132	16195	88122
7	सुखेड	569	132502	144416	11715	40166	31260	77203
8	कंधार	722	134380	129459	5340	37913	17845	97615
9	लोहा	1011	146163	131430	4446	27773	16878	105801
जिल्हा एकूण		17369	1205534	1446721	98058	532225	228393	1069745

पुढे सुरु

तक्रमांक : ६.५ पुढे सुरु

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, ३१/३/९९ अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची धकबाकी (अल्प, मध्यम; दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची धकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची धकबाकी	
		धकबाकीदार	रक्कम (रु.)	धकबाकी- दार	रक्कम (रु.)	धकबाकी- दार	रक्कम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नांदेड	15668	56505	11018	38845	4670	17661
2	हदगाव	23581	42156	16561	27605	7020	12551
3	किनवट	6640	16773	4663	11530	1977	5243
4	भोकर	12894	74135	9056	55135	3838	19000
5	बिलोली	17600	117193	12502	77512	5298	39681
6	देगलूर	9250	57990	6497	37276	2753	20714
7	सुळेड	19545	37037	13726	26462	5819	10574
8	कंधार	12505	59702	8782	41510	3723	18192
9	लोहा	12432	78028	8732	53649	3700	24379
जिल्हा एकूण		130335	537519	91537	369524	38798	167995

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

तक्रा क्रमांक : 6.6

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31/3/98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ.क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदा-रांची संख्या	सभासद संख्या			भाग भांडवल (रु.)	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल (रु.)	
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0
2	हवामान	0	0	0	0	0	0	0	0
3	किरवट	1	2378	2378	790	801	787	754	50
4	भोकर	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देगलूर	0	0	0	0	0	0	0	0
7	सुकेड	0	0	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1	2378	2378	790	801	787	754	50

पुढे सुरु...

तक्रा क्रमांक : 6.6 पुढे सुरु . . .

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31/3/97 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	राज्य आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) कर्जदार कर्जाची रक्कम (रु.)	घेणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रु.)	
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0
2	हडगाव	0	0	0	0	0	0	0
3	किनवड	0	1178	2534	910	1791	1197	2198
4	भांडोरा	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलगाव	0	0	0	0	0	0	0
6	देगाव	0	0	0	0	0	0	0
7	सुखेड	0	0	0	0	0	0	0
8	कांसार	0	0	0	0	0	0	0
9	होहा	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	1178	2534	910	1791	1197	2198

(पुढे चालू . . . . .)

लक्षा क्रमांक : 6.6 [समाप्त]

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31/3/97 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारत)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुद्धतीय)		२ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकीदार	रक्कम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0
2	हदगाव	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	327	420	246	283	71	117
4	भोकर	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0
6	देगलूर	0	0	0	0	0	0
7	सुसेड	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		317	420	246	283	71	117

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

तक्रा क्रमांक : 6.7

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारत)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या (00)			भाग भांडवल (रुपये)	स्तंभ 9 पैकी शासकीय भाग भांडवल (रु.)	
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0
2	हदगाव	0	0	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	24	189	189	112	67	10	1036	0
4	भोकर	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0	0	0
6	डेगलूर	0	0	0	0	0	0	0	0
7	सुखेड	0	0	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		24	189	189	112	67	10	1036	0

उडे सुल

तक्रार क्रमांक : 6.7 पुढे सुरु

हस्ताक्षर : [Signature]

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

रुपये १.००

(रुपये) हजार ४८

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	संस्थेने घेतलेली भांडवल एकाण (रुपये)	खेळते भांडवल (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) (रुपये)	एकाण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) कर्जदार कर्जाची रक्कम (रुपये)	घेणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची) बाकी असलेली रक्कम (रुपये)
---------	-------	----------------------------	--------------------------------------	---	--	---

1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0
2	हदगाव	0	0	0	0	0	0	0
3	किन्वट	12	7684	12038	2652	4744	16237	6781
4	भांकर	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0	0
6	देगलूर	0	0	0	0	0	0	0
7	सुखेड	0	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकाण		12	7684	12038	2652	4744	16237	6781

पुढे सुरु

तक्का क्रमांक : 6.7 समाप्त

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची धकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ सुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची धकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची धकबाकी	
		धकबाकीदार	रक्कम (रुपये)	धकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)	धकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नांदेड	0	0		0	0	0
2	हदगाव	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	1096	2037	1096	2037	0	0
4	भोकर	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0
6	देगवरा	0	0	0	0	0	0
7	सुसेड	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		1096	2037	1096	2037	0	0

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

तका क्रमांक : ६८

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31/3/98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना ४ ते १२ (रु.)	अन्नधान्ये						अन्नधान्येतर			
			गहू (रु.)	भात (रु.)	ज्वार वर्गीय धान्ये (रु.)	डाळी (रु.)	इतर (रु.)	कापू- स (रु.)	गळी- ताची धान्ये (रु.)	जस (रु.)	ताग व मेषटा (रु.)	इतर (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नांदेड	91564	235	0	12515	0	0	31790	0	47024	0	0
2	हदगाव	169267	0	710	30272	5826	12500	93911	0	7258	0	18720
3	किनवट	8415	0	45	1926	222	0	3196	0	3936	0	0
4	भोकर	44808	0	0	12715	768	7205	16520	0	5321	0	2279
5	बिलोली	60240	340	310	12200	1500	2000	30200	1959	10500	0	1831
6	देगलूर	29718	0	0	624	0	0	15610	0	3755	0	4729
7	दुदुड	40166	0	0	14138	102	3326	15102	0	4512	0	2986
8	कंधार	36743	0	0	6156	458	7126	17389	50	5564	0	0
9	लोहा	27083	0	0	6204	0	5943	10540	0	4396	0	0
जिल्हा एकूण		508604	575	1065	96750	8936	38100	234258	2009	96366	0	30545

अधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

तज्ञा कमांक : ६.९

जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे ३१.३.९८ अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना ४ ते १३	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू- स	गळी- ताची धान्ये	उखर	ताग व सेष्टा	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१	नांदेड	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	हदगाव	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	किनवट	१७९१	०	५२	०	०	१०७	९३७	०	६२२	०	७३
४	भोकर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	बिलोली	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	देगवूर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	सुखेड	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	कंधार	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	लोहा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जिल्हा एकूण		१७९१	०	५२	०	०	१०७	९३७	०	६२२	०	७३

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

तक्रा क्रमांक : 6.10

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13 (रु.)	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू- स	गळी- तांची धान्ये	ऊस	ताग व मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	हदगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	4741	0	0	983	0	0	2768	0	990	0	0
4	भांकर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देगलूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	सुखेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		4741	0	0	983	0	0	2768	0	990	0	0

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था,

तक्रा क्रमांक : 6.11

जिल्ह्यातील बिगर कृषि सहकारी पत संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	प्रकार	संस्था संस्था	सभा-सद सद संस्था	भाग-भांड-वल (रु.)	राखीव व इतर निधी (रु.)	ठेवी (रु.)	खेळते भांड-वल (रु.)	कर्ज			धकी-त (रु.)
								अग्रिम (रु.)	वसूल झालेले (रु.)	घेणे (रु.)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	<u>प्राथमिक सहकारी बँका</u>										
	1. नागरी बँका	7	23584	20758	39773	485146	725892	205582	203939	157135	0
	2. कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	<u>इतर बि-गरकृषि</u>										
	1. नागरी बँका	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2. कर्मचारी पतपेढी	183	39674	82265	16703	105988	361271	188195	157034	285400	97205
	3. इतर (नागरी पतपेढी)	49	17766	4551	593	1653	42634	15467	10905	23447	7980

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

तक्रा क्रमांक : 6.12

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्था संख्या	सभास-दांची संख्या	खेळते भांड-चल (रु.)	खरेदीची किंमत(रु.)			विक्रीची किंमत(रु.)		
					कृषि उत्पादन (रु.)	शेत-च्या जेव्या वस्तू (रु.)	उप-भोगा-च्या वस्तू (रु.)	मालक म्हणून (रु.)	अड-त्या म्हणून (रु.)	एकूण (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नांदेड	5	15264	42205	12215	216256	953	29262	0	29262
2	हदगाव	1	6452	16124	369	30231	3112	9671	0	9671
3	किनवट	2	285	5310	287	3115	15234	896	0	896
4	भोकर	3	3235	8010	253	15890	2623	1124	0	1124
5	बिलोली	2	651	6120	910	259145	253959	28998	0	28998
6	देगलूर	1	169	10516	991	113224	1245	27016	0	27016
7	सुखेड	1	260	9161	905	9560	3531	3263	0	3263
8	कंधार	1	2387	14296	3312	7129	38961	812	0	812
9	लोहा	1	2321	26305	2454	6241	41926	729	0	729
जिल्हा एकूण		17	31224	138047	21696	660791	361544	101771	0	101771
जिल्हा पातळी-वरील संस्था		1	12598	10937	482	35207	6969	2912	0	2912

तज्ञा क्रमांक : 6.12 पुढे सुरु

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	कृषि उत्पादनाची विक्री (अडते व मालक म्हणून)							एकूण
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्न-धान्ये	कापूस	गळी-ताची धान्ये	डाळी	इतर	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19
1	नांदेड	0	0	0	0	0	0	29516	29516
2	हदगाव	0	0	0	0	0	0	0	0
3	किनवट	0	0	0	0	0	0	0	0
4	भोकर	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बिलोली	0	0	0	0	0	0	0	0
6	देगळूर	261	0	0	898	0	0	3109	4268
7	सुखेड	0	0	0	0	0	0	0	0
8	कंधार	0	0	0	0	0	0	0	0
9	लोहा	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		261	0	0	898	0	0	32625	33784
जिल्हा पातळी-वरील संस्था		178	0	0	0	945	0	0	1123

तक्रा क्रमांक : 6.12 समाप्त . . .

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	होतीला आवश्यक वस्तूंची विक्री (आडते व मालक म्हणून)					ठपभाण्य वस्तूंची एकूण विक्री
		खते	बिघाणे	कृषि अवजारे	इतर	एकूण	
		(रु.)	(रु.)	(रु.)	(रु.)	(रु.)	(रु.)
1	2	20	21	22	23	24	25
1	नांदेड	7910	0	0	352	8262	135
2	हदमाव	324	0	0	110	434	0
3	किनवट	0	0	0	266	266	585
4	भोकर	0	0	0	0	0	960
5	बिलोली	963	0	0	0	963	42
6	देगलूर	0	0	0	129	129	79
7	सुखेड	345	0	0	0	345	0
8	कंधार	0	0	0	81	81	0
9	लोहा	691	0	0	0	691	51
जिल्हा एकूण		10233	0	0	938	11171	1852
जिल्हा पातळी-वरील संस्था		2720	626	0	185	3531	0

अधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड.

तक्का क्रमांक : 6.13

जिल्ह्यातील उत्पादक आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग भांडवल (रुपये)	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	खेव्ते भांडवल (रुपये)
1	2	3	4	5	6	7
1	<u>उत्पादक संस्था</u>					
1.1	साखर कारखाने	8	56263	824219	223242	1305123
1.2	इतर शेती प्रक्रिया संस्था	31	14890	6364	1513	40369
1.3	बिणकर संस्था (हातमाग, घंत्रमाग)	25	4310	1381	204	16937
1.4	सूत गिरण्या	5	15612	9210	726	52336
1.5	औद्योगिक वसाहती/संस्था	8	674	2649	1845	4637
1.6	इतर औद्योगिक संस्था	193	7324	2819	521	17324
1.7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	787	40133	647	237	3120
1.8	दुग्ध व्यवसाय संघटना	0	0	0	0	0
1.9	मत्स्यव्यवसाय संस्था	78	4013	447	32	1150
1.10	शेती संस्था	0	0	0	0	0
1.11	उपसा जलसिंचन संस्था	32	1890	1351	61	3983
1.12	वन कामगार संस्था	16	4303	390	9	4482
1.13	इतर संस्था (पशुधन संस्था)	53	1465	462	8	513
2	<u>सामाजिक सेवा संस्था</u>					
2.1	ग्राहक भांडारे	35	20511	2050	1748	13620
2.2	गृह निर्माण संस्था	711	35069	7250	1715	225703
2.3	कामगार कंत्राटदार संस्था	204	11992	3532	389	66431
2.4	परिवहन संस्था	5	253	511	17	596
2.5	अ) महिला सहकारी संस्था	124	3126	735	22	1275
	ब) जिल्हा सहकारी मंडळ	5	1462	10324	643	32926
	क) इतर	28	1152	514	7	1815

आधार : जिल्हा उपनिबंधक , सहकारी संस्था , नांदेड.

जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशील

31.3.98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

क्र	संस्थांचे प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
1	2	3	4	5
1	साखर कारखाने	अ. गाळलेल्या ऊसाचे वजन	हजार मॅ.टन	624.00
		ब. गाळलेल्या ऊसाची किंमत	लाख रुपये	3102.00
		क. उत्पादित साखरेचे वजन	हजार मॅ.टन	64.00
		ड. उत्पादित साखरेची किंमत	लाख रुपये	8213.00
2	प्राथमिक विणकर सहकारी संस्था	अ. चालू माग	संख्या	0.00
		ब. सूत खरेदी	लाख रुपये	0.00
		क. उत्पादन	लाख रुपये	0.00
		ड. विक्री	लाख रुपये	0.00
3	सूत गिरण्या	अ. चात्यांची संख्या	संख्या '00'	0.00
		ब. उत्पादित सूत	हजार टन	0.00
4	इतर औद्योगिक संस्था	अ. कच्चा माल खरेदी	लाख रुपये	810.00
		ब. उत्पादन	लाख रुपये	1424.00
		क. विक्री	लाख रुपये	1486.00
5	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. दुग्ध खरेदीची किंमत	लाख रुपये	1172.00
		ब. दुग्ध विक्रीची किंमत	लाख रुपये	1463.00
6	दुग्ध व्यवसाय संघटना.	अ. खरेदीची किंमत	लाख रुपये	0.00
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	0.00
7	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लाख रुपये	734.00
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	842.00
8	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लाख रुपये	0.00
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	0.00
9	कृषि संस्था	अ. कसलेले क्षेत्र	'00' हेक्टर	0.00
		ब. उत्पादन	लाख रुपये	0.00
10	उपसा सिंचन संस्था	भिजलेले क्षेत्र	'00' हेक्टर	28.00
11	वन कामगार संस्था	अ. दिलेली कुपे	संख्या	उ. ना.
		ब. वन उत्पादन मूल्य	लाख रुपये	उ. ना.
12	घाऊक ग्राहक भांडा	अ. खरेदीची किंमत	-- " --	1290.00
		ब. विक्रीची किंमत	-- " --	1346.00
13	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत	-- " --	3473.00
		ब. विक्रीची किंमत	-- " --	3545.00
14	कामगार कंत्राटदार संस्था	अ. वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या	351.00
		ब. हाती घेतलेल्या कामांची अदा किं.	लाख रुपये	33685.00
		क. दिलेली मजुरी	-- " --	0.00
15	गृह निर्माण संस्था	बांधलेल्या घरांची/ गाळ्यांची संख्या	संख्या	9712.00

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नांदेड

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती ३१/३/९८ अखेर

जिल्हा :- नांदेड

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजारा संस्था	वार्षिक आवक						
					गहू	ज्वारी	बाजरी	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	नांदेड	नांदेड	प्राथमिक		2	2545	16392	7625	23426	4	17
2	सुदसेड	नांदेड	--"		0	141	913	776	2212	0	0
3	हदगाव	हदगाव	--"		7	480	2829	1220	3486	0	0
4	किनवट	किनवट	--"		6	0	0	0	0	0	0
5	भोकर	भोकर	--"		2	680	4242	3807	11377	3	10
6	डुमरी	भोकर	--"		0	240	1375	1102	3533	0	0
7	धर्माबाद	बिलोली	--"		2	35	201	33	196	0	0
8	कुंडलवाडी	बिलोली	--"		3	14	80	112	659	0	0
9	नाथगाव	बिलोली	--"		5	548	3207	2111	5471	0	0
10	देगळूर	देगळूर	--"		4	17	100	29	78	0	0
11	हानेगाव	देगळूर	--"		1	0	0	577	1644	0	0
12	सुसेड	सुसेड	--"		4	240	1361	734	2104	1	3
13	कंधार	कंधार	--"		4	219	1400	901	2770	0	0
14	लोहा	लोहा	--"		11	421	2549	2591	7788	2	6
एकूण					51	5580	34649	2180	64744	10	39

[पुढे चालू.....]

जिल्हातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31/3/98 अखेर

जिल्हा :- नांदेड

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारात)

अ. बाजार समितीचे नाव	ब. बाजारपेठांचा प्रकार	उपबाजारपेठांची संख्या	वार्षिक आवक						
			म.प.	म.म.	त.प.	म.म.	प.प.	म.म.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 नांदेड	नांदेड प्राथमिक	2	26	105	787	11990	108	1276	
2 सुदसेड	नांदेड	0	5	25	44	546	1	18	
3 हदगाव	हदगाव	7	0	0	82	1127	25	363	
4 किंबट	किंबट	6	0	0	340	5450	10	126	
5 भोकर	भोकर	2	688	2287	910	10684	215	2861	
6 लोहा	लोहा	0	0	0	68	742	69	639	
7 धर्माबाद	बिर्गोली	2	90	295	161	2434	29	312	
8 उंदलवाडी	बिर्गोली	3	0	0	163	2476	3	38	
9 नाथगाव	बिर्गोली	3	0	0	87	1253	33	390	
10 देगलूर	देगलूर	4	0	0	181	2958	6	77	
11 हानेगाव	देगलूर	1	0	0	39	484	0	0	
12 सुदसेड	सुदसेड	4	0	0	89	1284	22	262	
13 कंधार	कंधार	4	0	0	118	1863	18	201	
14 लोहा	लोहा	11	0	0	256	3808	61	742	
एकूण		51	809	2712	3325	47099	600	7305	

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31/3/98 अखेर

जिल्हा :- नांदेड

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक					
					उडीद परिमाण	सुग मूल्य	सुग परिमाण	सुळ मूल्य	सुळ परिमाण	सुळ मूल्य
1	2	3	4	5	18	19	20	21	22	23
1	नांदेड	नांदेड	प्राथमिक	2	488	4621	268	3959	619	5788
2	सुदसेड	नांदेड	---	8	175	1690	9	129	41	364
3	हदगाव	हदगाव	---	7	274	2834	143	1816	456	5591
4	किनवट	किनवट	---	6	90	966	1	13	0	0
5	भोकर	भोकर	---	2	2937	29806	265	3981	13	113
6	उमरी	भोकर	---	8	1438	11892	48	633	0	0
7	धर्माबाद	बिलोली	---	2	5970	57888	176	2474	0	0
8	कुंडलवाडी	बिलोली	---	3	1245	11697	236	3304	0	0
9	नापगाव	बिलोली	---	5	1489	18472	124	1895	0	0
10	देगलूर	देगलूर	---	4	1790	20443	1556	23774	0	0
11	हानेगाव	देगलूर	---	1	69	788	97	1482	0	0
12	सुसेड	सुसेड	---	4	326	3244	21	239	0	0
13	कंधार	कंधार	---	4	259	2578	0	0	0	0
14	लोहा	लोहा	---	11	489	4349	94	1353	27	256
एकूण				51	16951	163268	3038	45052	1156	12832

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31/3/98 अखेर

जिल्हा :- नांदेड

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रूपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक					
					कापूस परिमाण	मूल्य	सुईसुग परिमाण	मूल्य	करडई परिमाण	मूल्य
1	2	3	4	5	24	25	26	27	28	29
1	नांदेड	नांदेड	प्राथमिक	2	8117	103191	2090	31347	2	17
2	सुखेड	नांदेड	--	0	307	4075	0	0	0	0
3	हदगाव	हदगाव	--	7	6673	97021	249	2927	0	0
4	किनवट	किनवट	--	6	646	8456	231	3176	0	0
5	भोकर	भोकर	--	2	385	8040	489	7083	0	0
6	उमरी	भोकर	--	0	615	8055	0	0	0	0
7	धर्माबाद	बिलोली	--	2	75	1456	71	995	0	0
8	कुंडलवाडी	बिलोली	--	3	1281	16423	78	1130	0	0
9	नाथगाव	बिलोली	--	5	0	0	0	0	25	247
10	देगलूर	देगलूर	--	4	0	0	0	0	0	0
11	हानेगाव	देगलूर	--	1	0	0	0	0	9	88
12	सुखेड	सुखेड	--	4	3928	45929	0	0	0	0
13	कंधार	कंधार	--	4	5283	61808	250	3750	0	0
14	लोहा	लोहा	--	11	13226	170411	303	3943	28	270
एकूण				51	40536	524865	3761	54351	64	622

जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31/3/98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या *	तीळ परिमाण	वार्षिक आवक इतर		एकूण		
						मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	
1	2	3	4	5	30	31	32	33	34	35
1	नांदेड	नांदेड	प्राथमिक	2	2	43	5460	48689	28141	250781
2	सुखेड	नांदेड	---	0	0	0	156	1158	1655	11130
3	हदगाव	हदगाव	---	7	0	0	1524	12891	11126	130885
4	किनवट	किनवट	---	6	0	0	10	128	1328	18315
5	भोकर	भोकर	---	2	1	24	673	8175	11066	88683
6	उमरी	भोकर	---	0	0	0	0	0	3752	26869
7	धर्माबाद	बिलोली	---	2	0	0	8551	101746	15191	167997
8	कुंडलवाडी	बिलोली	---	3	0	0	870	4584	4002	40391
9	नाथगाव	बिलोली	---	5	1	14	317	2608	4655	25557
10	देगलूर	देगलूर	---	4	0	0	201	2241	3700	49671
11	हानेगाव	देगलूर	---	1	0	0	17	47	808	4533
12	सुखेड	सुखेड	---	4	0	0	16	45	5377	54471
13	कंधार	कंधार	---	4	0	0	0	0	7048	74370
14	लोहा	लोहा	---	11	10	142	515	6425	18026	202044
एकूण				51	14	223	19310	189737	115955	1145697

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या

तक्का क्रमांक : 6.16

जिल्हयातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31/7/98 अखेर

जिल्हा : नांदेड

अ.क्र.	तहसील	सावकारांची संख्या	व्यापा-जाना दिलेली कर्जे (रु.)	व्यापा-यां-व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे (रु.)	एकूण (रु.)
1	2	3	4	5	6
0011	नांदेड	29	18171	2531	20702
2	हदगाव	0	0	0	0
3	किनवट	0	0	0	0
4	भोकर	0	0	0	0
5	बिलोली	4	3873	2101	5974
6	देगळूर	19	2642	989	3631
7	सुलेड	4	3230	740	3970
8	कंधार	1	255	170	425
9	लोहा	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		57	28171	6531	34702

आधार : जिल्हा उपनिबंधक , सहकारी संस्था , नांदेड

तक्ता क्रमांक - 7.1

सार्वजनिक व अर्धसहाय्यीत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय

सुविधांची माहिती-1997-98

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	तहसील	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसुतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर	परिचारिका
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	नांदेड	2	9	2	10	77	274
2.	हदगाव	1	8	1	7	28	72
3.	किनवट	3	5	3	14	47	130
4.	भोकर	2	7	2	4	22	58
5.	बिलोली	2	9	2	3	29	94
6.	देगलूर	1	6	2	3	18	47
7.	सुखेड	1	9	1	6	24	64
8.	कंधार	1	5	2	4	15	51
9.	लोहा	1	2	1	5	15	57
जिल्हा एकूण		14	60	16	61	275	847

तक्ता क्रमांक - 7.1 समाप्त

अ.क्र.	तालुका	खाटांची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (२०)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण(२०)		
		एकूण	स्त्रियां- साठी	सुलां- साठी	पुरुष	स्त्रिया	सुले	पुरुष	स्त्रिया	सुले
1		9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	नांदेड	764	366	183	563	719	178	1559	1731	1241
2.	हदगाव	76	40	12	79	47	10	287	236	304
3.	किनवट	178	103	22	63	77	35	430	578	594
4.	भोकर	92	43	14	59	63	17	385	497	293
5.	बिलोली	122	70	19	72	87	29	459	646	398
6.	देगलूर	52	32	6	75	72	17	207	163	197
7.	सुखेड	74	38	11	83	69	29	276	351	282
8.	कंधार	58	28	7	57	62	24	333	421	223
9.	लोहा	60	35	6	54	72	61	279	370	239
एकूण जिल्हा बेरीज		1476	755	200	1105	1268	400	4135	4993	3681

टीप :- खाटांची संख्या, उपचार केलेले बाह्यरुग्ण, आंतररुग्ण यांची पुरुष, स्त्रिया, सुले अशी वेगवेगळी माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे 'एकूण' मध्ये पुरुष, स्त्रिया, सुले यांची संख्या समाविष्ट आहे.

आधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, नांदेड

2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प., नांदेड

3) आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका, नांदेड 4) सुस्थाधिकारी नगरपरिषद (सर्व).

तक्ता क्रमांक - 7.2

नोंदणी केलेल्या जन्म - मृत्यूंची संख्या - 1996

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	नोंदलेल्या जन्माची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नांदेड	एकूण	7368	6325	13693	1672	880	2552	91	65	156
		ग्रामीण	728	519	1247	214	163	377	6	6	12
2.	हदगाव	एकूण	1445	1360	2805	652	475	1127	14	19	33
		ग्रामीण	1258	1184	2442	606	461	1067	14	19	33
3.	किनवट	एकूण	1046	964	2010	264	203	467	16	15	31
		ग्रामीण	873	769	1642	217	181	398	13	15	31
4.	भांकर	एकूण	733	614	1347	287	212	499	3	1	4
		ग्रामीण	522	455	977	263	192	455	3	1	4
5.	दिलोली	एकूण	1499	1306	2805	672	482	1154	15	16	31
		ग्रामीण	1043	884	1927	547	426	973	11	11	22
6.	देगलूर	एकूण	1819	1480	3299	407	262	669	7	5	12
		ग्रामीण	718	582	1300	314	239	553	7	5	12
7.	सुखेड	एकूण	1054	859	1913	430	308	738	13	14	27
		ग्रामीण	989	799	1788	378	289	667	13	14	27
8.	कंधार	एकूण	1769	1361	3130	562	417	979	19	9	28
9.	लोहा	ग्रामीण	1161	879	2040	493	383	876	19	9	28
जिल्हा		एकूण	16733	14269	31002	4946	3239	8185	178	144	322
बेरीज		ग्रामीण	7292	6071	13363	3032	2334	5366	89	80	169

टिप :- नवनिर्मित लोहा तहसीलच्या माहितीचा समावेश कंधार तहसील अंतर्गत आहे.
आधार:- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

तक्ता क्रमांक - 7.2

नोंदणी केलेल्या जन्म - मृत्यूंची संख्या- 1997

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	नोंदलेल्या जन्माची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नांदेड	एकूण	8404	7534	15938	2303	1331	3634	191	128	319
		ग्रामीण	582	498	1080	226	136	362	6	6	12
2.	हदगाव	एकूण	1516	1362	2878	462	326	788	12	5	17
		ग्रामीण	1280	1167	2447	426	309	735	12	5	17
3.	किनवट	एकूण	1006	921	1927	275	176	451	17	12	29
		ग्रामीण	903	836	1739	222	145	367	17	12	29
4.	भोकर	एकूण	727	562	1289	236	151	387	5	1	6
		ग्रामीण	467	368	835	199	137	336	5	0	5
5.	बिलोली	एकूण	1505	1245	2750	475	309	784	4	12	16
		ग्रामीण	935	761	1696	371	258	629	4	9	13
6.	देगलूर	एकूण	1861	1586	3447	449	210	659	9	7	16
		ग्रामीण	730	621	1351	280	168	448	9	5	14
7.	सुखेड	एकूण	797	731	1528	335	211	546	10	9	19
		ग्रामीण	721	656	1377	284	203	487	10	9	19
8.	कंधार	एकूण	2064	1768	3832	621	399	1020	17	15	32
9.	लोहा	ग्रामीण	1433	1220	2653	514	334	848	15	15	30
जिल्हा		एकूण	17880	15709	33589	5156	3113	8269	265	189	454
बेरीज		ग्रामीण	7051	6127	13178	2522	1690	4212	78	61	139

टिप :- नवनिर्मित लोहा तहसीलच्या माहितीचा समावेश कंधार तहसिल अंतर्गत आहे.
आधार:- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

तक्ता क्रमांक - 7.3

विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या-1998

जिल्हा :- नांदेड

मृत्यूंची संख्या

1	2	3
1.	हिवताप	0
2.	पटकी	1
3.	देवी	0
4.	क्षय	152
5.	न्युमोनिया	9
6.	अमांश, अतिसार, गैस्ट्रो	15
7.	-हृदय विकार	505
8.	विषमज्वर	7
9.	कर्करोग	113
10.	इवसन क्रियेसंबंधी	195
11.	<u>अपघात</u>	
	अ) आत्महत्या	60
	ब) रहदारी वाहतूक	19
	क) इतर अपघात	386
12.	इतर कारणे	6723
13.	एकूण मृत्यू	8185

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तक्ता क्रमांक - 7.3

विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या-1997

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यूंची संख्या
1	2	3
1.	हिवताप	0
2.	घटकी	0
3.	देवी	0
4.	क्षय	139
5.	न्युमोनिया	16
6.	अमांश, अतिसार, गैस्ट्रो	10
7.	-हृदय विकार	679
8.	विषमज्वर	10
9.	कर्करोग	113
10.	श्वसन क्रियेसंबंधी	157
11.	<u>अपघात</u>	
	अ) आत्महत्या	64
	ब) रहदारी वाहतूक	60
	क) इतर अपघात	553
12.	इतर कारणे	6468
13.	एकूण मृत्यू	8269

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तक्ता क्रमांक - 7.4

माताबाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी 1997-98

जिल्हा :- नांदेड

अ. तहसील बा-		त्रिरुणी पोलिओ बीसीजी गोवर द्विरुणी विष-						ध.लस			
क्र.	ब	लस	(डीटी) मज्वर १० वर्षे १६ वर्षे						गरोदर		स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नांदेड गा.	8788	8906	8760	8669	8571	0	7899	6317	8863	
	ए.	12706	13018	11773	13657	12462	0	9651	9002	12165	
2.	हदगाव गा.	6712	6885	6821	6720	5011	0	6060	5312	6851	
	ए.	7632	7910	7941	7718	5882	0	6780	5905	7753	
3.	किनवट गा.	5886	6315	5981	5899	5370	0	6223	4509	6472	
	ए.	7588	8095	7680	7371	6399	0	7144	6331	8473	
4.	भोकर गा.	4439	4079	4372	4298	4323	0	3784	3503	4765	
	ए.	5250	4899	5131	5103	5058	0	4404	4080	5390	
5.	बिलोली गा.	9055	9127	9029	8950	7181	0	7236	6212	9091	
	ए.	9956	10042	9894	9732	7802	0	7826	7681	10913	
6.	देगलूर गा.	3314	3366	3277	3198	2782	0	2408	2276	3420	
	ए.	4042	4086	3962	3788	3280	0	2790	2553	3985	
7.	सुल्लेड गा.	5134	5130	4956	4865	4515	0	3956	3427	5332	
	ए.	5932	5985	5754	5490	5101	0	4421	3826	6154	
8.	कंधार गा.	5655	5502	5683	5591	6091	0	5698	4462	6087	
	ए.	6554	6424	5563	6379	6781	0	6279	4982	6807	
9.	लोहा गा.	3392	3218	3306	3290	2750	0	2412	2389	3575	
	ए.	3993	3839	3888	3757	3149	0	2702	2599	3977	
जिल्हा	गा.	52375	52528	52185	51480	46594	0	45676	38407	54456	
एकूण	ए.	63653	64298	61586	62995	55914	0	51997	46959	65817	

आधार:- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प. नांदेड

तक्ता क्रमांक - 7.5

जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या-1997-98

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	31/3/98 रोजी असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्बीजीकरण केलेल्यांची संख्या			I.U.C.D. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकूण नसबंदी		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. नांदेड	एकूण		12	10	5940	5950	3260	107976
	ग्रामीण		9	0	2539	2539	1079	51711
2. हदगाव	एकूण		8	1	2032	2033	928	46391
	ग्रामीण		7	0	1628	1628	833	43450
3. किनवट	एकूण		17	1	2217	2218	1025	43234
	ग्रामीण		16	1	2068	2069	949	39936
4. भोकर	एकूण		5	0	1337	1337	514	30612
	ग्रामीण		4	0	963	963	415	28812
5. बिलोली	एकूण		10	0	2571	2571	942	58152
	ग्रामीण		7	0	1602	1602	648	49886
6. देगलूर	एकूण		4	0	1374	1374	443	26149
	ग्रामीण		3	0	914	914	309	21171
7. सुखेड	एकूण		8	0	1593	1593	622	35692
	ग्रामीण		7	0	1142	1142	548	31922
8. कंधार)	एकूण		10	0	2736	2736	1229	61266
	ग्रामीण		8	0	1841	1841	1036	55821
एकूण जिल्हा बेरीज	एकूण		74	12	19800	19812	8963	409472
	ग्रामीण		61	1	12697	12698	5817	322709

टिप :- नवनिर्मित लोहा तहसीलची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे त्या माहितीचा समावेश कंधार तहसीलमध्ये आहे.

आधार :- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प.नांदेड

तक्रा क्रमांक : ४ .1

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता

जिल्हा : नांदेड

क्र.	तालुका	साक्षरांची संख्या (हजारात)								
		ग्रामीण			नागरी			एकूण		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नांदेड	62	25	187	114	74	188	176	100	276
		(60.67)	(26.51)	(44.12)	(82.68)	(60.01)	(71.95)	(73.32)	(45.39)	(59.97)
2	हदगाव	63	28	90	5	3	8	68	31	98
		(63.74)	(29.04)	(46.69)	(73.65)	(45.83)	(60.54)	(64.39)	(30.00)	(47.57)
3	किनवट	54	22	76	7	4	12	61	27	87
		(60.09)	(25.77)	(43.23)	(78.09)	(52.68)	(65.91)	(61.77)	(28.13)	(45.30)
4	भोकर	37	13	50	3	1	4	40	14	54
		(55.65)	(20.09)	(38.17)	(79.59)	(44.37)	(63.72)	(56.92)	(21.19)	(39.43)
5	बिलोली	68	25	93	13	7	20	81	32	114
		(57.08)	(21.99)	(39.97)	(66.25)	(37.72)	(52.44)	(58.40)	(24.22)	(41.75)
6	देमळूर	30	12	43	12	7	20	43	19	62
		(56.24)	(23.86)	(40.43)	(78.51)	(49.24)	(64.57)	(61.32)	(29.43)	(45.83)
7	सुखेड	43	17	60	7	4	10	50	20	70
		(58.02)	(23.50)	(41.24)	(80.86)	(47.24)	(65.90)	(60.33)	(25.97)	(43.67)
8	कंधार	81	28	109	10	6	16	92	33	125
9	लोहा	(63.21)	(22.78)	(43.65)	(76.83)	(48.19)	(63.33)	(64.48)	(25.05)	(45.45)
	जिल्हा हेरीज	438	178	608	172	107	279	610	276	886
		(59.82)	(24.29)	(42.49)	(79.87)	(54.89)	(68.02)	(64.37)	(30.95)	(48.17)

टिप : 1) आकडे पूर्णांकाने केवळ बेरजा चुळणार नाहीत. 2) कंसातील आकडे साक्षरतेची टक्केवारी दर्शविताने.

आधार: 1991 जनगणना प्रकाशन.

तक्का क्रमांक : 8.2

शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1996 - 97

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक संख्या				विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक विद्यार्थी संख्या
			एकूण	स्काना 4 पैकी शिक्षिका	प्रशिक्षित	स्काना 6 पैकी शिक्षिका		
1	पूर्व प्राथमिक शाळा	426	426	426	0	0	12458 [5638]	29
2	<u>प्राथमिक शाळा :-</u>							
	1) कनिष्ठ प्राथ. शाळा	1177	3877	833	3877	833	151446 [72214]	39
	2) उच्च प्राथमिक शाळा	1051	6048	1437	6048	1437	282372 [138167]	47
	एकूण (1+ 2)	2228	9925	2270	9925	2270	433818 [210381]	44
3	माध्यमिक शाळा	296	3299	568	3066	534	114771 [45707]	35
4	उच्च माध्यमिक शाळा	81	2137	310	2077	301	88477 [29838]	41
5	सामान्य शिक्षणाची महा-विधालये (कला, शास्त्र, वाणिज्य)	37	1063	125	1063	125	31481 [7025]	30
जिल्हा एकूण		3068	9277	3699	16131	3230	481005 [298589]	73

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

टिप : कंसातील अकडे सुलीची संख्या दर्शवितात.

तक्रा क्रमांक : 8.3

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1996 - 97

जिल्हा : नांदेड

(30/9/96 रोजी)

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या					
		पूर्वप्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक	
		एकूण	सुली	एकूण	सुली	एकूण	सुली
1	2	3	4	5	6	7	8
1	पूर्व प्राथमिक	12458	5638	0	0	0	0
2	इयत्ता 1 ते 4	0	0	344255	167999	19456	7649
3	इयत्ता 5 ते 7	0	0	89563	42382	38470	16208
4	इयत्ता 8 ते 10	0	0	0	0	56845	21850
5	इयत्ता 11 व 12	0	0	0	0	26120	7205
6	उच्च माध्य. नंतर	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		12458	5638	433818	210381	140091	52912

तक्रा क्रमांक : 8.3 पुढे सुरु

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या			
		सा. शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण	
		एकूण	सुली	एकूण (3+5+7+9)	सुली (4+6+8+10)
1	2	9	10	11	12
1	पूर्व प्राथमिक	0	0	12458	5638
2	इयत्ता 1 ते 4	2328	1135	366039	176783
3	इयत्ता 5 ते 7	25219	12031	153252	68621
4	इयत्ता 8 ते 10	34810	11467	91655	33317
5	इयत्ता 11 व 12	7418	1952	33538	9157
6	उच्च माध्यमिक नंतर	24063	5073	24063	5073
जिल्हा एकूण		93838	29658	681005	298589

पुढे सुरु

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि

मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1996 - 97 [30/9/96 रोजी]

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	मागासवर्गीय विद्यार्थी संख्या							
		अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय	
		एकूण	सुली	एकूण	सुली	एकूण	सुली	एकूण	सुली
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	पूर्व प्राथमिक	उ. ना.							
2	इयत्ता 1 ते 4	127544	61899	77635	37213	38823	18813	244022	117925
3	इयत्ता 5 ते 7	52176	23964	29500	12704	18232	8389	99908	45057
4	इयत्ता 8 ते 10	26230	8605	15767	5045	9753	3893	51750	17563
5	इयत्ता 11 व 12	10218	2483	6005	1240	3322	949	19545	4672
6	उच्च माध्य. नंतर	6808	1222	4200	498	2096	512	13104	2232
	एकूण	222976	98173	133107	56776	72726	32556	428309	187449

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1996 - 97

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या								
			अनु. जाती		अनु. जमाती		इ.मा.व.		एकूण मा.व.		
			एकूण	सुली	एकूण	सुली	एकूण	सुली	एकूण	सुली	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	शिक्षण विषयक										
	पदवी महाविद्यालये	5	74	2	73	5	81	6	228	13	
2	विधी महा-विद्यालये	2	278	44	106	20	44	5	428	69	
3	वैधकीय महाविद्यालये	1	28	9	32	6	24	6	84	21	
4	आयुर्वे. महाविद्यालये	1	30	29	21	14	25	18	76	61	
5	अभि. महाविद्यालये	2	151	22	9	6	262	34	422	62	
6	इतर										
	अ. तंत्रनिकेतन	2	124	13	28	1	173	8	325	22	
	ब. आय. टी. आय.	12	345	57	201	9	483	28	1039	94	
	क. डी. एड.	7	133	41	146	47	146	59	425	147	
	ड. जी. सी. डी.	0	0	0	0		0	0	0	0	
	इ. औषधनिर्माण पदविका	1	6	0	6	0	7	0	19	0	

तक्का क्रमांक : 8.4 (समाप्त)

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण शिक्षक	
		बिगर मागास		एकूण विद्यार्थी		शिक्षक	
		एकूण	सुली	एकूण	सुली	एकूण	शिक्षिका
1	2	12	13	14	15	16	17
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	345	123	573	136	48	18
2	विधी महाविद्यालये	556	119	984	188	25	3
3	वैधकीय महाविद्यालये	105	66	189	87	88	15
4	आयुर्वेदिक महाविद्यालये	50	41	126	102	47	5
5	अभियांत्रिकी महाविद्यालये	1161	181	1583	243	112	12
6	इतर						
	अ. तंत्रनिकेतन	477	38	802	60	55	4
	ब. आय. टी. आय.	635	29	1194	79	158	1
	क. डी. एड.	0	0	789	304	58	11
	ड. जी. सी. डी.	0	0	0	0	0	0
	इ. औषधनिर्माण पदविका	113	14	132	14	6	1

टिप : आय. टी. आय. व औषधनिर्माण प.यांची संदर्भ वर्षाची माहिती संबंधीताकडून उपलब्ध न झाल्यामुळे त्यांची मागील प्रकाशनातील माहिती पुन्हा प्रकाशित करण्यात येत आहे.

आधार : 1) उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे, 2) तंत्रशिक्षण संचालनालय, पुणे

तक्का कर्मांक : ४.५

आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती १९९६-९७

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	ला	भा	ध्या	ची	सं	स्था	एकूण	प्रत्यक्ष खर्च (रुपये हजारात)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	माध्य- मिक	कनिष्ठ महावि- धालये 11 वी, 12 वी	उच्च शिक्षण	अभियां- त्रिकी महावि- धालये	वैधकीय महावि- धालये	इतर महावि- धालये	इतर संस्था		
1	0	5434	17701	0	0	0	1302	22437	37.13

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

जिल्हा : नांदेड

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	घटना	घोजनेतर				घोजनांतर्गत			
		आवती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांध-काम	एकूण	आवती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांध-काम	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	जिल्हा परिषद	559811	0	0	559811	35421	0	14216	49637
2	नगरपरिषद	0	0	0	0	3523	0	0	3523
3	कटक मंडळ	0	0	0	0	0	0	0	0
4	महानगरपालिका	0	0	0	0	0	0	0	0
5	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त इतर खर्च	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		559811	0	0	559811	38944	0	14216	53160

तक्रा क्रमांक : 8.6 समाप्त

अ. क्र.	घटना	एकूण खर्च				
		आवती	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांधकाम	एकूण	
1	2	11	12	13	14	
1	जिल्हापरिषद		595232	0	14216	609448
2	नगरपरिषद		3523	0	0	3523
3	कटक मंडळ		0	0	0	0
4	महानगरपालिका		0	0	0	0
5	बांधकाम अनुदाना-व्यतिरिक्त इतर खर्च		0	0	0	0
जिल्हा एकूण			598755	0	14216	612971

टिप :- जिल्हा परिषदेची आवती बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त अनावती व बांधकाम खर्च वेगवेगळे उपलब्ध न झाल्यामुळे ही माहिती मध्यावर दिली आहे.

आधार : 1) शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

2) शिक्षणाधिकारी जि. प. नांदेड

तक्का क्रमांक : ८.७

जिल्हयातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी)
जिल्हा : नांदेड 1997 - 98

अ. क्र.	वर्ग	परिमाण	माहिती
1	2	3	4
1	शाळांची संख्या	संख्या	42
2	पटावरील संख्या	संख्या	4905
	अ. मुले	संख्या	527
	ब. मुली	संख्या	
	एकूण (अ + ब)	संख्या	5432
	एकूण खर्च	रुपये हजारात	15680

अधिकार : जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नांदेड

तक्का क्रमांक : ८.८

जिल्हयातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे 1997 - 98

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या	पटावरील उमेदवारांची संख्या
1	2	3	4
1	नांदेड		
2	हदगाव		
3	किनवट		
4	भोकर	----- निस्क -----	----- निस्क -----
5	विलोली		
6	देमलूर		
7	मुशेड		
8	कंधार		
9	लोहा		
	जिल्हा एकूण	----- निस्क -----	

टिप : 1997-98 चा वर्षीय प्रौढ शिक्षण केंद्रे बंद झाली आहेत.
अधिकार : जिल्हा प्रौढ शिक्षण अधिकारी, नांदेड

तत्का क्रमांक : ८.९

शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था १९९६-९७

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	बा.	ब	परिमाण	माहिती
१		२	३	४
१	<u>शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	संख्या	५
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	-- ' --	८
	क.	शाळास्तर	-- ' --	०
२	<u>पटावरील संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	-- ' --	५७३
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	-- ' --	८५९
	क.	शाळास्तर	-- ' --	०
३	<u>एकूण खर्च (रुपये)</u>			
	अ.	पदवीस्तर	रुपये	उ. ना.
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	-- ' --	उ. ना.
	क.	शाळास्तर	-- ' --	उ. ना.

अधार : १) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

तक्ता क्रमांक-१.१ (अ)

रेल्वे मार्गाची लांबी [३१ मार्च १९८८ या वर्षाअखेर]

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
१	२	३
१.	१) ब्राडगेज	३७
	२) दुहेरी	०
	३) तिहेरी व अधिक	०
२.	मिटर गेज	१७१
३.	नेरो गेज.	०
एकूण रेल्वे मार्ग		२०८

आधार :- १) स्टेशन मास्तर , नांदेड

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [३१ मार्च १९८० या दिवशीची]

जिल्हा - नांदेड

अ.क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
१	२	३	४	५
१	नांदेड	नांदेड	ब्रॉड गेज	दक्षिण मध्य रेल्वे
		वानेगाव	---	---
		लिंबगाव	---	---
		सुगट	---	---
		पाथरड	---	---
		सुदसेड	---	---
२	हदगाव	हदगाव रोड	मीटर गेज	---
		जळगाव	---	---
		हिमायत नगर	---	---
		जिरीणा	---	---
३	किनवट	किनवट	---	---
		सहस्रकुंड	---	---
		साहिबां	---	---
		धानोरा	---	---
		सावरी	---	---
		बोधरोड	---	---
		अंबाडी	---	---
४	भोकर	भोकर	---	---
		शिवनगाव	---	---
		शेलगाव	---	---
		उमरी	---	---
		जबळी	---	---
		बेंबरी	---	---
		धरबन	---	---
		देवठाणा	---	---
५	बिलोली	धर्माबाद	---	---
		समराळा	---	---
		करसेली	---	---
		बोळसा	---	---
६	देगलूर	०	०	०
७	सुसेड	०	०	०
८	कंधार	०	०	०
९	लोहा	०	०	०
जिल्हा एकूण-		२९	०	०

आधार : रेल्वे स्टेशन मास्तर, नांदेड

प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार स्त्याची लांबी ३१ मार्च १९९८ अखेर

जिल्हा - नांदेड

(लांबी कि.मी. मध्ये)

अ. क्र.	बाब	स्त्याचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महा-मार्ग	प्रमुख राज्य महा-मार्ग	राज्य महा-मार्ग	प्रमुख जिल्हा स्ते	इतर जिल्हा स्ते	बेड्या-तील स्ते	इतर योजने-तर	एकूण स्त्यांची लांबी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	<u>सिमेंट काँक्रीट</u>								
	अ) सा.बां.वि.	०	०	०	०	०	०	०	०
	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	०	०	०	०	०
	क) न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	७४.६४	७४.६४
	<u>डांबरी</u>								
	अ) सा.बां.वि.	०	२९०.१०	९५७.६०	५१६.९८	०	०	०	१७६४.६८
	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	१९४.७५	१३४.६०	२४४.२६	०	५७३.६१
	क) न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	१२१.६४	१२१.६४
३	<u>खडीचे</u>								
	अ) सा.बां.वि.	०	०	२४.७०	१७८.००	०	०	०	२०२.७०
	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	६७३.८६	६५८.२४	२८५१.७०	०	४१८३.८०
	क) न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	१२६.१३	१२६.१३
४	<u>इतर माल वापरून केलेले</u>								
	अ) सा.बां.वि.	०	०	६.४०	१३.५०	०	०	०	१९.९०
	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	७०.१०	६०.५०	७९४.९५	०	९२५.५५
	क) न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	८.००	८.००
५	<u>इतर</u>								
	अ) सा.बां.वि.	०	०	०	०	०	०	०	०
	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	०	०	०	०	०
	क) न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	९७.४७	९७.४७
	<u>एकूण लांबी</u>								
	अ) सा.बां.वि.	०	२९०.१०	९८८.७०	७०८.४८	०	०	०	१९८७.२८
	ब) जिल्हा परिषद	०	०	०	९३८.७१	८५३.३४	३८९०.९१	०	५६८२.९६
	क) न.पा./म.न.पा.	०	०	०	०	०	०	४२७.८८	४२७.८८
	<u>जिल्हा एकूण</u>	०	२९०.१०	९८८.७०	१६४७.१९	८५३.३४	३८९०.९१	४२७.८८	८०९८.१२

आधार : अधीक्षक अभियंता सा.बा.वि. नांदेड २) सर्व न.पा. नांदेड

वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या
131 मार्च 1998 वर्षाअखेरा

जिल्हा - नांदेड

क्र.	बाब	संख्या
	2	3
	मोटर सायकली, स्कुटर्स/मोपेड इत्यादी	35968
	मोटारी/जीप्स/स्टेशन वॅग्स	4524
	टॅक्सी कॅब्जस	142
	स्वयंचालित रिक्षा	
	11 खाजगी	148
	21 सार्वजनिक	3270
	<u>स्टेट कॉरेजेस</u>	
	11 डिझेलवर चालणा-या	410
	21 पेट्रोलवर चालणा-या	0
	<u>कंत्राटी वाहने</u>	
	11 डिझेलवर चालणा-या	14
	21 पेट्रोलवर चालणा-या	0
	<u>मालमोटारी-खाजगी वाहने</u>	
	11 डिझेलवर चालणा-या	156
	21 पेट्रोलवर चालणा-या	0
	<u>मालमोटारी-सार्वजनिक वाहने</u>	
	11 डिझेलवर चालणा-या	4356
	21 पेट्रोलवर चालणा-या	0
	रुग्णवाहिका	37
	शाळेच्या बसेस	10
	खाजगी सेवा देणारी वाहने (अनुधान)	6
	जोड वाहने	1593
	ट्रॅक्टर	1479
	हतर	3
	<u>जिल्हा एकूण</u>	<u>52116</u>

आधार :- प्रादेशिक परिवहन अधिकारी और गाबाद.

तक्ता क्रमांक 9.4

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची प्रवासीवाहतूक आकडेवारी (1997-98 वर्षाकरिता)

जिल्हा - नांदेड

अ.क्र.	बाब	उपक्रमाचे नांव
		महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नांदेड विभाग, नांदेड
1	2	3
1	वर्षाअखेरीस मार्गांची संख्या	457
2	मार्गांची एकूण लांबी (कि.मी.)	36565
3	मार्गांची सरासरी लांबी (कि.मी.)	80.01
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	474
5	रस्त्यावर धावणा-या बसगाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	438
6	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	2.12
7	वाहतुकीसुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न (रु.हजारात)	456176
8	दर प्रवाशांमागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (पैशामध्ये)	590

आधार - विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ,
विभाग, नांदेड.

महत्वाच्या स्थावरील वाहतूक गणना 1997 या वर्षाकरीता

[वाहतूक गणना. मे. व डिसे. 97]

जिल्हा - नांदेड

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्थान ची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने					दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्सू डिया	बस- गा- र. ट्रक्स	माल- मोटा- र. स्कुटर	मोटर साय- कल/	एकूण ३ ते ६	जनाव- रांकडू- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल ने	इतर वाह- ने	एकूण ८ ते १०		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
मार्गाचे नाव : <u>सुंबड-अहमदाबाद-नांदेड-जगदलपूर सुव्य राज्य महामार्ग क्र.2</u>												
	(1)	लांबी कि.मी. : 593/०					जवळपासचे शहर/खेडे : भोकर विजयामगृह					
डांबरी	5.50	1255	117	1419	1049	3840	53	826	0	879	787	
	(2)	लांबी कि.मी. : 594/०					जवळपासचे शहर/खेडे : उमरी					
डांबरी	5.50	622	63	598	288	1571	757	406	0	1163	456	
	(3)	लांबी कि.मी. : 618/260					जवळपासचे शहर/खेडे : राहटी					
डांबरी	5.50	642	41	787	300	1770	762	388	0	1150	487	
मार्गाचे नाव : <u>रत्नागिरी-सोलापूर-नागपूर सुव्य राज्य महामार्ग क्र.3</u>												
	(1)	लांबी कि.मी. : 387/०					जवळपासचे शहर/खेडे : माळेगाव					
डांबरी	5.50	554	145	1044	142	1885	14	8	0	22	318	
	(2)	लांबी कि.मी. : 270/०					जवळपासचे शहर/खेडे : उमरखेड					
डांबरी	5.50	1328	3637	728	326	6017	270	697	61	1028	1206	
	(3)	लांबी कि.मी. : उ. ना.					जवळपासचे शहर/खेडे : काकाकोळी					
डांबरी	5.50	19	8	21	28	76	33	97	2	132	38	
मार्गाचे नाव : <u>इंदोर-अमरावती-धवतमाळ-चंद्रपूर-डुर्ग सुव्य राज्य महामार्ग क्र.7</u>												
	(1)	लांबी कि.मी. : उ. ना.					जवळपासचे शहर/खेडे : धनेगाव जं.					
डांबरी	5.50	1621	808	1853	1037	5319	512	1337	236	2085	1234	
	(2)	लांबी कि.मी. : 228/०					जवळपासचे शहर/खेडे : नरसी (नाघगाव)					
डांबरी	5.50	716	262	1915	704	3597	590	451	0	1041	773	
	(3)	लांबी कि.मी. : 227/200					जवळपासचे शहर/खेडे : देगळूर					
डांबरी	5.50	1089	137	1552	326	3104	449	195	1	645	536	
मार्गाचे नाव : <u>शहापूर-संगमनेर-शेगांव-साजलगाव-पाथरी पूर्णा-नांदेड-सुदखेड-धर्माबाद रा.म. क्र.44</u>												
	(1)	लांबी कि.मी. : 2/०					जवळपासचे शहर/खेडे : गोरवा					
डांबरी	3.70	261	18	347	91	717	349	235	0	584	217	
	(2)	लांबी कि.मी. : 13/800					जवळपासचे शहर/खेडे : घेताळा					
डांबरी	3.70	218	17	356	180	771	239	122	0	361	189	

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
मार्गाचे नाव :	<u>रेणापूर-उदगीर-देगळूर राज्य महामार्ग क्र.168</u>										
	(1) लांबी कि.मी. : 25/0					जवळपासचे शहर/खेडे : सुरुमाबाद					
डांबरी	3.70	323	46	327	178	874	152	223	0	375	208
	(2) लांबी कि.मी. : 0/0					जवळपासचे शहर/खेडे : देगळूर					
डांबरी	3.70	981	197	588	1137	2983	229	1828	0	2057	827
मार्गाचे नाव :	<u>कन्नड-सिल्लोड-डेवुळगांव राजा-लांणार-वाशीम-पुसद-महागांव-सारखणी-मांडवी ते जिल्हा हद्द राज्य महामार्ग क्र. 183</u>										
	(1) लांबी कि.मी. : 19/600					जवळपासचे शहर/खेडे : वानोळा					
डांबरी	3.70	161	8	180	154	583	43	276	0	319	137
	(2) लांबी कि.मी. : 2/800					जवळपासचे शहर/खेडे : देहली फाटा					
डांबरी	3.70	334	39	984	151	1538	357	219	0	576	347
	(3) लांबी कि.मी. : 21/200					जवळपासचे शहर/खेडे : मांडवी					
डांबरी	3.70	412	81	597	262	1352	982	225	0	1207	427
	(4) लांबी कि.मी. : 33/300					जवळपासचे शहर/खेडे : पिंपळगाव					
डांबरी	3.70	347	30	594	235	1256	970	161	0	1131	398
मार्गाचे नाव :	<u>वाटूर-अर्धापूर-तामसा-निर्मल राज्य महामार्ग क्र.220</u>										
	(1) लांबी कि.मी. : उ.ना.					जवळपासचे शहर/खेडे : तामटी					
डांबरी	3.70	736	54	2699	675	4164	120	525	9	654	688
	(2) लांबी कि.मी. : 55/300					जवळपासचे शहर/खेडे : सोनारीर फाटा					
डांबरी	3.70	142	40	220	147	549	138	39	0	177	121
	(3) लांबी कि.मी. : 69/200					जवळपासचे शहर/खेडे : इस्लापूर					
डांबरी	3.70	290	69	222	127	612	214	169	0	383	167
मार्गाचे नाव :	<u>कंधार-जांब-उदगीर राज्य महामार्ग क्र. 222</u>										
	(1) लांबी कि.मी. : 0/0					जवळपासचे शहर/खेडे : फुलवळ					
डांबरी	5.50	135	10	173	118	436	200	103	0	383	123
मार्गाचे नाव :	<u>लोहा-कंधार-सुखेड-खानापूर-काली राज्य महामार्ग क्र.223</u>										
	(1) लांबी कि.मी. : 11/600					जवळपासचे शहर/खेडे : कंधार					
डांबरी	3.70	388	91	254	221	954	61	200	0	261	283
	(2) लांबी कि.मी. : 35/800					जवळपासचे शहर/खेडे : कन्नळेवाडी					
डांबरी	3.70	289	44	151	155	559	106	107	0	213	129
	(3) लांबी कि.मी. : 0/0					जवळपासचे शहर/खेडे : सुखेड-नसी					
डांबरी	3.70	239	88	375	261	963	536	331	518	1385	335
	(4) लांबी कि.मी. : 0/0					जवळपासचे शहर/खेडे : खानापूर					
डांबरी	3.70	347	52	255	294	938	178	224	0	402	223

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

मार्गाचे नाव : नांदेड-कौठा-सुखेड-सुरूमाबाद-औराद-राज्य महामार्ग क्र.224

	(1)	लांबी कि.मी. : 19/0	जवळपासचे शहर/खेडे : उस्माननगर
डांबरी	3.70	273 34 99 246	652 116 321 607 1044 242
	(2)	लांबी कि.मी. : 17/700	जवळपासचे शहर/खेडे : कौठा (जं)
डांबरी	3.70	146 20 180 113	459 193 141 0 334 122
	(3)	लांबी कि.मी. : उ.ना.	जवळपासचे शहर/खेडे : बारली
डांबरी	3.70	279 402 1402 58	2141 81 113 0 194 389
	(4)	लांबी कि.मी. : 24/0	जवळपासचे शहर/खेडे : वझर
डांबरी	3.70	779 440 4904 272	6395 525 775 0 1320 1283

मार्गाचे नाव : शिरूरताजबंद-सुखेड-नसी-बिलोली-बोधन-राज्य महामार्ग क्र.225

	(1)	लांबी कि.मी. : 26/800	जवळपासचे शहर/खेडे : जांब
डांबरी	3.70	920 717 1211 489	3337 350 0 9 350 737
	(2)	लांबी कि.मी. : 86/200	जवळपासचे शहर/खेडे : नसी
डांबरी	3.70	786 149 992 1751	3678 125 169 0 294 662
	(3)	लांबी कि.मी. : 81/600	जवळपासचे शहर/खेडे : लोहगांव
डांबरी	3.70	668 149 897 1622	3336 114 193 0 307 697
	(4)	लांबी कि.मी. : 66/400	जवळपासचे शहर/खेडे : बिलोली
डांबरी	3.70	909 435 1274 829	3447 540 1333 0 1873 887

मार्गाचे नाव : करडखेड-हनेगांव-ते जिल्हा हद्दी पर्यंतचा राज्य महामार्ग क्र.226

	(1)	लांबी कि.मी. : 7/200	जवळपासचे शहर/खेडे : मरखेड
डांबरी	3.70	702 585 1347 89	2723 87 92 7 136 416

मार्गाचे नाव : अदमपूर-बिलोली-धर्माबाद-मधोळ-राज्य महामार्ग क्र.227

	(1)	लांबी कि.मी. : 13/410	जवळपासचे शहर/खेडे : बादर
डांबरी	3.70	854 23 747 632	2256 770 1000 0 1778 672
	(2)	लांबी कि.मी. : 3/200	जवळपासचे शहर/खेडे : अर्जापूर
डांबरी	3.70	206 143 259 238	846 162 1036 0 1198 341
	(3)	लांबी कि.मी. : 21/200	जवळपासचे शहर/खेडे : धर्माबाद
डांबरी	3.70	348 30 100 280	758 321 188 0 509 211
	(4)	लांबी कि.मी. : 23/400	जवळपासचे शहर/खेडे : जिल्हा हद्दी
डांबरी	3.70	200 41 77 400	718 193 419 4 616 191

मार्गाचे नाव : उमरी-बळेगांव-नाथगांव-राज्य महामार्ग क्र.228

	(1)	लांबी कि.मी. : 8/200	जवळपासचे शहर/खेडे : बळेगांव
डांबरी	3.70	227 18 169 140	554 216 126 0 342 149
	(2)	लांबी कि.मी. : 8/500	जवळपासचे शहर/खेडे : शेळगांव
डांबरी	3.70	232 15 187 73	507 424 286 0 710 205

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

मार्गाचे नाव : हदगाव-भोकर-उमरी-लोहगाव-राज्य महामार्ग क्र.229

		(1) लांबी कि.मी. : 20/00					जवळपासचे शहर/सेडे : धोनारा				
डांबरी	3.70	144	20	94	255	435	96	177	0	272	222
		(2) लांबी कि.मी. : 30/ना.					जवळपासचे शहर/सेडे : हन्सापुर				
डांबरी	3.70	355	38	531	142	16	485	483	0	808	291
		(3) लांबी कि.मी. : 19/220					जवळपासचे शहर/सेडे : कारेगाव				
डांबरी	3.70	142	35	203	240	620	454	368	502	1344	281
		(4) लांबी कि.मी. : 80/800					जवळपासचे शहर/सेडे : लोहगाव				
डांबरी	3.70	554	35	466	515	1570	81	0	0	81	330

मार्गाचे नाव : सुसेड-भोकर-किनवट-सारसणी राज्य महामार्ग क्र.230

		(1) लांबी कि.मी. : 21/600					जवळपासचे शहर/सेडे : भोकर (जं)				
डांबरी	3.70	567	111	474	526	1678	529	1043	17	1589	467
		(2) लांबी कि.मी. : 35/600					जवळपासचे शहर/सेडे : हिमायतनगर				
डांबरी	3.70	460	62	499	203	1224	604	523	604	1731	422
		(3) लांबी कि.मी. : 86/800					जवळपासचे शहर/सेडे : चिखली				
डांबरी	3.70	389	67	639	295	1390	426	311	48	785	311
		(4) लांबी कि.मी. : 140/800					जवळपासचे शहर/सेडे : सारकिनी				
डांबरी	3.70	547	57	748	79	1431	324	469	0	793	371
		(5) लांबी कि.मी. : 164/800					जवळपासचे शहर/सेडे : माहूर				
डांबरी	3.70	582	216	351	564	1713	82	561	0	633	391

मार्गाचे नाव : चिखली-बोध राज्य महामार्ग क्र. 231

		(1) लांबी कि.मी. : 5/200					जवळपासचे शहर/सेडे : पाटीवा				
डांबरी	3.70	190	29	569	153	941	468	184	0	652	266

मार्गाचे नाव : अर्णी-वर्धा-वायगाव-घाटनी-पावा-मांडवी राज्य महामार्ग क्र.257

		(1) लांबी कि.मी. : 6/500					जवळपासचे शहर/सेडे : जिश्हा हदद				
डांबरी	3.70	1085	74	833	391	2383	921	322	0	1243	604

4000 टनापेक्षा जास्त वाहचूक (प्रत्येक दिवसासाठी असलेले)

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>राष्ट्रीय महामार्ग</u>											
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

आधार : कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नांदेड

तक्ता क्रमांक-२.६

पोस्ट, तारधरे व दूरध्वनी सेवा व दूरदर्शन संच घांती अकडे वारी वर्ष १९९७-९८ अखेर १
जिल्हा - नांदेड

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१	पोस्टांची संख्या	४५७
२	तारधरांची संख्या	२७
३	पत्र पेटघांती संख्या	१८९२
४	पोस्टमनांची संच संख्या	
	अ) निघमित अस्थापने वरिल	७५
	ब) निघमित अस्थापने व्यतिरिक्त	४०२
५	दूरध्वनी संख्या	२२६९६
६	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	१४३०
७	शासनाने वाटप केलेल्या दूरदर्शन संचाची संख्या	५१९

आधार :- १) अधिक्षक डाकघर, नांदेड विभाग, नांदेड

२) दूर संचार जिल्हा अभियंता, नांदेड

३) तंत्र सहाय्यक उपविभागीय कार्यालय ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, नांदेड.

तक्ता क्रमांक-10.1स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष 1997-98 करिता]

जिल्हा : नांदेड

[रुपये हजारात]

अ.क्र.	बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	मनपा/नपा
1	2	3	4	5
	<u>संख्या</u>	1386	1	12
आ	<u>प्राप्ती</u>			
	1) सुरुवातीची शिल्लक	5178	56	91979
	2) अनुदाने व वर्गणी	21216	1107565	109721
	3) चालू वर्षातील उत्पन्न	17818	154622	206777
	<u>एकूण प्राप्ती</u>	44212	1262243	408477
ब)	<u>खर्च</u>			
	1) चालू वर्षातील खर्च	38577	1262189	326516
	2) असेरची शिल्लक	5635	54	81961
	<u>एकूण खर्च</u>	44212	1262243	408477

आधार:- नांदेड जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद महानगरपालिका व सर्व नगरपरिषदा

तक्ता क्रमांक- 10.2

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च [1997-98] या वर्षाकरीता

जिल्हा - नांदेड

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्राम-पंचायतीची संख्या	उत्पन्न			अंशदान
			सुरुवातीची शिल्लक	सहाय्यक शासकीय इतर	अनुदाने	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	नांदेड	159	1134	0	5457	1241
2.	हदगाव	174	538	159	1170	43
3.	किनवट	197	831	250	0	22
4.	भोकर	128	644	146	1303	81
5.	बिलोली	198	810	650	3208	30
6.	देगाव	90	758	340	3346	1
7.	सुखेड	127	290	6	350	9
8.	कंधार	115	97	217	26	4
9.	लोहा	118	76	213	4375	10
जिल्हा बेरीज		1306	5178	1981	19235	1441

पूढे चालू.....

तक्ता क्रमांक-10.2 पुढे चालू

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट पंचायतीची संख्या	उत्पन्न				एकूण 5 ते 11	एकूण 4+12
			देणगी कर	शुल्क	इतर			
1 2		3	8	9	10	11	12	13
1	नांदेड	159	195	2141	0	426	9460	10594
2	हदगाव	174	76	1433	0	960	3841	4379
3	किनवट	197	187	1226	0	1008	2693	3524
4	भोकर	128	86	1592	0	457	3665	4309
5	बिलोली	198	109	1332	0	602	5931	6741
6	देगलूर	90	27	1138	0	82	4934	5692
7	सुखेड	127	49	1415	0	110	1939	2229
8	कंधार	115	65	616	0	64	992	1089
9	लोहा	118	144	710	0	126	5578	5654
	जिल्हा बेरीज	1306	938	11603	0	3835	39033	44211

पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक- 10.2 समाप्त

अ. पंचायत	खर्च										एकूण
क्र. समिती	आरो- ग्य सेवा सेवा	सार्वज- निक बांध- काम	सामा- जिक नैतिक वृद्धी	प्रशा- सन	समा- ज कल्या ण	पशु- धनाचे संव- र्धन	जमीन इतर महसु- ल वसू- ली व देख- भाल	स्तंभ 14 ते 21 ची बेरीज	अखेर ची शिल्ल- क रकाना [13-22]		

1	2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	नांदेड	7397	758	68	1362	0	4	0	0	9589	1005	10594
2	हदगाव	1403	775	147	1442	27	4	0	0	3798	581	4379
3	किनवट	532	936	169	1165	0	0	0	0	2802	722	3524
4	भोकर	1530	552	119	1537	21	2	0	0	3761	548	4309
5	बिलोली	1750	1471	278	1610	47	90	0	0	5246	1495	6741
6	देगलूर	2117	1804	105	998	0	119	0	0	5143	549	5692
7	सुखेड	778	433	137	687	0	0	0	0	2035	194	2229
8	कंधार	255	225	45	235	0	0	0	0	760	329	1089
9	लोहा	4461	513	63	405	0	1	0	0	5443	211	5654
जिल्हा एकूण		20223	7467	1131	9441	95	220	0	0	38577	5634	44211

आधार:- उपसुध्य कार्यकारी अधिकारी, जि. प. नांदेड

तबता क्रमांक-18.3

- १६३ -

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च [1997-98 या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नांदेड

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1996-97	सुधारित 1997-98	अंदाज 1998-99
1	2	3	4	5
एक जमा				
1) स्वनिर्मित उत्पन्न				
	आ) स्थानिक उपकर सुद्धांक	7784	8774	7256
	शुल्कासह			
	ब) शिक्षण	- 380	5	23
	क) कृषि	13	20	6
	ड) इमारत व दळगवळण	1082	1094	639
	इ) इतर	3562	706	700
	एकूण (1)	12061	10599	8624
2) शासकीय अनुदाने				
	आ) सहैतुक अनुदान	728125	873250	815760
	ब) आस्थापना अनुदान	111087	115033	122500
	क) योजनांतर्गत एजिनेसाठी अनुदान	286241	119292	114164
	ड) इतर	187500	111909	12702
	एकूण (2)	1312953	1219484	1065126
3) कर्जे				
	आ) कर्जे व अग्रीम	-65761	167	184
	ब) ठेवी व अग्रीम	108718	31937	36055
	क) वित्त प्रेषण	848191	0	0
	ड) इतर	0	0	0
	एकूण (3)	891148	32104	36239
	4) आरंभीची शिल्लक	124849	56	62
	एकूण (1 ते 4)	2341011	1262243	1110751

तक्ता क्रमांक 10.3 [समाप्त]

अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1995-96	सुधारित 1996-97	अंदाज 1997-98
1	2	3	4	5
दोन खर्च				
	आ) सामान्य प्रशासन	115498	115131	122639
	ब) शिक्षण	668429	719963	692830
	क) वैधकीय	93265	84776	72928
	ड) प्रशुसंवर्धन	18010	19612	36112
	इ) इमारती व दळणवळण	156541	96869	89529
	फ) समाज कल्याण	36535	47140	2983
	ग) सिंचन	76213	39026	33745
	ह) कृषि	65604	37540	14885
	न) इतर	111670	70026	8898
	एकूण (अ ते न)	1341765	1230083	1073749
कर्ज				
	अ) कर्ज व अग्रिम	19	169	184
	ब) ठेवी व अग्रिम	116903	31937	36054
	क) वित्त प्रेषण	848191	00	0
	ड) इतर	0	0	0
	एकूण (अ ते ड)	965113	32106	36238
	अखेरची शिल्लक	34133	54	64
	एकूण	2341011	1262243	1110051
	[खर्च + अखेरची शिल्लक]			

आधार :- सुस्थ लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड

तक्ता क्रमांक 18.4

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
(1997-98 वर्षाकरिता)

जिल्हा - नांदेड

[रुपये-हजारात]

क्र.	महानगरपा- लिका/कटक- मंडळे/नगर- पालिका	उत्पन्न								
		सुरुवा- तीची शिल्लक	अनुदाने, वसुली शास- कीय	इतर जकात	नगरपालिकेचे घर व जमीन घावरी- ल कर	इतर कर	एकूण 6 ते 8	नगरपा- लिकेच्या मालमत्ते- पासून मिळाले- ला एकूण महसूल	इतर	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नांदेड	63769	75988	0	102116	13311	10264	125691	9654	10686
2	सुदसेड	1822	1824	0	678	116	601	1395	218	3
3	हदगाव	2008	2508	0	2666	231	182	3079	222	336
5	किनवट	4504	1997	0	4494	996	650	6140	0	6525
6	उमरी	1500	1861	0	1259	474	339	2872	224	753
7	बिलोली	673	2321	0	1295	77	212	1584	30	129
8	धर्माबाद	5912	5960	0	3053	256	420	3729	363	5042
9	कुंडलवाडी	466	2944	0	679	513	21	1213	76	0
10	देगलूर	6656	6800	0	6002	1212	700	7914	1650	2288
11	सुसेड	123	2980	0	3383	574	526	4463	163	35
12	कंधार	3852	3461	0	2605	599	492	3696	1016	8338
13	लोहा	694	1077	0	2914	482	1014	4390	101	499
जिल्हा एकूण		91979	109721	0	131144	18821	15401	165366	13777	27634

तक्ता क्रमांक 10.4 [समाप्त]

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
[1997-98 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नांदेड

[रुपये-हजारात]

क्र.	महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	एकूण उत्पन्न	खर्च								
			सामान्य प्रशासन	कर व सुली या खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण अखर्ची शिल्लक	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नांदेड मनपा	285798	11402	15412	1172	80338	16805	5834	106625	237588	48210
2	सुखेड	5262	647	0	209	2115	270	105	420	3716	1546
3	हदगाव	8153	485	961	0	2303	929	92	414	5184	2969
4	किनवट	19166	1047	1727	647	3850	509	88	4970	12838	6328
5	उमरी	6410	619	384	118	1261	182	69	2560	5193	1217
6	बिलोली	4787	524	585	72	1458	0	338	349	3326	1461
7	धर्माबाद	21086	985	1566	116	4340	1079	0	4906	12992	8014
8	कुंडलवाडी	4699	370	533	397	773	81	0	453	2607	2092
9	देगळूर	25308	1189	3343	1325	5626	1466	1029	6649	20627	4681
10	सुखेड	7764	804	1166	207	2533	902	328	549	6489	1275
11	कंधार	13363	693	1647	296	3572	1945	349	1401	9903	3460
12	लोहा	6761	831	891	246	2161	1333	51	540	6053	708
जिल्हा एकूण		408477	19596	28215	4805	110330	25451	8283	129836	326516	81961

अध्यास : नांदेड जिल्ह्यातील महानगरपालिका व सर्व नगरपरीषदा

विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च 1997-98

जिल्हा - नांदेड

[रुपये लाखात]

अ.क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना (विगर आदिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील योजना मिळून)	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
(एका)	<u>रुधी संलग्न सेवा</u>				
11	प्रीक संवर्धन	84.91	0	0	84.91
21	फलोत्पादन	0	0	0	0
31	मृद व जलसंधारण	60.86	0	0	60.86
41	पशुसंवर्धन	2.26	0	0	2.26
51	दुग्ध व्यवसाय विकास	0.69	0	0	0.69
61	मत्स्य व्यवसाय	2.26	0	0	2.26
71	चने	2.37	0	0	2.37
81	प्रणन, कोठारे व चकारी	0	0	0	0
91	सहकार	8.90	0	0	8.90
	एकूण (एका)	162.25	0	0	162.25
(दोन)	<u>ग्रामीण विकास</u>				
11	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	76.95	0	0	76.95
21	अवर्षग प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	62.88	0	0	62.88
31	जवाहर रोजगार योजना	209.12	0	0	209.12
41	रोजगार हमी योजना	877.10	0	0	877.10
51	जमीन सुधारणा	5.00	0	0	5.00
61	सांसाहिक विकास	45.17	0	0	45.17
71	ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	520.60	0	0	520.60
	एकूण (दोन)	1796.82	0	0	1796.82
(तीन)	<u>पाटबंधारे व पूर नियंत्रण</u>				
11	लघु पाटबंधारे	232.63	0	0	232.63
21	जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	0	0	0	0
31	आधाकट विकास	1.82	0	0	1.82
41	पूर नियंत्रण कामे	0	0	0	0
	एकूण (तीन)	234.45	0	0	234.45
(चार)	<u>विद्युत विकास</u>	189.19	0	0	189.19
(पाच)	<u>उद्योग व साणकान</u>				
11	सॉटे व मध्यम उद्योग	0	0	0	0
21	ग्रामीण व लघु उद्योग	15.19	0	0	15.19
	एकूण (पाच)	15.19	0	0	15.19

जिल्हा - नांदेड

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील घाजनावरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक घाजना बिगर आ- दिवासी, आदिवा- सी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील घाजना मिळून	स्टेट- पूल	अनु- शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[सहा] वाहतुक व दळणवळण					
	1) मोठी व लहान बंदरे	0	0	0	0
	2) अंतर्देशीय जलवाहतुक	0	0	0	0
	3) स्तरे विकास	241.96	0	45.94	287.90
	एकूण (सहा)	241.96	0	45.94	287.90
[सात] सामान्य आर्थिक सेवा					
	1) पर्यटन	0	0	0	0
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	0	0	0	0
	एकूण (सात)	0	0	0	0
[आठ] सामाजिक आणि सांस्कृतिक सेवा					
	1) सामान्य शिक्षण	568.79	0	28.73	597.52
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	2.41	0	0	2.41
	3) कला व संस्कृती	2.08	0	0	2.08
	4) तांत्रिक शिक्षण	2.08	0	0	2.08
	5) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	0	0	0	0
	6) आरोग्य सेवा	9.77	0	151.93	161.70
	7) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	231.24	0	0	231.24
	8) गृहनिर्माण	0.16	0	0	0.16
	9) नगर विकास	205.05	0	0	205.05
	10) माहिती व प्रसिध्दी	0	0	0	0
	11) मागासवर्गीयांचे कल्याण	526.95	0	0	526.95
	12) कामगार व कामगार कल्याण	45.32	0	15.00	60.32
	13) समाज कल्याण	74.64	0	0	74.64
	14) पोषण	0	0	0	0
	एकूण (आठ)	1668.41	0	195.66	1864.07
	एकूण (एक ते आठ)	4308.27	0	241.60	4549.87
[नऊ] म्हाडा घाजनेखालील तरतूद					
		0	0	0	0
[दहा] न्युक्लीस बजेट					
		0	0	0	0

आधार: जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने 1997 - 98 चा वर्षाकरीता

जिल्हा : नांदेड

अ.क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	निधमि- त घोज- ना	आदिवा- सी उप- योजना
1	2	3	4	5	6

एक	कृषी व संलग्न सेवा	1) पीक संवर्धन			
		1) सधन कापूस विकास कार्यक्रम अ) तंतर झोद, विषाण वाटप	विंटल	1456	0
		2) तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम अ) सुधारित संच	संच	0	9
		3) कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम अ) प्रशिक्षणार्थी	संख्या	0	0
		4) मागासवर्गीय आणि नवबोधदांना कारिद्रय रेषेवर अणुप्यासाठी विशेष सहाय्य योजना (विशेष घटक योजना)	लाभार्थी संख्या	615	414
		5) विशेष अन्नधान्य उत्पादन कार्यक्रम (भात)			
		अ) प्रमाणित बिजोत्पादन कार्यक्रम	लाभार्थी	705	12
		6) तुषार ठिबक सिंचन अ) संच वाटप	संख्या	237	15
		2) फलोत्पादन			
		1) अल्प व सिमांतिक शेतकऱ्यांना फलोत्पादन विकासासाठी भांडवली अनुदान			
		अ) लाभार्थी	संख्या	0	0
		ब) क्षेत्र	हेक्टर	0	0
		2) बागायती रोपसंस्थांचे बळकटीकरण योजना			
		अ) कलने/रोपे	संख्या	0	0
		3) गावठी बोरओवा व काजू झाडांचे सुधारित जातीत रूपांतर करणे			
		अ) बोरओवा	संख्या	0	0
		3) मृदसंधारण			
		1) एकात्मिक पनणलोट क्षेत्र विकास कार्यक्रम			
		अ) जैविक बांध	हेक्टर	0	0
		ब) नाला बांध	संख्या	30	12
		क) मजगी क्षेत्र	हेक्टर	0	0
		ड) जलसंधारण कामे	संख्या	0	0

2	3	4	5	6
<u>4) पशुसंवर्धन</u>				
1) पशुवैद्यकीय दवाखाना व प्रथमोचार केंद्र बांधणे				
अ) बांधकाम	संख्या	0	0	
2) पशु प्रथमोपचार केंद्र/आधारभूत ग्राम केंद्र कुत्रीम रेतन केंद्राचा दर्जा वाढविणे				
अ) दर्जावाढ	संख्या	0	0	
<u>5) दुग्ध व्यवसाय विकास</u>				
1) दुग्ध उत्पादन, दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था				
संस्था	संख्या	0	0	
2) निविष्टा कार्यक्रम आदिवासी/अनुजाती, जमाती तसेच दुर्बल घटकातील कुटुंबांना प्रशिक्षण				
संख्या	संख्या	135	220	
3) भाकड/गाभण म्हशींचा पुरवठा				
लाभार्थी संख्या	संख्या	0	0	
4) सुंबईच्या तबेल्यातील १ वर्ष वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्याचा पुरवठा				
संख्या	संख्या	0	0	
<u>6) मत्स्य व्यवसाय</u>				
1) मत्स्य बीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना				
संख्या	संख्या			
अ) मत्स्यबीज	(लाखात)	48	0	
2) अवलंब्य पाण्यातील मत्स्य संवर्धन				
अ) संचयन	संख्या	0	0	
ब) मत्स्योत्पादन	मे. टन	200	17	
3) मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य				
अ) नायलॉन सूत	किलो	79	87	
ब) नॉका	संख्या	0	0	
4) मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापना करणे/मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा				
अ) मत्स्योत्पादन	मे. टन	0	0	
ब) प्रशिक्षणार्थी	संख्या	0	0	
<u>7) वने</u>				
1) औद्योगिक व व्यापारी उद्योगासाठी लागण-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना				
अ) सागवान 4 थे वर्ष	हेक्टर	0	0	
ब) बांदू 4 थे वर्ष	हेक्टर	0	0	
2) निकृष्ट वनाचे पुनर्वनीकरण				
अ) रोपवन	हेक्टर	37	0	

1	2	3	4	5	6
		3) किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास			
		अ) चंदन व खैर लागवड	हेक्टर	0	0
		8) सहकार			
		1) आदिवासी/अनुसूचित जाती/जमाती/	लाभार्थी	0	38
		नवबाँध घांना सहकारी साखरकारखान्याचे भाग खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य			
		2) पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना			
		अ) सभासद	संख्या	0	0
दोन	ग्रामीण विकासाकरिता विशेष कार्यक्रम	11) एकात्मिक ग्रामीण विकास व संलग्न सेवा			
		अ) लाभार्थी	संख्या	4603	529
		21) अवर्षणप्रवण क्षेत्र कार्यक्रम			
		1) गट वनीकरण	हेक्टर	0	0
		2) रस्ता दुतर्फीकरण वनीकरण	कि.मी.	0	0
		3) अववन वनाचे पुनर्वनीकरण	हेक्टर	0	0
		4) नाला बंडींग	संख्या	0	0
		5) गाव तळी	संख्या	0	0
		6) तलाव दुतर्फी वनीकरण	कि.मी.	0	0
		3) जवाहर रोजगार योजना			
		अ) मनुष्य दिन	लाखात	21.28	0
		4) रोजगार हमी योजना			
		अ) मनुष्य दिन	लाखात	0	0
		5) जमीन सुधारणा			
		अ) अतिरिक्त जमीन दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी	223	0
		6) सासुहीक विकास			
		अ) महिला व बाल कल्याण समिती	लाभार्थी	0	0
		7) ग्रामीण सफाई कार्यक्रम			
		अ) लाभार्थी	संख्या	0	0
		ब) सार्वजनिक शौचालय	संख्या	12830	0
तीन	पाटबंधारे व पुरविषंत्रण	1) लघुपाटबंधारे			
		अ) लघुपाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र)			
		अ) सिंचन तलाव	संख्या	0	0
		2) लघुपाटबंधारे (राज्य क्षेत्र)			
		अ) नहर	संख्या	0	0
		3) अधःस्वी विहीरींना अनुदान			
		अ) लाभार्थी	संख्या	0	0
		4) कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	0	0
		5) कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (राज्य क्षेत्र)	संख्या	3	0

1	2	3	4	5	6
		21 आघाकट विकास			
		अ) भूविकास कामे	संख्या	22	0
चार	विद्युत विकास	11 विद्युत विकास (ग्रामीण)			
		अ) घरगुती दिवे	संख्या	4658	7382
		ब) औद्योगिक	संख्या	395	55
		क) स्ते दिवे	संख्या	875	942
		ड) लहान विद्युत वाहिनी	कि.मी.	0	0
		21 विद्युत विकास (शहरी)			
		अ) घरगुती दिवे/पंखे	संख्या	0	0
		31 पध्दती सुधार (ग्रामीण)			
		अ) ट्रान्सफार्मर उभारणी	संख्या	10	0
		ब) मोठी विद्युत वाहिनी	कि.मी.	6	0
पाच	ग्रामीण लघु उद्योग	11 रेशिम उत्पादन			
		अ) उद्योग	संख्या	62	0
		21 सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल अर्थसहाय्य			
		अ) सुशिक्षित बेकार	संख्या	47	2
		31 जिल्हा उद्योग केंद्र छोटा उद्योग-करिता कर्ज योजना			
		अ) लघु उद्योग	संख्या	14	0
		41 औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थ-सहाय्य भागभांडवल			
		अ) संस्था	संख्या	1	0
		51 प्राथमिक हातमाग विणकर संस्थांना-क्राट कसर अंशदान निधी			
		अ) संस्था	संख्या	0	0
सहा	वाहतुक व दळणवळण	11 जिल्हा स्ते			
		(किमान गरजा कार्यक्रम सोडून)			
		अ) स्ते	कि.मी.	10	3
		ब) मॅरीकम	संख्या	25	10
		21 किमान गरजा कार्यक्रमाखाली जिल्हा स्ते			
		अ) स्ते	कि.मी.	3.00	4.55
		ब) घुल/ती-घा	संख्या	32	49
		31 हरिजम वस्थांना जोडणारे जोडस्ते (वि. उ. योजना)			
		अ) स्ते	कि.मी.	61	0
सात	सामाजिक व सामुहिक सेवा	11 सामान्य शिक्षण			
		1) प्राथमिक शाळेत बालवाइया सुरु करणे			
		अ) बालवाइया	संख्या	0	0

1	2	3	4	5	6
		2) प्राथमिक शाळेत पुस्तक पेट्या सुरु करणे अ) विद्यार्थी	संख्या	4441	2126
		3) शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या भागां- मधील प्राथमिक शाळेतील अनु- जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती अ) विद्यार्थी	संख्या	28607	17288
		4) माध्यमिक शाळेतून पुस्तकपेट्या उघडणे अ) विद्यार्थी	संख्या	27918	9543
		5) नुतन महाविद्यालयांना अनुदान व विद्यमान अशासकीय महाविद्यालयां- ना त्यांच्या विस्तार कार्यक्रमासाठी परिक्षा अनुदान अ) महाविद्यालय	संख्या	0	0
		6) प्राथमिक शाळांच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी जिल्हा ग्रामीण विकास प्राधिकरणांना अनुदान अ) खोली	संख्या	211	54
		7) खाजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान अ) शाळा	संख्या	24	0
		8) दुर्बल घटकातील सुलीना शाळेत नि- घमित घेण्यासाठी उपस्थिती भत्ता अ) विद्यार्थी	संख्या	41216	15981
		9) प्राथमिक शिक्षणाच्या स्वाभाविक विस्तारासुळे शिक्षकांच्या नियुक्ती- करीता नगरपरिषदांना अनुदान अ) शिक्षक	संख्या	0	0
		2) क्रिडा व घुवक कल्याण			
		1) जिल्हा क्रिडा प्रशिक्षण कार्यक्रम व प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना अ) खेळाडू	संख्या	0	0
		3) तांत्रिक शिक्षण			
		1)+2 स्तरांवरील व्यवसाय शिक्षण व राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत कि- मान कौशल्यावर आधारित कार्यक्रम अ) संस्था	संख्या	0	0
		4) आरोग्य सेवा			
		1) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन अ) रुग्ण	संख्या	0	0
		ब) रक्तमट नसुने गोळा करणे	संख्या	0	0

1	2	3	4	5	6
		2) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे/उप केंद्रे/ग्रा. रुग्णालये बांधणे अनुशेष/शिवविच्छेदन केंद्रे			
		अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	0	0
		3) ग्रामीण रुग्णालयाची स्थापना व डुरुस्ती	संख्या	0	4
		4) ग्रामीण रुग्णालयाच्या औषध अनुदानात वाढ			
		अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	0	0
		5) प्राथमिक आरोग्य उप केंद्राच्या औषध अनुदानात वाढ			
		अ) उप आरोग्य केंद्रे	संख्या	0	0
		6) प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या औषध अनुदानात वाढ			
		अ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	0	0
		5) ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता			
		1) नव्याने पाणी पुरवठा (स्वयं उपाय)			
		अ) नळ घोजना	संख्या	0	4
		2) जी.एस.डी.ए. चा नलीका खणण्याचा कार्यक्रम			
		अ) विंधन विहीरी	संख्या	114	12
		3) विहीरी बांधणे (साथे उपाय)	संख्या	0	0
		6) गृहनिर्माण			
		1) धू-संपादन व धू-विकास			
		अ) धू-संपादन क्षेत्र	हेक्टर	0	0
		2) खेड्यातील गावठाण्यांचा विस्तार व घरे बांधण्यासाठी गावाची तरतूद			
		अ) गावे	संख्या	0	0
		7) नगर विकास			
		1) गलिच्छ वस्ती सुधार कार्यक्रम			
		अ) लोकसंख्या	संख्या	0	0
		8) मांगसवर्गीयांचे कल्याण			
		1) मांगसवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	8823	0
		2) विसुक्त व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	1976	0
		3) सुला-सुलीसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे			
		अ) वसतीगृहे	संख्या	0	0

1	2	3	4	5	6
		4) व्यावसायिक शिक्षण घेणा-घा विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वसतीगृहातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाहभत्ता			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	47	5
		5) मागासवर्गीयांच्या सरकारी गृहनिर्माण मंडळाला वित्तीय सहाय्य			
		अ) संस्था	संख्या	0	0
		6) हरिजन वस्त्यांची सुधारणा			
		अ) वस्त्या	संख्या	220	0
		7) आंतरजातीय विवाहास प्रोत्साहन			
		अ) जोडपे	संख्या	130	0
		8) गलिच्छवस्ती व्यवसायात असलेल्या मुलांना शालांत पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	342	0
		9) मागासवर्गीयांना मंगलसि कौले, जी. आय. शिटस बदलण्यासाठी, व्यक्तीगत आर्थिक सहाय्य देणे			
		अ) लाभार्थी	संख्या	2528	0
		<u>9) समाजकल्याण</u>			
		1) स्त्रियांसाठी पुस्तकृत योजना आणि निराश्रित स्त्रियांसाठी विविध व्यवसायातील व्यावसायिक प्रशिक्षण			
		अ) लाभार्थी	संख्या	200	0
		2) निराश्रित मुलांसाठी संस्था बाह्य सेवा बालसदनाला सहाय्यक अनुदान			
		अ) संस्था	संख्या	5	0
		3) 7वी व 8वी पर्यंतच्या शारिरीकदुष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्त्या			
		अ) लाभार्थी	संख्या	4	0
		4) अपंगांना लघु उद्योग सुरु करण्यासाठी अर्थसहाय्य			
		अ) लाभार्थी	संख्या	0	0
		5) स्वयंरोजगार घीजनेखाली व्यक्तीगत अनुदान			
		अ) लाभार्थी	संख्या	300	0
		<u>10) पोषण</u>			
		1) शालेय शहार कार्यक्रम			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	0	0

तक्ता क्र. 11.2 समाप्त

1	2	3	4	5	6
		111 कामगार व कामगार कल्याण			
		1) चालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील उपकरणांची तृटी भरून काढणे			
		अ) संस्था	संस्था	0	0
		2) जागतिक बँक प्रकल्पांतर्गत महिलांसाठी नवीन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना			
		अ) संस्था	संस्था	0	0
		3) संजय गांधी स्वावलंबन योजना			
		अ) लाभार्थी	संस्था	35	10
		4) कामगार कंत्राट सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य/भागभांडवल संस्था			
		अ) संस्था	संस्था	0	0

आधार :- जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

तक्ता क्रमांक 11.3

रोजगार हमी योजना [1997-98 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	बाब	जिल्हा -					
		कामाचा प्रकार					
		सिंचन कामे(स्ते)	सार्वजनिक कामे(स्ते)	कृषि	वनीकरण	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	निघोजित कामाची संख्या	258	1022	1403	507	0	3190
2.	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	9	161	244	214	0	628
3.	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	11	47	5	328	0	391
4.	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	8	36	123	0	0	167
5.	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	149	380	293	0	0	822
6.	कामासाठी केलेली तरतूद (रु.लाखात)	240.29	855.10	2079.60	279.51	0	3454.50
7.	कामावर झालेला एकूण खर्च (रु.लाखात)	37.89	116.59	487.10	591.73	0	1233.31
8.	रोजगार निर्मिती(मनुष्य दिवस)(रु.लाखात)	0.95	1.63	54.27	19.33	0	76.18

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय,रोजगार हमी योजना, नांदेड

तक्ता क्रमांक 11.4

रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च

1997-98 चा वर्षाकरिता

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	महिना	खर्च (रुपये - लाखात)	प्रत्यक्ष संचित	मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखालील कामाची संख्या
1	2	3	4	5	6
1.	एप्रिल 97	1.12	1.12	0.12	467
2.	मे 97	31.65	32.77	0.99	370
3.	जून 97	161.15	193.92	4.80	384
4.	जुलै 97	22.89	216.81	0.31	393
5.	ऑगस्ट 97	57.91	274.72	1.70	412
6.	सप्टेंबर 97	108.72	383.44	3.27	432
7.	ऑक्टोबर 97	44.32	427.76	0.86	439
8.	नोव्हेंबर 97	36.43	464.19	1.85	433
9.	डिसेंबर 97	106.67	570.86	3.48	514
10.	जानेवारी 98	48.42	619.28	1.49	603
11.	फेब्रुवारी 98	132.85	752.13	4.11	700
12.	मार्च 98	495.17	1247.30	55.11	754
जिल्हा एकूण		1247.30	*	78.09	*

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना.

पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना [1997-98 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	बाबी	तहसील				
		नांदेड	हदगाव	किनवट	भोकर	बिलोली
1	2	3	4	5	6	7
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या 91 च्या जनगणनेनुसार	187	217	246	148	221
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	20	71	78	61	13
3	<u>बारा. महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या</u>					
	अ) गावांची संख्या	175	189	181	134	212
	ब) त्यांमधील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	13	68	73	54	12
4	<u>पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यांसाठी केलेली उपाय योजना</u>					
	अ) <u>टँकरने पुरवठा होणा-या</u>					
	1. गावांची संख्या	2	4	6	2	4
	2. गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	2	3	2	4	1
	3. टँकरची संख्या	4	3	3	3	4
	ब) <u>बैलगाडीने पुरवठा होणा-या</u>					
	1. गावांची संख्या	0	0	0	0	0
	2. त्यांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	0	0	0	0	0
	3. बैलगाडीची संख्या	0	0	0	0	0
	क) <u>इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या</u>					
	1. गावांची संख्या	10	24	59	12	5
	2. गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	5	0	3	3	0
	3. साधने	15	24	61	15	5

तक्ता क्रमांक 11.5 समाप्त

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	बाबी	तहसील				जिल्हा एकूण
		देगलूर	सुखेड	कंधार	लोहा	
1.	2.	8	9	10	11	12
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्याच्या जनगणनेनुसार	102	148	123	123	1515
2	गावांतील वाड्या व वस्तींची संख्या	24	147	50	55	519
3	बारा महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	अ 1. गावांची संख्या	78	127	97	96	1289
	ब 1. त्याखालील वाड्या वस्तींची संख्या	2	141	29	23	415
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
	अ 1. टंचाईने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	6	8	7	11	50
	2. गावांतील वाड्या वस्तींची संख्या	13	6	21	30	82
	3. टंचाईची संख्या	8	9	10	14	58
	ब 1. बैलगाडीने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	0	0	0	4	4
	2. त्यातील वाड्या वस्तींची संख्या	0	0	0	0	0
	3. बैलगाडीची संख्या	0	0	0	4	4
	क 1. इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	18	13	19	12	172
	2. गावांतील वाड्या वस्तींची संख्या	9	0	0	2	22
	3. साधने	27	13	19	15	194

टिप : लोहा तालुक्याचा समावेश कंधार तालुक्यामध्ये आहे.

आधार : कार्यकारी अभियंता, पाणिपुरवठा, जिल्हा परिषद, नांदेड.

तक्ता क्र. 11.6

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यासालील क्षेत्र
[1997-98 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नांदेड

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	1 ख.ज्वारी	0	ख.ज्वारी	20500	0	0
		2 साळ	2200	बाजरी	0	0	0
		3 र.ज्वारी	1000	मका	100	0	0
		4 गहू	4900	इतर	0	0	0
2	हदमाव	1 ख.ज्वारी	0	ख.ज्वारी	37000	0	0
		2 साळ	3400	बाजरी	0	0	0
		3 र.ज्वारी	0	मका	100	0	0
		4 गहू	3800	इतर	0	0	0
3	किनवट	1 ख.ज्वारी	0	ख.ज्वारी	22500	0	0
		2 साळ	3000	बाजरी	500	0	0
		3 र.ज्वारी	0	मका	400	0	0
		4 गहू	1600	इतर	0	0	0
4	भोकरा	1 ख.ज्वारी	0	ख.ज्वारी	20500	0	0
		2 साळ	3200	बाजरी	0	0	0
		3 र.ज्वारी	500	मका	100	0	0
		4 गहू	1200	इतर	0	0	0
5	बिलोली	1 ख.ज्वारी	0	ख.ज्वारी	16300	0	0
		2 साळ	4800	बाजरी	0	0	0
		3 र.ज्वारी	13000	मका	100	0	0
		4 गहू	1700	इतर	0	0	0

तकता क्र. 11.6 समाप्त

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1996-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नांदेड

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
6	देगलूर	1 स.ज्वारी	0	स.ज्वारी	7100	0	0
		2 साळ	1700	बाजरी	0	0	0
		3 र.ज्वारी	8000	मका	100	0	0
		4 गहू	1000	इतर	0	0	0
7	सुखेड	1 स.ज्वारी	0	स.ज्वारी	23700	0	0
		2 साळ	1200	बाजरी	150	0	0
		3 र.ज्वारी	1000	मका	100	0	0
		4 गहू	600	इतर	0	0	0
8	कंधार	1 स.ज्वारी	0	स.ज्वारी	22000	0	0
		2 साळ	1700	बाजरी	0	0	0
		3 र.ज्वारी	600	मका	200	0	0
		4 गहू	500	इतर	0	0	0
9	लोहा	1 स.ज्वारी	0	स.ज्वारी	19400	0	0
		2 साळ	900	बाजरी	200	0	0
		3 र.ज्वारी	400	मका	120	0	0
		4 गहू	400	इतर	0	0	0
जिल्हा बेरीज		1 स.ज्वारी	0	स.ज्वारी	189300	0	0
		2 साळ	22100	बाजरी	850	0	0
		3 र.ज्वारी	24500	मका	1320	0	0
		4 गहू	15700	इतर	0	0	0

आधार : कृषि विकास अधिकारी, जि.प. नांदेड

तक्ता क्रमांक 11.7

जिल्ह्यांतील रासायनिक खतांचे वाटप (वर्ष 1997-98 या वर्षाकरीता)

जिल्हा - नांदेड

अ.क्र.	तहसील	रासायनिक खतांचे वाटप (मेटनात)			
		नियंत्रित संस्थाकडून	स्वाजगी संस्थाकडून	एकूण	
1	2	3	4	5	6
1	नांदेड	5080	28320	25400	
2	हदगाव	3492	13970	17462	
3	किनवट	3500	14000	17500	
4	भोकर	2857	11430	14287	
5	बिलोली	4971	20195	25166	
6	देगलूर	2900	11500	14400	
7	सुखेड	2860	11450	14310	
8	कंधार	3550	13980	17530	
9	लोहा	2540	10160	12700	
जिल्हा एकूण		31750	127005	158755	

आधार : कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नांदेड

तज्ञ क्रमांक : 11.8

जिल्ह्यातील साखर कारखाने : 1997-98

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	तहसील	साखर कारखान्याचे नाव	सहकारी/खाजगी	गळीत क्षमता मे.टन	प्रत्यक्ष गाळप मे.टन	साखरेचे उत्पादन मे.टन
1	2	3	4	5	6	7
1	बिलोली	गोदावरी मनोर सहकारी साखर कारखाना, म. शंकरनगर	सहकारी	2500	91400	8720
2	नांदेड	भाउराव चव्हाण सहकारी साखर कारखाना, म. देगाव येळेगाव.	सहकारी	2500	201363	21637
3	भोकर	शंकर सहकारी साखर कारखाना, वाघलवाडा.	सहकारी	1250	106100	10633
4	लोहा	कलंबर वि. सह. साखर कारखाना, म. गांधी नगर.	सहकारी	1250	33544	2940
जिल्हा एकूण				7500	432407	43940

आधार : प्रादेशिक सहसंचालक (साखर) नांदेड.

तबतो क्र.11.9
दुग्ध संस्थांची संख्या [वर्ष 1997-98]

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	तहसिल	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुग्ध एकूण प्रतिदिन [१००० लिटर]	शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता [१००० लिटर]	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	121	6170	2055	5.6	1	100
2	हदगाव	54	2720	655	1.8	1	5
3	किनवट	65	3353	758	2.1	1	5
4	भोकर	48	2452	765	2.1	1	5
5	बिलोली	108	5478	1088	2.1	1	10
6	देगळूर	71	3762	838	2.3	1	5
7	सुसेड	92	4613	1125	3.1	0	0
8	कंधार	93	4687	1480	4.1	0	0
9	लोहा	135	6898	1214	3.3	1	10
जिल्हा एकूण		787	40133	9978	27.3	7	140

दुग्ध संघ नांदेड

जिल्हा दुग्ध उत्पादन

व पुरवठा सहकारी

संघ मर्या. नांदेड

---- निरंक ----

एकूण

टिप :- जिल्हा दुग्ध उत्पादक सह. संघ अवसायनात काढला आहे.

आधार : जिल्हा दुग्धशाळा विकास अधिकारी, नांदेड

तक्ता क्रमांक 11.10

अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [वर्ष - 1997-98]

जिल्हा - नांदेड

जिल्हातील या कार्यक्रमांतर्गत
निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या

1.1 केंद्रीय पुस्तक - 3
2.1 राज्य पुस्तक - 1
3.1 एकूण :- 4

अ. विकास उपलब्ध झालेला खर्चाची भौतिक साध्याचा तपशील
क्र. शीर्ष असलेली खर्च टक्केवारी बाब परिमाण लक्ष्य साध्य साध्यांची
आर्थिक रु.लाखात टक्केवारी
तस्तूद
रुपये
लाखात

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	कृषि विकास	234.09	99.88	43	1) पाण बहाळ प्रकल्प कार्यान्वीत करणे	संख्या	23	23	100
	एकूण	234.09	99.88	43			23	23	100

आधार : प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास संस्था, नांदेड.

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
त्यावरील तरतूद व खर्च [वर्ष 1997-98]

जिल्हा - नांदेड

कार्यक्रमाखाली 1) तालुक्यांची संख्या- 1 4) 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे-
असण्या-या 2) गावांची संख्या- 246 अनुसूचित जमातींची
3) एकूण लोकसंख्या-243158 लोकसंख्या :- 72172

[रुपये - हजारात]

अ.क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	1997-98 साठी ह्यालेली तरतूद	1997-98 मध्ये ह्यालेला खर्च	टक्केवारी
1	2	3	4	5
(एका)	कृषी संलग्न सेवा			
	1) पीक संवर्धन	7586.00	7404.00	96.60
	2) फलोत्पादन	0.00	0.00	0.00
	3) मृद व जलसंधारण	3855.00	3855.00	100.00
	4) पशुसंवर्धन	690.00	690.00	100.00
	5) दुग्ध व्यवसाय विकास	139.00	139.00	100.00
	6) मत्स्य व्यवसाय	138.00	134.00	97.10
	7) वने	196.00	194.00	99.00
	8) पणन, कोठारे व बखारी	0.00	0.00	0.00
	9) सहकार	259.00	259.00	100.00
	एकूण (एका)	12863.00	12675.00	98.54
(दोना)	ग्रामीण विकास			
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	2727.00	2652.00	97.25
	2) अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	2821.00	2821.00	100.00
	3) जवाहर रोजगार योजना	7611.00	7611.00	100.00
	4) रोजगार हमी योजना	21015.00	21015.00	100.00
	5) जमीन सुधारणा	0.00	0.00	0.00
	6) सांख्यिक विकास	0.00	0.00	0.00
	7) ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	0.00	0.00	0.00
	एकूण (दोना)	34174.00	34099.00	99.78
(तीना)	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण			
	1) लघु पाटबंधारे	10223.00	8245.00	80.65
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	0.00	0.00	0.00
	3) आघाकट विकास	0.00	0.00	0.00
	4) पूर नियंत्रण कामे	0.00	0.00	0.00
	एकूण (तीना)	10223.00	8245.00	80.65
(चार)	विधुत विकास	27700.00	27702.00	100.00

वर्कटा क्रमांक - 11.11 समाप्त

क्र.सं.	वर्कटा क्रमांक	विवरण	अनुमानित	व्यय	शेष
1	2	पर्यटन उद्योग व स्वयंसेवा			
		11 मोठे व मध्यम उद्योग	0.00	0.00	0.00
		21 ग्रामीण व लघु उद्योग	27.00	27.00	100.00
		एकूण (पर्यटन)	27.00	27.00	100.00
		सहाय्यवाहतूक व दुरुवस्त्या			
		11 मोठी व सहान बंद	0.00	0.00	0.00
		21 अंतर्देशीय जलवाहतूक	0.00	0.00	0.00
		31 स्तं विकास	181312.00	184960.00	103.11
		एकूण (सहाय्य)	181312.00	184960.00	103.11
		सात सामान्य आर्थिक सेवा			
		11 पर्यटन	0.00	0.00	0.00
		21 स्थानिक विकास कार्यक्रम	0.00	0.00	0.00
		एकूण (सात)	0.00	0.00	0.00
		आठ सामाजिक आणि सामूहिक सेवा			
		11 सामान्य शिक्षण	10601.00	11970.00	113.00
		21 क्रीडा व पुत्रक कल्याण	110.00	110.00	100.00
		31 कला व संस्कृती	0.00	0.00	0.00
		41 तांत्रिक शिक्षण	0.00	0.00	0.00
		51 वैधकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	0.00	0.00	0.00
		61 आरोग्य सेवा	3189.00	4835.00	93.00
		71 ग्रामीण प्राणी पुरवठा व विच्छेता	4541.00	3961.00	87.00
		81 गृहनिर्माण	0.00	0.00	0.00
		91 नगर विकास	3000.00	3000.00	100.00
		101 माहिती व प्रसिध्दा	0.00	0.00	0.00
		111 मागासवर्गीयांचे कल्याण	7915.00	7904.00	99.86
		121 कामगार व कामगार कल्याण	10.00	10.00	100.00
		131 समाज कल्याण	0.00	0.00	0.00
		141 पोषण	0.00	0.00	0.00
		एकूण (आठ)	31366.00	31790.00	101.35
		एकूण (एक ते आठ)	297665.00	301498.00	101.28
		नऊ रहाडा योजनेखालील तरतूद	35404.00	33143.00	93.61
		दहा न्युक्लीय बजेट	4115.00	4115.00	100.00

आधार: जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

तीस कलमी कार्यक्रमांत 1997-98 वर्षाकरिता

जिल्हा - नांदेड

कलम	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
1	2	3	4	5
1.	अ) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमांत	लाभधारकांची संख्या	5054	5132
	ब) जवाहर मजगार योजना	लाख मनुष्य दिवस	23.39	21.28
	क) लघु उद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	800	892
5.	आ) अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	हेक्टर	0	0
	ब) लाभधारक	संख्या अनु. जमाती	0	0
		अनु. जमाती	0	0
		इतर	0	0
7.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	खेडी संख्या	89	90
8.	सुलांची रोग प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	1) डी.पी.टी.	सुले संख्या	64962	66541
	2) पोलिओ	सुले संख्या	62974	68285
	3) बी.सी.जी.	सुले संख्या	62974	67429
9.	आ) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	19515	19812
	ब) असमत्तुल्य शस्त्रक्रिया			
	1) आसूडी	लाभार्थी संख्या	8740	8963
	2) सी.सी.यु.वर्स	-----	14702	17121
	3) ओ.पी. वापरणारे	-----	14702	14850
11.	आ) अनुसूचित जातीच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	3562	4015
	अर्थसहाय्य			
	ब) अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	2865	3956
	अर्थसहाय्य			
14.	सर्व समाख्यांसाठी गृहनिर्माण			
	का) इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	3071	3523
	ड) अधिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	लाभार्थी संख्या	0	0
	घर बांधणी			
	इ) कमी उत्पन्न घटकांसाठी घर बांधणी	लाभार्थी संख्या	0	0
15.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	304	304
	वनीकरणांसाठी नवीन धारण			
	आ) झाडे लावणे	संख्या लाखात	70.82	70.82
18.	रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	0	0
19.	ब) पंप संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	866	1065
	क) सुधारित चुली	चुली संख्या	3102	4200
	ड) बायोगॅस संच बसविणे	संचात्र संख्या	350	351

आधार : जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

तक्ता क्रमांक-11.13

विशेष घटक योजना 1997-98 वर्षाकरिता

जिल्हा - नांदेड

अ. क्र.	मुख्य विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली अधिक तरतूद (रुपये लाखात)	झालेला खर्च (रुपये लाखात)	खर्चाची टक्केवारी
1	2	3	4	5
1.	कृषि व संलग्न सेवा	111.70	113.89	101.00
2.	ग्रामीण विकास	114.23	114.24	100.00
3.	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	0.00	0.00	0.00
4.	विद्युत विकास	133.80	133.92	100.00
5.	उद्योग व खाणकाम	2.68	3.83	143.00
6.	वाहतूक व दळणवळण	104.93	104.93	100.00
7.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	859.39	859.39	100.00
8.	आरोग्य	0.00	0.00	0.00
9.	गृहनिर्माण	0.00	0.00	0.00
10.	प्राणीपुख्ठा	0.00	0.00	0.00
11.	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना	0.00	0.00	0.00
जिल्हा एकूण		1326.73	1329.40	100.00
विशेष केंद्रीय सहाय्य योजना		0.00	0.00	0.00

आधार :- जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, नांदेड

तद्वता क्रमांक 11.14 [अ]

जिल्हाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष - 1997-98

जिल्हा - नांदेड

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	लोकसभा मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या जुनी/अपूर्ण कामे	संदर्भ वर्षा-एकूण तील नवीन कामे	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	18500	117	81	198	69682	7528
2	हिंगोली	2331	21	12	33	14639	2597
एकूण		20831	138	93	231	84321	10125

टिप: तालुका निहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

तक्ता क्रमांक 11.14 (ब)

- १९२ -

जिल्हाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष - 1997-98

जिल्हा - नांदेड

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	विधानसभा मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या (अपूर्ण कामे)	संदर्भ वर्षा-एकूण तील नवीन कामे	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	6000	42	20	62	2315	4249
2	सुदखेड	6000	41	41	82	4679	4648
3	कंधार	6000	66	12	78	793	5093
4	सुखेड	6000	69	14	83	704	4853
5	बिलोली	6000	102	41	143	2223	4750
6	भोकर	6000	57	13	70	1339	5028
7	किनवट	6000	72	53	125	3722	5082
8	हदगाव	6000	66	15	81	2305	5270
	एकूण	48000	515	209	724	18088	38973

आधार : जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड.

तबता क्रमांक 11.14 [क]

- १९३ -

जिल्हाया स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष - 1997-98

जिल्हा - नांदेड

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	विधानपरिषद मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या जुनी अपूर्ण कामे	मंजूर कामांची संख्या संदर्भ वर्षा-एकूण तील नवीन कामे	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नांदेड	6000	42	20	62	2315	4249
4	सुसेड	6000	41	41	82	4679	4648
3	शिक्षक मतदार संघ	3000	0	29	29	2103	745
एकूण		15000	83	90	173	9097	9642

टिप : ताबूका निहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : जिल्हा नियोजन अधिकारी, नांदेड

तक्ता क्र. 12.1

जिल्हातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1997 ते मार्च-1998.

जिल्हा:- नांदेड

प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टेंबर
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	तांदूळ	स्थानिक	948	925	865	770	820	867
2.	गहू	2189	0	0	0	0	0	0
3.	गहू	सुधारित	602	602	582	596	570	535
4.	ज्वारी	रब्बी	677	770	718	550	567	508
5.	ज्वारी	संकरित	294	330	356	349	324	280
6.	बाजरी	सुधारित	450	450	0	407	450	350
7.	मका	स्थानिक	442	351	351	475	480	455
8.	हरबरा	गावरान	1074	1059	1079	1148	1208	1219
9.	तरु	पांढरी	1533	1466	1656	1056	1089	1088
10.	मूग	हिरवा	1558	1628	1754	1329	1334	1316
11.	उडीद	काळा	1131	1134	1091	831	947	945
12.	मठ	स्थानिक	0	0	0	0	0	0
13.	गूळ	स्थानिक	917	892	908	1196	1168	1212
14.	भुईमूग	ढोबळा	1363	1379	1502	1324	1311	1270
15.	सूर्यफूल	संकरित	1320	1338	1406	1117	1081	1133
16.	करडई	लहान	1116	1300	1395	932	1017	930
17.	तीळ	पांढरा	1952	2350	2151	1700	0	1550
18.	जवस	स्थानिक	0	0	0	0	0	0
19.	कापूस	लांबधा.	0	0	0	0	0	0
20.	कापूस	आसुडधा	0	0	0	0	0	0

युद्धे चालू .....

तक्ता क्र. 12.1 पुढे चालू

जिल्ह्यातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1997 ते मार्च-1998.

जिल्हा:- नांदेड

प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	10	11	12	13	14	15	16	17
1	तांदूळ	स्थानिक	775	858	1099	907	970	925	894	813
2	गहू	2189	0	0	0	0	0	0	0	0
3	गहू	सुधारीत	546	576	665	653	612	585	594	668
4	ज्वारी	रब्बी	491	463	590	556	517	541	579	665
5	ज्वारी	संकरित	276	292	280	300	289	298	306	321
6	बाजरी	सुधारीत	303	331	363	379	387	357	384	335
7	मका	स्थानिक	465	388	382	371	408	377	412	466
8	हरबरा	गावरान	1315	1341	1482	1659	1335	1228	1262	1077
9	तूर	पांढरी	1071	1072	1195	1340	1504	1545	1301	1387
10	मूग	हिरवा	1324	1291	1518	1564	1543	1528	1474	1292
11	उडीद	काळा	867	884	1110	1077	1106	1134	1021	1183
12	मठ	स्थानिक	0	0	0	0	0	0	0	0
13	गूळ	स्थानिक	1092	1400	1266	1031	873	896	1071	821
14	भुईमूग	ढोबळा	1255	1227	1272	1141	1216	1263	1294	1339
15	सूर्यफूल	संकरित	0	972	1009	996	1140	1203	1156	1166
16	करडई	लहान	910	915	997	1045	870	1028	1038	1001
17	तीळ	पांढरा	1468	1418	1448	1866	1665	1648	1747	1770
18	जवस	स्थानिक	0	0	0	0	0	0	0	1068
19	कापूस	लांब धा	1413	1413	1413	1413	1413	1413	1413	1413
20	कापूस	आघुड धा	1175	1175	1175	1175	1175	1175	1175	1175

टिप :- कापसाचे भाव हमी किंमती नुसार दिलेले आहेत.

आधार :- नांदेड जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या.

तक्ता क्र. 12.2

जिल्ह्यातील सुध्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत '0.00' रु.त)

वर्ष:- 1997.

जिल्हा:-नांदेड

अ. क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	जाने.	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे	जून
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

तांदूळ:-

1.	तांदूळ	उत्तम	किलो	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00
2.	तांदूळ	मध्यम	--	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
3.	तांदूळ	हलका	--	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00
4.	गहू	उत्तम	--	10.10	10.50	9.60	8.00	8.00	8.00
5.	गहू	मध्यम	--	8.70	9.00	8.00	7.00	7.00	7.00
6.	ज्वारी	रब्बी	--	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00
7.	ज्वारी	संकरित	--	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
8.	बाजरी	मध्यम	--	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00

डाळी :-

9.	हर डा.	मध्यम	किलो	30.00	29.00	26.00	26.00	25.60	24.00
10.	धना डा.	--	--	16.00	16.00	16.00	16.60	20.00	19.00
11.	सुग डा.	--	--	24.00	24.00	24.00	25.00	26.00	26.00
12.	उडीद डा.	--	--	26.00	26.00	26.00	26.00	26.00	26.00
13.	मसूर डा.	--	--	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	20.00

साखर व गूळ :-

14.	साखर	सु.बा.	किलो	13.00	13.00	13.00	13.40	15.00	15.00
15.	साखर	स्वधादु	--	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म./पि.	--	9.80	9.00	9.00	9.00	12.00	12.00

.....पुढे चालू .....

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील सुव्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत '०.००' रु.त)

वर्ष:- 1997.

जिल्हा:- नांदेड

अ. क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	जुलै	ऑगस्ट	सप्टें.	ऑक्टो.	नोव्हें.	डिसे.	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

धान्य:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.26
2.	तांदुळ	मध्यम	--	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	10.96
3.	तांदुळ	हलका	--	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	8.48
4.	गहू	उत्तम	--	8.00	7.60	8.50	8.50	8.50	8.75	8.67	7.42
5.	गहू	मध्यम	--	7.00	7.00	8.20	8.00	8.00	8.00	7.73	6.44
6.	ज्वारी	रब्बी	--	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.37	8.03	8.03
7.	ज्वारी	संक्रित	--	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
8.	बाजरी	मध्यम	--	7.00	7.00	7.00	6.28	6.00	6.00	6.77	6.23

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	24.00	24.00	21.00	18.00	19.00	21.00	23.88	28.17
10.	चना डा.	--	--	16.00	18.00	18.00	19.00	19.00	21.75	18.11	13.74
11.	सुग डा.	--	--	26.00	25.00	23.00	22.00	24.00	24.50	24.53	24.63
12.	उडीद डा.	--	--	20.00	24.00	23.00	22.00	24.00	22.50	24.36	27.78
13.	मसूर डा.	--	--	20.00	20.00	19.50	20.48	24.00	19.00	21.91	22.63

साखर व गूळ :-

14.	साखर	सु.बा.	किलो	15.00	15.25	15.20	15.40	15.40	15.50	14.51	13.29
15.	साखर	स्वधादु	--	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म.पि.	--	12.25	13.00	15.75	14.50	14.00	14.00	12.12	8.95

पुढे चालू

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील सुध्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक सरासरी फिरकोळ किंमती. (किंमत "0.00" रु.ता)

वर्ष:- 1997.

जिल्हा:- नांदेड

अ. क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	परिमाण	जाने.	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे	जून
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

तेल:-

17.	गोडेतेल	भईसूग	किलो	38.00	38.25	38.00	38.50	40.00	38.00
18.	झो.तेल	सुटे	--	78.00	80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
19.	वन.तूप	डालडा	--	40.00	40.00	39.25	40.00	41.80	40.00

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00
21.	सुद्ध तूप	--	किलो	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00

मांस व मासे:-

22.	मांस (बोकडाचे)		किलो	80.00	80.00	82.50	90.00	90.00	90.00
23.	ताजे मासे	स्था.म.	--	40.00	40.00	40.00	50.00	50.00	50.00
24.	शंडी/कांबडीची		डझन	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00

ससाण्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	22.00	22.00	22.00	23.50	24.00	24.00
26.	खोबरे	सु.वाटी	--	48.00	54.00	54.00	54.00	60.00	60.00
27.	मिरची	सु.संके.	--	60.00	55.00	31.25	30.00	30.00	30.00

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
29.	कांदे	मध्यम	किलो	4.00	4.00	4.25	4.25	3.40	2.50
30.	बटाटे	मध्यम	--	8.00	6.25	4.50	5.00	5.00	3.50

पेजे:-

31.	चहा	CTCपत्ती	किलो	74.00	74.00	74.00	74.00	74.00	74.00
32.	काँफी	पावडर	100 g	12.40	13.00	13.00	13.75	14.00	14.00

.....पुढे चालू .....

जिल्हयातयल सल्यलयाव्या ठिकाणव्या मल्लव्या वस्तुव्या मासिक
 सरासरी किरकोळ किमती (किमती १००० रु.त)
 वर्ष:- १९९७

जिल्हा:- नांदेड

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत	परिमाण	जुलै	ऑगस्ट	सप्टें	ऑक्टो	नोव्हें	डिसे	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

तेल:-

17. गोडतेल	भईसुग	किलो	38.00	38.00	37.50	36.60	37.00	37.75	37.92	40.80
18. खो.तेल	सुटे	प्रचल	75.00	75.00	75.00	75.00	75.00	75.00	77.75	54.23
19. वन.तुप	डालडा	-	38.00	38.60	38.00	37.80	36.00	36.00	38.79	39.78

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20. सुटे दुध	मह.शे.ये	लिटर	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00
21. सुड तुप	-	किलो	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.83	150.00

मांस व मासे:-

22. मांस (बोकडाचे)	-	किलो	90.00	90.00	90.00	90.00	90.00	90.00	87.71	79.67
23. ताजे मासे	स्था.म.	-	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	47.50	40.00
24. अंडी (कांबडीची)	डबल	-	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	18.00	15.70

मसाल्याचे पदार्थ:-

25. शेंगदाणे	मध्यम	किलो	23.00	23.00	23.00	22.00	22.00	22.00	22.71	22.25
26. खोबरे	सु.वाटी	-	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	57.50	40.17
27. मिरची	सु.सकै	-	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	34.69	54.73

फळे व भाजीपाला:-

28. जेवो म.	जळभाव	इ.इ.न	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	5.13	4.00
29. कांटे	मध्यम	किलो	3.00	3.20	3.25	4.20	5.25	7.75	4.07	3.70
30. बटाट	मध्यम	-	4.25	4.20	4.50	4.50	5.00	5.00	4.98	6.46

पेजे:-

31. चहा	OTCपत्ती	किलो	70.00	80.00	80.00	90.00	90.00	100.00	80.17	74.00
32. कॉफी	पावडर	100g	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	13.63	13.11

पुढे चालू

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत '०.००' रु. ता.)

वर्ष:- 1997.

जिल्हा:- नांदेड

क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तूची प्रत/जात	प्रति-माण	जाने.	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे	जून
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

जड व दिवाबत्ती:-

33.	सॅकेल	--	लिटर	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05
34.	लाकूड	जळारु	40की.	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00
35.	कोळसा	लाकडी	--	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00

कापडे:-

36.	साडी	4.5 मी.	1 नग	75.00	75.00	75.00	75.00	75.00	75.00
37.	शर्टिंग	टेरीका	मिटर	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00
38.	पोलका कापड	2 X 2	1 नग	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00

भांडी:-

39.	पातेले	स्टील	किलो	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00
40.	पातेले	पितळ	--	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00

चापरातील सर्कीण वस्तू:-

41.	प्रसाधन	लक्स	100						
	साबण		ग्रॅम	8.50	8.50	8.50	8.50	8.50	8.50
42.	धुण्याचा	500	250						
	साबण		ग्रॅम	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
43.	दुधपेस्ट	कोलगेट	100						
			ग्रॅम	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50
44.	केशतेल	टाटा	100						
		हे.आ.	ग्रॅम	14.10	14.10	14.10	14.10	14.10	14.10
45.	सुपारी	मध्यम	किलो	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00
46.	विडी	--	25नग	3.00	3.00	3.00	3.50	3.50	3.50
47.	त्रिगार	पनामा	10नग	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00

.....पुढे चालू .....

तक्ता क्र. 12.2 समाप्त

जिल्ह्यातील सुध्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक सरासरी किस्कोळ किंमती. (किंमत "०.००" रु.त)

वर्ष:- 1997.

जिल्हा:- नांदेड

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1996	ऑगस्ट 1996	सप्टें. 1996	ऑक्टो. 1996	नोव्हें. 1996	डिसे. 1996	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

जन्म व दिवाबत्ती:-

33.	राँकेल	---	लिटर	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05	3.05
34.	लाकूड	जळाऊ	40की.	40.00	40.00	40.00	40.00	45.00	50.00	41.25	36.83
35.	काँठसा	लाकडी	-"	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00

कापडे:-

36.	साडी	4.5 मी.	1 नम	75.00	75.00	75.00	90.00	100.00	100.00	80.42	75.00
37.	शर्टींग	टेरीकाँ.	मिटर	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00
38.	पोलका-	2 X 2	1 नम	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00

कापड

भांडी:-

39.	पातेले	स्टील	किलो	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00
40.	पातेले	पितळ	-"	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	137.08

वापरातील संकीर्ण वस्तू:-

41.	प्रसाधन	लक्स	100	8.50	8.90	9.00	9.00	9.00	9.00	8.70	7.40
		साबण	ग्रॅम								
42.	धुण्याचा	501	250	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
		साबण	ग्रॅम								
43.	दुधपेस्ट	कोलमॉट	100	19.50	19.50	19.50	18.70	18.75	18.75	19.31	18.82
			ग्रॅम								
44.	केशतेल	टाटा	100	14.10	14.10	14.10	14.10	14.10	14.83	14.16	14.10
		हे.ऑ.	ग्रॅम								
45.	सुपारी	मध्यम	किलो	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	148.50
46.	विडी	--	25नम	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.38	2.58
47.	सिगार	पनामा	10नम	6.00	6.00	6.00	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	6.00	6.00

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नांदेड

तक्ता क्र. 12.3

कामगारांचे ग्राहक किमतीचे निर्देशांक सन 1997-98.

[याथाभूत वर्ष :-1982 = 100]

केंद्र:- नांदेड

जिल्हा:-नांदेड

अ. क्र.	महिना	वर्ष	अन्न गट:	पान, सुपारी तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरबां- धणी	कापड, बिछाने व पादत्रय	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	एप्रिल	1997	565	493	321	235	318	422	361
2.	मे	1997	569	493	322	225	318	428	366
3.	जून	1997	572	504	322	225	318	429	368
4.	जुलै	1997	578	529	333	244	318	431	361
5.	ऑगस्ट	1997	61	532	333	244	318	431	368
6.	सप्टेंबर	1997	37	532	333	244	318	431	370
7.	ऑक्टोबर	1997	363	535	333	244	318	431	367
8.	नोव्हेंबर	1997	37	536	333	244	318	437	370
9.	डिसेंबर	1997	38	529	322	244	318	443	380
10.	जानेवारी	1998	3	528	322	254	318	452	384
11.	फेब्रुवारी	1998	3	528	322	254	318	464	386
12.	मार्च	1998	37	520	339	254	339	472	382
वार्षिक सरासरी				523	332	244	320	439	372

आधार : कामगार आरक्षक रचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

तक्ता क्र. 13.1

जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या.

सन 1997-98.

जिल्हा:- नांदेड

अ.क्र.	बाब	संख्या
1	2	3

1. पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या:-		
का पोलीस उप महानिरीक्षक.(वर्ग-11)		1
ख पोलीस आयुक्त.		0
ग अप्पर पोलीस आयुक्त.		0
घा पोलीस उप आयुक्त.		0
चा पोलीस अधिक्षक.		2
छा पोलीस उप अधिक्षक.		7
जा पोलीस निरीक्षक.		24
झा पोलीस उप निरीक्षक.		135
टा पोलीस जमादार.		85
ठा पोलीस हवालदार.		509
डा पोलीस शिपाई.		1903
ढा इतर.		385

एकूण पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या 3051

2. पोलीस ठाणे.	34
3. अऊट पोस्ट.	22
4. सब पोस्ट.	0
5. लॉकअप्स.	66
6. पोलीस ठाणे, अऊट पोस्ट व सब पोस्ट आदिंची सोय असलेली गावे व शहरे.	56
7. पोलीस दलांचा एकूण खर्चा रु.लाखात	1871.62

टिप:- बाब इतर घामध्ये कार्यालयीन कर्मचा-यांचा समावेश आहे.

आधार :- 1) जिल्हा पोलीस अधिक्षक, नांदेड

2) पोलीस उपमहानिरीक्षक, नांदेड

तक्ता क्र. 13.2

जिल्ह्यातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1997-98.

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	गुन्ह्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे *	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.	दखलपत्र गुन्ह्यात मदत करणे.	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	दखलपत्र गुन्ह्याबाबत कट करणे.	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	246	35	799	193	6	202	3	781
4.	व्यक्तीविषयक गंभीर गुन्हे.	2150	181	5387	1969	225	1505	78	5548
5.	व्यक्ती व मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्तेविषयक गंभीर गुन्हे.	573	100	1303	344	18	356	15	1258
6.	व्यक्तीविषयक किरकोळ गुन्हे.	83	7	313	76	16	77	4	292
7.	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे.	1584	166	3629	1071	56	974	72	3598
8.	वर न नोंदलेले इंडीयन पिनलकोड खालिल इतर गुन्हे.	276	24	398	213	3	102	20	486

एकूण 11 ते 81 5012 317 11829 3866 324 3216 192 11963

पुढे चालू ...

तक्ता क्र. 13.2 पुढे चालू.

जिल्ह्यातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1997-98.

जिल्हा : नांदेड

अ. क्र.	गुन्ह्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे *	न्यायालयात येऊन साठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे. 2289 653 4885 1803 3 1598 161 4926

का विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे. 2289 653 4885 1803 3 1598 161 4926

खा. बी. एच. ओ. आर. 1947 या कायद्याखालील गुन्हे. 0 0 0 0 0 0 0 0 0

एकूण [9 (क+ख)] 2289 653 4885 1803 3 1598 161 4926

एकूण 1 ते 8 व 9 [क+ख]:- 7301 1166 16714 5669 327 4814 353 16889

टिप :- स्तंभ क्र. 5 मधील माहिती सुधारीत आहे.

आधार:- जिल्हा पोलीस अधिक्षक, नांदेड.

तक्ता क्र. 13.3

तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हे, सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड

अ.क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5
1.	रेल्वे अधिनियम.	96	0	96
2.	सुंबई पोलिस अधिनियम.	198	0	198
3.	सुंबई दारुबंदी अधिनियम.	186	0	186
4.	क्रिमीनल प्रोसीजर कोड अधिनियम.	232	0	232
5.	घरफोडी आणि चोरी.	201	2	203
6.	सोटे दस्तऐवज व फसवणूक.	11	0	11
7.	खून.	375	74	449
8.	डाके आणि दरोडे.	148	0	148
9.	हल्ला व हुक्षापत करणे	136	12	148
10.	फुस लावून प्रळविणे व बलात्कार.	41	0	41
11.	लष्करी गुन्हे.	0	0	0
12.	इतर.	508	66	574
एकूण:-		2132	154	2286

आधार :- अ. धेक्षक, नांदेड जिल्हा कारागृह, नांदेड.

तुरुंगात दाखल केलेल्या संहंगाराचे वयोमटातुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन १९९७-९८.

जिल्हा :- नांदेड

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५

१.	१८ वर्षाखालील.			
१.१	अशिक्षित.	०	०	०
१.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	१०	०	१०
१.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	१६	०	१६
२.	१८ ते २१ वर्ष.			
२.१	अशिक्षित.	४	१	५
२.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	१४८	१५	१६३
२.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	१४५	०	१४५
३.	२२ ते ३० वर्ष.			
३.१	अशिक्षित.	१५	१५	३०
३.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	१५६	१०१	२५७
३.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	३८५	०	३८५
४.	३१ ते ४० वर्ष.			
४.१	अशिक्षित.	१०४	६	११०
४.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	३९९	०	३९९
४.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	५६०	०	५६०
५.	४१ ते ६० वर्ष.			
५.१	अशिक्षित.	१४	१६	३०
५.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	५८	०	५८
५.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	६७	०	६७
६.	६१ वर्षावरील.			
६.१	अशिक्षित.	१०	०	१०
६.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	२५	०	२५
६.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	१६	०	१६
७.	एकूण.			
७.१	अशिक्षित.	१४७	३८	१८५
७.२	अशिक्षित फक्त वाचता घेणारे.	७९६	११६	९१२
७.३	वाचता व लिहिता घेणारे.	११८९	०	११८९

आधार:- अधीक्षक, नांदेड जिल्हा कारागृह, नांदेड.

संख्या क्र. 13.5

दिवानी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे,
सन 1997-98.

जिल्हा:- नांदेड

दिवानी				फौजदारी			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
निघमित	संकीर्ण	निघमित	संकीर्ण	निघमित	संकीर्ण	निघमित	संकीर्ण
1	2	3	4	5	6	7	8
3783	1733	495	250	340	11265	155	413

टिप :- जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या प्रकरणावर निर्णय दिला अशा प्रकरणांचा समावेश नाही.

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, नांदेड

तक्ता क्र. 14.1

जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे.

सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड.

अ. क्र.	तहसील	बँकांची कार्यालये असलेली गांवे व शहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गी-कृत बँका	वर्गीकृत बँकांची शाखा, कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी [रु. लाखात]	वर्गीकृत बँकांच्या अगारु रकमा [रु. लाखात]	सहकारी बँका व त्यांच्या शाखा
1	2	3	4	5	6	7	8	9

1.	नांदेड	80	1239	18	41			8/41
2.	हदगांव	29	140	3	10			2/18
3.	किनवट	27	181	2	14			2/14
4.	भोकर	21	112	4	9			2/13
5.	बिलोली	56	337	4	21	उ.ना.	उ.ना.	3/33
6.	देगलूर	22	135	4	10			4/13
7.	सुखेड	26	128	2	9			2/16
8.	कंधार	22	142	4	9			4/15
9.	लोहा	25	150	4	8			4/15

जिल्हा बेरीज:- 308 2564 20 131 35816.62 24230.30 8/178

टिप: स्तंभक्रमांक 5 मधील संख्या म्हणजे तहसिल/जिल्ह्यातील बँकांच्या शाखांची संख्या नसून बँकांची संख्या आहे.

आधार:- मार्गदर्शी बँक अधिकारी स्टेट बँक ऑफ इंडीया, नांदेड.

तक्ता क्र. 14.2

जिल्ह्यातील 31 मार्च 1998 रोजी चालू असलेल्या
संयुक्त भांडवली संस्था.

जिल्हा :- नांदेड

मर्णादित भागभांडवल असलेल्या संस्था		हमीद्वारे मर्णादित असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करण-घा. संस्था		एकूण
सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
1	2	3	4	5
13	132	1	0	146

आधार:- कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार,
नवी दिल्ली.

तक्ता क्र. 14.3

उत्तरदि. लेल्या विमापत्रांची संख्या व
विम्याची रक्कम, सन 1997-98.

जिल्हा:- नांदेड

अ. क्र.	बाब	परिमाण	तपशिल
1	2	3	4

1.	शाखा.	संख्या	4
2.	उत्तरदि. लेली विमापत्रे.	संख्या	25968
3.	व्यय / त विमापत्रे.	संख्या	1297
4.	विम्याची रक्कम.	रु. हजारत	1186717

आधार:- भारतीय जीवन बिमा निगम, नांदेड

तक्ता क्र. 15.1

जिल्ह्यातील चित्रपटगृहाविषयी आकडेवारी, सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड.

अ. क्र.	तहसील	कायमस्वरुपाची चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपट गृहे		विडीओ केंद्रे		वसूल केलेला करमणूक कर [रु. '000']
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. नांदेड	7	6267	2	300	16	870	87.78
2. हदगाव	1	693	4	800	7	365	2.10
3. किनवट	2	1291	4	1200	10	375	2.65
4. भोकर	2	604	1	300	4	150	2.23
5. बिलोली	4	2469	3	300	23	755	5.05
6. देगळूर	2	1456	0	0	16	640	6.20
7. सुखेड	1	700	1	200	13	390	1.30
8. कंधार	1	334	1	200	10	350	1.34
9. लोहा	0	0	0	0	3	150	0.15

जिल्हा बेरीज :- 20 13814 16 3300 102 4045 108.80

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड.

तक्ता क्र.15.2

गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या, सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड

[रु.लाखात]

अ. क्र.	योजनेचे नाव	सन 1997-98 अखेर खाते- दारांची संख्या	सन 1996-97		सन 1997-98	
			ढोबळ	नक्क	ढोबळ	नक्क
1	2	3	4	5	6	7

1. टपाल बचत खाते.	822	454.06	(+)0.13	1063.77	(+)543.66
2. संचित सुदत ठेव.	0	0.	(-)2.59	0.00	0.
				0.	0.
3. पुनरावर्ती ठेव.	42809	1474.03	(+)276.53	1658.15	(+)287.34
4. समयबद्ध ठेव.	204	21.08	(-) 11.38	0030.85	(+) 1.69
5. सार्वजनिक भ.नि.निधि स्टेट बँक.	0	0.	0.00	0	0
6. सार्वजनिक भ.नि.निधि टपाल खाते.	322	159.29	(+)101.12	0216.82	(+)179.98
7. राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे(2 ते 4)	0	0	(-) 11.12	000	0 (-) 6.26
8. 8 वी मालिका.	0	584.40	(+)428.57	0742.26	(+)583.84
9. इंदिरा विकास पत्रे.	0	240.07	(+) 58.05	0640.76	(+)456.33
10. किसान विकास पत्रे.	0	653.90	(+)305.58	0929.12	(+)387.96
11. मासिक प्राप्ती योजना.	772	188.80	(+)141.01	0300.07	(+)214.08
12. रा.ब.घो. -87.	0	0	(-) 73.07	000	0 (-) 62.74
13. सामाजिक सुरक्षापत्रे.	0	0	0.00	0	0
14. इतर सर्व योजना.	0	0	0.00	0	0
15. राष्ट्रीय बचत योजना-1992.	33	2.90	(+) 2.71	000	2.33 (-) 4.82

एकूण :- 44962 3778.53 1215.54 5584.13 2581.06

टिप :- वर्ष 1997-98 चे उद्दिष्ट 2410.00 लाख व टक्केवारी 107.09

आधार :- सहायक संचालक, अल्पबचत, नांदेड

तक्ता क्र. 15.3

तहसीलनिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल, सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड

(रु.हजारात)

अ. क्र.	तहसील	यावृ वर्षाची जमीन महसूलीची एकत्रित मागणीपूर्वीची जमा खकम सोडून	एकत्रित जमीन महसूलाची धकबाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	जमीन महसूल देणा-या खातेदारांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	नांदेड	154	0	154	0	0	154	133	37986
2.	हदगाव	97	0	97	0	0	97	125	54104
3.	किनवट	43	0	43	0	0	43	43	51378
4.	भोकर	63	1	64	0	0	64	58	33867
5.	बिलोली	192	421	613	0	0	613	157	78050
6.	देगलूर	59	0	59	59	0	0	8	34463
7.	सुखेड	56	0	56	56	0	0	1	45123
8.	कंधार	42	47	89	42	0	47	17	41151
9.	लोहा	55	216	271	55	0	216	15	39918
जिल्हा एकूण :-		761	695	1446	212	0	1234	557	415960

आधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड

तक्ता क्र. 15.4

साक्षरता आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.1998 या दिवशी.

जिल्हा:- नांदेड

क्र.	तहसील	व- ल- ची	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			दैनिक					साप्ताहिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

1. नांदेड	136	56	2	0	10	68	140	6	0	32	178
2. हदगाव	7	1	0	0	0	1	2	0	0	0	2
3. किनवट	14	1	0	0	0	1	4	0	0	0	4
4. भोकर	9	1	0	0	0	1	3	0	0	0	3
5. बिलोली	14	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
6. देगलूर	13	0	0	0	0	0	6	0	0	1	7
7. सुखेड	6	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
8. कंधार)	8	0	0	0	0	0	6	0	0	0	6
9. लोहा)											
जिल्हा एकूण:-	207	9	2	0	10	71	166	6	0	33	205

.....पुढे चालू .....

तबता क्र. 15.4 समाप्त.

सुदृणालये आणे त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.1998 या दिवशी.

जिल्हा:- नांदेड.

अ. क्र.	तहसील	सुदृ- पाल- घांची संस्था	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			पाक्षिक					मासिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1.	2.	3.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.

1. नांदेड	5	0	0	0	5	13	0	0	1	14
2. हदगाव	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. किनवट	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. भोकर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. बिलोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. देगलूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. सुखेड	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. कंधार)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9. लोहा.)										

जिल्हा एकूण:- 5 0 0 0 5 13 0 0 1 14

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड.

सक्ता क्र. 15.5

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखर,

सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड

[आकडे "००" टनामध्ये]

तांदूळ			गहू			साखर			नियमित
जिल्हा	जिल्ह्या- तील इतर ठिकाणी	एकूण (1+2)	जिल्हा	जिल्ह्या- तील इतर ठिकाणी	एकूण (4+5)	जिल्हा	जिल्ह्या- तील इतर ठिकाणी	एकूण (7+8)	स्वस्त धान्य वाटप दुकाने [संख्या]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
150	935	1085	368	1589	1957	231	762	993	1892

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड.

सक्ता क्र. 15.6

जिल्ह्यातील मागणी व वसुली केलेले धान्य,

सन 1997-98.

जिल्हा :- नांदेड

[आकडे "००" मेटनामध्ये]

मागणी	लेवही						मागणीशी वसुलीची टक्केवारी
	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	एकूण	
सर्व एकूण धान्याची मागणी	2	3	4	5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8

निरंक

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नांदेड.

तक्ता क्र. 15.7

जिल्ह्यातील 1998 मधिल लोकसभा व 1995 मधिल विधानसभा
निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- नांदेड

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			मतदानाची टक्केवारी	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण		काँग्रेस आय	भा.ज.पा.	शिवसेना
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

लोकसभा निवडणूक:-

1998

1. नांदेड - 30   1179   395   325   720   61.07   338   290 -

लोकसभा एकूण :-

1179   395   325   720   61.07   338   290 -

विधानसभा निवडणूक :- फेब्रुवारी - 1995

1. किनवट- 168	149	63	58	121	81.06	14	33	--
2. हदगाव- 169	167	69	63	132	79.37	20	--	31
3. नांदेड - 170	285	102	92	194	68.11	28	--	56
4. सुदसेड - 171	177	72	64	136	76.96	34	--	17
5. भोकर - 172	156	66	63	130	83.18	36	--	16
6. बिलोली- 173	195	79	74	153	78.14	61	--	3
7. सुसेड - 174	175	66	60	126	71.83	40	--	14
8. कंधार - 175	177	71	64	135	76.30	19	--	49

विधानसभा एकूण

1481   588   538   1126   76.07   254   33   185

पुढे चालू.....

तक्ता क्र. 15.7 पुढे चालू ...

जिल्ह्यातील 1998 मधिल लोकसभा व 1995 मधिल विधानसभा
निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- नांदेड

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		दूरदर्शी	स्वतंत्र पार्टी	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी	जनता दल	बहुजन समाजवादी पार्टी	लोक दल	भारतीय समाजवादी काँग्रेस	महाराष्ट्र इंदिना काँग्रेस
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18

लोकसभा निवडणूक:- 1998

1. नांदेड - 30	--	48	--	11	19.00	--	--	--	--
----------------	----	----	----	----	-------	----	----	----	----

लोकसभा एकूण :-

--	--	48	--	11	19.00	--	--	--	--
----	----	----	----	----	-------	----	----	----	----

विधानसभा निवडणूक :- फेब्रुवारी - 1995

1. किनवट- 168	--	71	--	--	--	--	--	--	--
2. हदगाव- 169	--	63	--	14	--	--	--	--	--
3. नांदेड - 170	--	68	--	38	--	--	--	--	--
4. सुदखेड - 171	--	78	--	3	--	--	--	--	--
5. भोकर - 172	--	68	--	6	--	--	--	--	--
6. बिलोली- 173	--	65	--	19	--	--	--	--	--
7. सुखेड - 174	--	68	--	2	--	--	--	--	--
8. कंधार - 175	--	68	--	--	--	--	--	--	--

विधानसभा एकूण

--	--	549	--	82	--	--	--	--	--
----	----	-----	----	----	----	----	----	----	----

टिप : आकडे हजारात केल्यामुळे बेरजा कदाचित जुळणार नाहीत.

स्तंभ 12 मध्ये अपक्ष उमेदवारांना मिळालेल्या मतांची संख्या दिलेली आहे.

आधार : जिल्हाधिकारी (निवडणूक शाखा), नांदेड.

तक्ता क्रमांक 15.8

जिल्हातील 31.3.98 रोजीची अधिकारी व प्रवासी घांयेसाठी असलेल्या
विश्रामगृहांची तालुकानिहाय यादी.

जिल्हा:-नांदेड

अ.क्र	तहसील	विश्रामगृहाचे नांव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4

1. नांदेड	1. सार्वजनिक बांधकाम विश्रामगृह, स्नेहनगर, नांदेड.	11
	2. पाटबंधारे, डाकबंगला, नांदेड.	3
	3. सार्वजनिक बांधकाम विश्रामगृह, स्नेहनगर, नांदेड.	6
	4. सार्वजनिक बांधकाम विश्रामगृह, सुदखेड.	2
	5. विभागीय कार्यालय विश्रामगृह रा.प. नांदेड	2
	6. मध्यवर्ती बसस्थानक विश्रामगृह रा.प. नांदेड	1
	7. पाटबंधारे विश्रामगृह असर्जन ता. जि. नांदेड	4
	8. शासकीय तंत्र निकेतन विश्रामगृह, नांदेड	4
	9. तपासणी विश्रामगृह विष्णूपुरी प्रकल्प तुप्पा.	2
2. हदगाव	1) शासकीय विश्रामगृह, हदगाव	2
	2) शासकीय विश्रामगृह, तामसा	2
	3) शासकीय विश्रामगृह, सिबदरा	2
	4) शासकीय विश्रामगृह, हिमाधत नगर	2
	5) शासकीय विश्रामगृह, अंबाळा	2
	6) उर्ध्व पेनगंगा प्रकल्प विश्रामगृह हदगाव	2
	7) जि.प. लघु पाटबंधारे विश्रामगृह, हदगाव	2
3. किनवट	1) शासकीय विश्रामगृह, माहूर	2
	2) शासकीय विश्रामगृह, मांडवी	2
	3) जि.प. विश्रामगृह, किनवट	2
	4) मध्यम प्रकल्प विभाग निरीक्षक डाक बंगला, गांकुंदा	2
	5) वन विश्रामगृह, किनवट	2

तक्ता क्र. ३३-सुडे चालू

अ.क्र.	तहसील	विश्रामगृहान्येनाव व.पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4

		6) वन विश्रामगृह, राजगड	2
		7) वन विश्रामगृह, मादूर	2
		8) वन विश्रामगृह, सावरी	2
		9) वन विश्रामगृह, जलधरा	2
		10) शासकीय विश्रामगृह किन्नवट	4
		11) मध्यवर्ती वसस्थानक रा.प. किन्नवट	1
		12) मध्यवर्ती वसस्थानक रा.प. मादूर	1
4 भोकर		1) शासकीय विश्रामगृह, भोकर	5
		2) शासकीय विश्रामगृह, उमरी	2
		3) शासकीय विश्रामगृह, किन्नी	2
		4) पाटबंधारे व्यवस्थापक विभाग विश्रामगृह, उमरी	2
5 बिलोली		1) शासकीय विश्रामगृह, बिलोली	2
		2) शासकीय विश्रामगृह, धर्माबाद	2
		3) शासकीय विश्रामगृह, कुंडलवाडी	2
		4) शासकीय विश्रामगृह, नरसी	2
		5) शासकीय विश्रामगृह, नाथगाव	2
		6) जि.प. विश्रामगृह, बिलोली	2
		7) पाटबंधारे डिवी. बंगला, नाथगाव	2
		8) पाटबंधारे विश्रामगृह, सतगाव	2
		9) नगर पालिका विश्रामगृह, बिलोली	1
		10) मध्यम प्रत्यय विश्रामगृह निरीक्षक डाक बंगला, कडगाव	2
		11) न.पा. विश्रामगृह, धर्माबाद	2
6 देगलूर		1) शासकीय विश्रामगृह, देगलूर	2
		2) शासकीय विश्रामगृह, करडसेड	2
7 सुखेड		1) शासकीय विश्रामगृह, सुखेड	2
		2) पाटबंधारे विश्रामगृह, कुदाळ	2
		3) शासकीय विश्रामगृह, सुक्रमाबाद	2
		4) जि.प. विश्रामगृह, सुक्रमाबाद	2

तक्ता क्र. 15.8 समाप्त.

अ. क्र.	तहसील	विश्रामगृहाचे नाव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4

8 कंधार	1) शासकीय विश्रामगृह, कंधार	2
	2) पाटबंधारे विश्रामगृह, बारुळ	3
	3) महालिंगी प्रकल्प विश्रामगृह कॅम्प कंधार	1
	4) महालिंगी प्रकल्प विश्रामगृह, कॅम्प. बोळका	2
	5) मध्यम प्रकल्प विश्रामगृह, बहादूरपूरा	3
9 लोहा	1) शासकीय विश्रामगृह, सोनखेड	2
	2) शासकीय विश्रामगृह, माळेगाव	2
	3) शासकीय विश्रामगृह, लोहा	2
	4) मध्यम प्रकल्प विश्रामगृह, लिंबोटी	1
	5) न. पा. विश्रामगृह, लोहा	2
	6) मध्यम प्रकल्प विश्रामगृह निरीक्षक डाक बंगला, जानापूरी	2

- टिप :- 1) नांदेड जिल्ह्यात एकही एम.टी.डि.सी. चा डाकबंगला/निरीक्षण बंगला/ विश्रामगृह नाही.
- 2) जिल्ह्यात नगर परिषद विश्रामगृह फक्त धर्माबाद, बिलोली व लोहा येथेच आहेत.

- आधार:- 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नांदेड/ भोकर
- 2) कार्यकारी अभियंता (बांधकाम), जिल्हा परिषद, नांदेड
- 3) कार्यकारी अभियंता, मध्यम प्रकल्प विभाग, नांदेड
- 4) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे मंडळ, नांदेड
- 5) त्रिभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळ, नांदेड
- 6) मुख्य अधिकारी, नगरपरिषद, धर्माबाद, बिलोली व लोहा.
- 7) उप वन संरक्षक, नांदेड

तक्ता क्र. 15.9

निवडक निर्देशांकाचे कल, 1997-98

जिल्हा:- नांदेड

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1995	1996	1997
			-61	-71	-81	-91	-96	-97	-98
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[1] क्षेत्रफळ व लोकसंख्या:- [1961,1971,1981 व 1991]

1. क्षेत्रफळ.	चौकिमी	10333	10492	10502	10528	0	0	0
2. एकूण लोकसंख्या.	संख्या*000	1080	1398	1749	2330	0	0	0
3. लोकसंख्येची घनता.		104	133	166	222	0	0	0
[दर चौ.कि.मी.क्षेत्रातील लोकसंख्या]								
4. शेतकरी व एकूण शेतमजूर	टक्केवारी	77.99	79.60	63.38	78.13	0	0	0
रांची एकूण काम करणा- -यांशी टक्केवारी								

[2] कृषी व सिंचन:-

1. जंगलाखालील क्षेत्र.	हेक्टर*00"	790	800	800	890	863	863	0
2. लागवडीलायक क्षेत्र.	"-	8510	8320	8360	8490	8667	8700	0
3. प्रत्येक कृषी काम करणा-या	हेक्टर	1.90	2.10	1.50	1.17	1.20	1.20	0
मागे शेतमजूर व शेतकरी लागवडी योग्य क्षेत्र.								
4. एकूण पिकाखालील क्षेत्र.	हेक्टर*00"	7060	7450	7700	7770	7913	7894	0
का) अन्नधान्याखालील क्षेत्र.	"-	4510	4500	4890	4630	4299	4489	0
ख) उसाखालील क्षेत्र.	"-	30	40	50	140	173	141	0
ग) भुईमूगाखालील क्षेत्र.	"-	180	270	150	60	39	39	0
घ) कापसाखालील क्षेत्र.	"-	1890	1960	2080	2360	2867	2828	0
5. निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र.	"-	6900	7120	7280	7380	7499	7479	0
6. प्रत्येक कृषी काम करणा-या	हेक्टर	1.53	1.80	1.30	1.02	1.04	1.03	0
मागे शेतकरी व शेतमजूर पेरलेले निव्वळ क्षेत्र.								
7. एकापेक्षा अधिकवेळा	टक्केवारी	2.26	4.60	5.09	5.38	5.52	5.55	0
पेरलेल्या क्षेत्राची निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राशी टक्केवारी.								
8. सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र.	हेक्टर*00"	100	270	400	3840	604	465	0

तक्ता क्र. 15.9 पुढे चालू ..

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1995	1996	1997
			-61	-71	-81	-91	-96	-97	-98
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9.	एरूण सिंचनाखालील क्षेत्राची टक्केवारी एरूण पिकाखालील क्षेत्राशी टक्केवारी.		1.48	3.60	5.38	49.35	7.63	5.89	0
10.	निव्वळ सिंचन क्षेत्र.	हेक्टर*००*	80	260	290	1920	396	205	0
11.	कालव्याद्वारे सिंचित क्षेत्र.	--	0	80 उ.ना.		80	72	55	0
12.	विहिरीद्वारे सिंचित क्षेत्र.	--	70	140	120	200	323	150	0
13.	इतर साधनाने सिंचित क्षेत्र.	--	10	40	170	1720	0	0	0
14.	सिंचनाखालील क्षेत्र.								
	का अन्नधान्ये.	हेक्टर*००*	40	140	210	1980	226	225	0
	खा उस.	--	30	40	40	120	173	128	0
	गव सुईमूग.	--	0	0	50	40	5	1	0
	घा कापूस.	--	उ.ना	0	10	1140	0	0	0
	चा फळे व भाजीपाला.	--	उ.ना	उ.ना	उ.ना	100	76	69	0
13)	मृदसंधारणाची कामे:-								
	का बांधबंधिस्त केलेली जमीन हेक्टर*००*		14	0	0	0	0	0	0
	खा मजगीखालील क्षेत्र.	--	0	0	0	0	0	0	0
	ग पुनःप्राप्त केलेले क्षेत्र.	--	0	0	0	0	0	0	0
14)	कृषि अवजारे:-		1961	1966	1972	1978	1982	1987	1992
1.	का लाकडी नांगर	संख्या*०००*	83	80	79	85	91	105	112
	खा लोखंडी नांगर	--	4	4	5	6	5	15	12
2.	सिंचनाकरीता त्रैलावर चालणारे पंप.	संख्या	636	1047	1530	1170	591	1833	1201
3.	सिंचनाकरीता विद्युत पंप	--	30	342	3542	7715	11666	16870	18870
4.	उसाचे चरक.	--							
	का शक्तीवर चालणारे.	--	101	154	72	163	207	138	97
	खा बैलाच्या मदतीने चालणारे	--	445	300	67	91	70	91	38

तक्ता क्र. 15.2 पुढे चालू ..

		1961	1966	1972	1978	1982	1987	1992	
[5] पशुधन:-									
1.	एकूण पशुधन	संख्या*१०००	1000	992	960	1116	1188	1391	1452
2.	प्रत्येक बैलजोडीमागे लागवड केलेले निव्वळ क्षेत्र.	हेक्टर	6.38	6.13	6.99	6.36	6.46	6.22	5.94
3.	दुभत्या माघी.	संख्या*१०००	90	95	86	105	94	113	109
4.	दुभत्या म्हशी.	-"	45	39	42	49	49	69	77
5.	शेळ्या व मेंढ्या.	-"	178	175	183	300	289	406	416
6.	कांबड्या व तत्सम पक्षी.	-"	160	87	145	248	283	333	428
अ.	बाब	परिमाण	1960	1970	1980	1990	1995	1996	1997
क्र.			-61	-71	-81	-91	-96	-97	-98
[6] मत्स्य व्यवसाय:-									
1.	समुद्रातील मत्स्य उत्पादन.	मे.ट.*१०००	0	0	0	0	0	0	0
2.	गोड्या पाण्यातील मत्स्य	ऊ.ना	उ.ना	उ.ना	430	1760	2845	3494	2418
3.	मत्स्य व्यवसायाच्या सहकारी संस्था	उ.ना	12	15	62	72	75	78	
[7] नोंदणीकृत कारखाने व कर्मचारी:-									
1.	चालू कारखाने.	संख्या	42	42	69	133	276	292	310
2.	कामगारांची दै.स.उपस्थिती.	-"	6015	5913	8102	9353	9322	9361	9729
3.	दर लाख लोकसंख्येमागे नोंद केलेल्या कामगारांची संख्या.	-"	557	423	579	535	400	402	417
[8] विद्युत:-									
1.	विद्युत निर्माती प्दशलक्ष कि. वॅ./तासा	1.782	0	0	0	0	0	0	0
2.	वापरलेली वीज.	-"	1.61	25.47	39.20	82.17	216.37	222.56	499.31
3.	विद्युतीकरण झालेली शहरे.	संख्या	4	11	11	13	13	13	13
4.	विद्युतीकरण झालेली गावे.	-"	0	445	1281	1481	1580	1580	1580
[9] सहकार:-									
1.	संस्था.								
	का शेती पतसंस्था.	संख्या	890	953	959	975	900	881	881
	ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-"	11	172	343	757	233	232	239
	गा) बिगर शेती पतसंस्था व इतर संस्था.	-"	73	146	730	1597	2588	2495	2366
2.	सभासद.								
	का) शेती पतसंस्था.	संख्या	47137	101089	211404	334659	376460	378647	379022
	ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-"	4251	19088	47774	39615	108667	72890	81024
	गा) बिगर शेती पतसंस्था व इतर संस्था.	-"	8127	20478	64088	118486	258482	288463	273954

तकता क्र. 15.9 पुढे चालू ..

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1995	1996	1997
			-61	-71	-81	-91	-96	-97	-98
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. खेळते भांडवल.

का शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	100	1025	3965	29637	47343	53797	37829
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-"	15	472	481	58	6553	9640	11298
ग) बिगर शेती पतसंस्था व इतर संस्था.	-"	20	173	1074	3129	18873	19212	29848

4. दिलेली कर्जे.

का शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	83	1134	3749	6597	30275	42704	5388
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-"	0	0	0	0	5362	2856	4092
ग) बिगर शेती पतसंस्था व इतर संस्था.	-"	1	14	116	0	985	4471	39762

(10) शिक्षण:-

1. प्राथमिक.

का संस्था.	संख्या.	983	1586	1709	1861	2218	2222	2228
ख) विद्यार्थी.	संख्या*000"	61	117	130	300	411	423	434
ग) शिक्षक.	संख्या	1723	4155	4976	6826	9364	9657	9925
घ) प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	44	44	44

2. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक.

का संस्था.	संख्या.	56	153	155	289	353	352	377
ख) विद्यार्थी.	संख्या*000"	14	47	64	140	187	194	203
ग) शिक्षक.	संख्या	623	2134	2579	4170	5189	5188	5436
घ) प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	36	37	37

3. महाविद्यालयीन.

का संस्था.	संख्या.	3	9	15	25	22	22	37
ख) विद्यार्थी.	संख्या*000"	1	6	10	18	36	41	31
ग) शिक्षक.	संख्या	53	184	507	673	1022	1073	1063
घ) प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	35	38	30

4. साक्षरतेची टक्केवारी.

		1961	1971	1981	1991			
का पुरुष.	टक्केवारी	24.83	34.64	42.39	64.37	0	0	0
ख) स्त्रिया.	-"	5.16	10.36	15.64	30.95	0	0	0
ग) एकूण.	-"	22.70	29.04	39.04	40.17	0	0	0

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1995	1996	1997
			-61	-71	-81	-91	-96	-97	-98
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

[11] वैद्यकीय व आरोग्य सेवा:-

1. दवाखाने.	संख्या	13	28	59	60	60	60	60
2. रुग्णालये.	-	2	2	2	13	14	14	14
3. प्रा.आ.केंद्र.	-	6	11	13	58	61	61	61
4. खाटा.	-	184	362	741	1306	1594	1476	1476
5. दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा	-	17	26	75	61	68	63	63
6. उपचार केलेले रुग्ण.								
का बाह्य रुग्ण.	"000"	689	608	789	1676	1316	1296	1281
व्हा आंतर रुग्ण.	-	64	38	176	240	267	265	277
7. जन्माचा दर.	दर हजार उ.ना	21.70	उ.ना	13.32	12.89	12.89	14.41	
8. मृत्यू दर.	-	उ.ना	8.00	उ.ना	2.97	3.62	3.43	3.54

[12] वाहतूक व दळणवळण:-

1. स्टे लांबी (न.पा.वगळून)	कि.मी.	400	1811	5232	7092	7618	7653	7670
2. दर 100 चौ.कि.मी.क्षेत्रामागे स्थायी लांबी (न.पा.स्ते वगळून)	-	38.71	172.01	53.63	67.52	72.54	72.89	72.85
3. स्थायी लांबी, दर लाख लोकसंख्येमागे.	-	37.05	129.56	402.51	405.41	326.95	328.45	329.18
4. एकूण रेल्वेमार्गाची लांबी.	कि.मी.	208	208	208	208	208	208	208
5. डाक कार्यालये.	संख्या	201	290	391	443	456	456	457
6. तार कार्यालये.	संख्या	6	18	21	34	34	34	27

[13] स्थानिक स्वराज्य संस्था:-

1. पंचायत समिती.	संख्या	8	8	8	8	8	8	9
2. ग्रामपंचायत.	-	1048	1072	1121	1297	1307	1307	1306
3. नगरपालिका.	-	11	11	11	13	13	13	11
4. कटक मंडळे.	-	0	0	0	0	0	0	0
5. महानगरपालिका.	-	0	0	0	0	0	0	1

[14] संकीर्ण:-

बँक शाखा (सर्व बँका)	संख्या	16	149	169	279	308	308	308
----------------------	--------	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----